

高麗國書院藏
宋高宗皇帝御製
欽定四庫全書

[ส]

พิพิธภัณฑ์สาบิณุข
Museum of Popular History

อุทิศและดำระ แต่
บรรดาผู้ที่
ในเหตุการณ์เดือนตุลา ฯ
และ
บรรดาผู้ที่ยังรัก 'มีชีวิตอยู่'
ต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมของตน

บนเส้นทางแห่งประวัติศาสตร์ การลุกฮือของ
 ประชาชน 14 ตุลา 16 ได้ส่งผลสะท้อนต่อการปลุกจิต
 สำนึกของคนในวงกว้าง ทำให้ ชาวนา, คนงาน กล้าที่จะ
 เรียกร้อง สิทธิ ของตนมากขึ้น จนชั้นผู้ปกครองจะใช้ อำ
 นาจแบบเก่า ๆ กับชาวนา, คนงาน ไม่ใช่เรื่องที่จะทำ
 ได้ง่าย ๆ อีกต่อไป 14 ตุลา ประวัติศาสตร์ที่เขียน
 ขึ้นโดยประชาชน แม้ว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง
 โครงสร้าง เศรษฐกิจ การเมือง ของสังคมก็ตาม แต่
 ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทบด้านปริมาณ การ
 รับรู้ จิตสำนึกในเรื่อง ประชาธิปไตย ความเป็นธรรม

หลังเหตุการณ์ 14 ตุลา 16 ขบวนการนักศึกษา
 และองค์กรประชาชนได้เติบโตขึ้นรวดเร็วมาก
 จนเป็นที่น่าวิตก ของชนชั้นผู้ปกครอง ภาระที่
 เป็นเหตุให้ชนชั้นผู้ปกครอง ก่อ สงครามกลาง
 เมือง ขึ้นเมื่อ 6 ตุลา 19 ซึ่งนับว่าเป็นความ
 ผิดพลาดอย่างใหญ่หลวง และหากว่าผู้มีอำนาจ
 ไม่ได้สรุปบทเรียน จากเหตุการณ์ที่ผ่านมา ก็
 ไม่มีใครบอกได้ว่า มันจะไม่เกิดขึ้นอีก

หากจะหลีกเลี่ยงความรุนแรง หรือลด
 สภาพความขัดแย้ง ไม่ได้อยู่ที่การใช้ อำนาจ
 ระกด กัน การเติบโตใหญ่ ขององค์กรประชาชน

แต่... อยู่ที่ การลดช่องว่าง ความขัดแย้ง
กลุ่มคนในสังคม ด้วยการยอมรับสิทธิ เสรี
ภาพ และความเสมอภาคของประชาชน ที่ยาก
ไร้ ทั้งหลายให้มากขึ้น

การศึกษา และเรียนรู้ จากประวัติศาสตร์
เท่านั้น ที่ทำให้เรา ฉลาด มีประสบการณ์ใน
การแก้ไขปัญหา

จงมา... ช่วยกัน สร้าง ประวัติศาสตร์ยุค
ต่อไป อย่าง ฉลาด .

ด้วยเจตนารมย์แห่งเดือนตุลา
1

องค์การนักศึกษา

สภานักศึกษา

พรรคนักศึกษา 7 คน

สหพันธ์ค่ายอาสาสมัครชนบท
แห่งประเทศไทย

สารบัญ

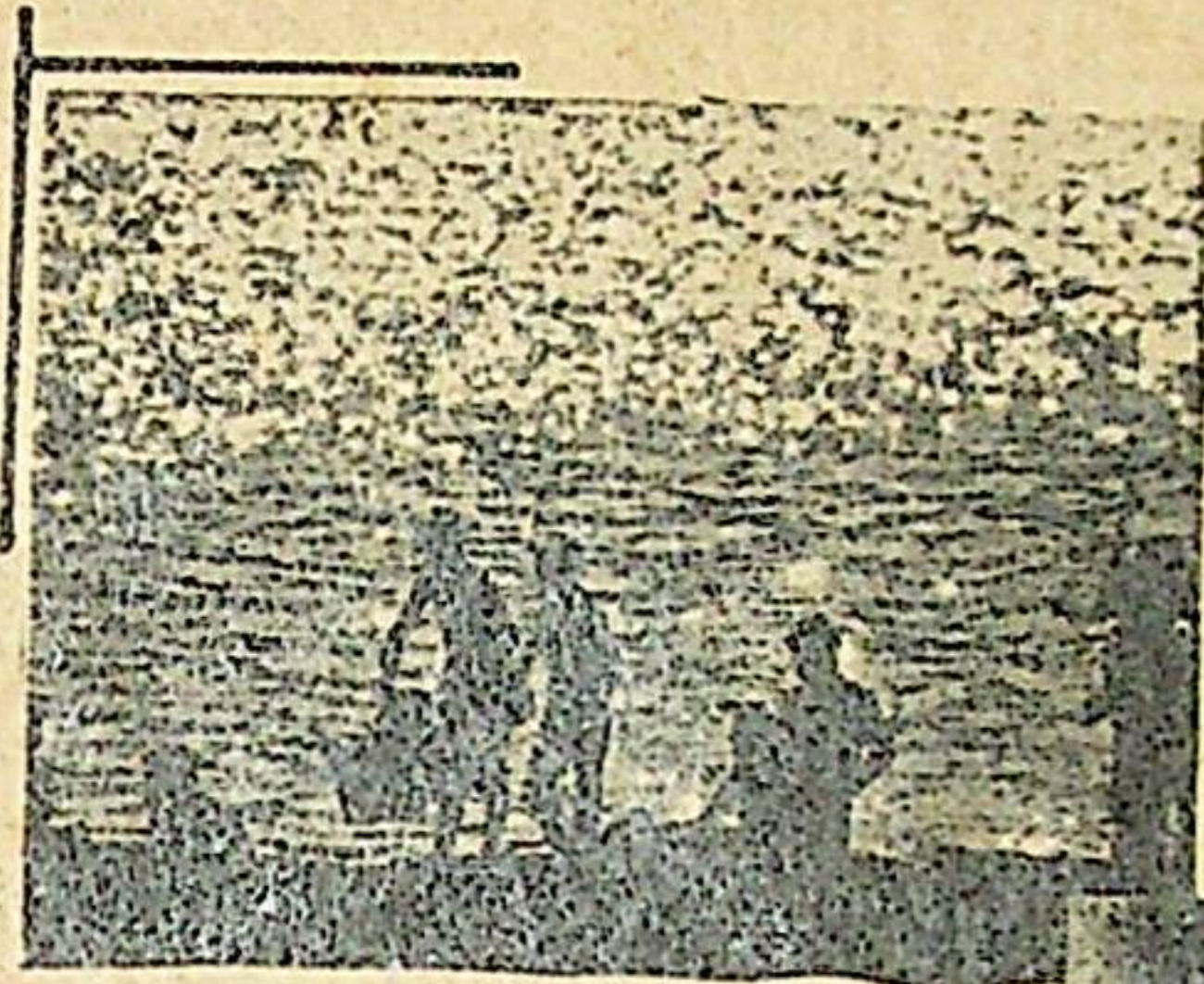
๖ ตุลาคม : มทวิเคราะห์ที่ควาสมัครน๑๑ ๕.

ทัศนะต่อชการมองประวัชชการ ๖ ตุลาคม ๕๓.

จดหมายจากแม่

๑.

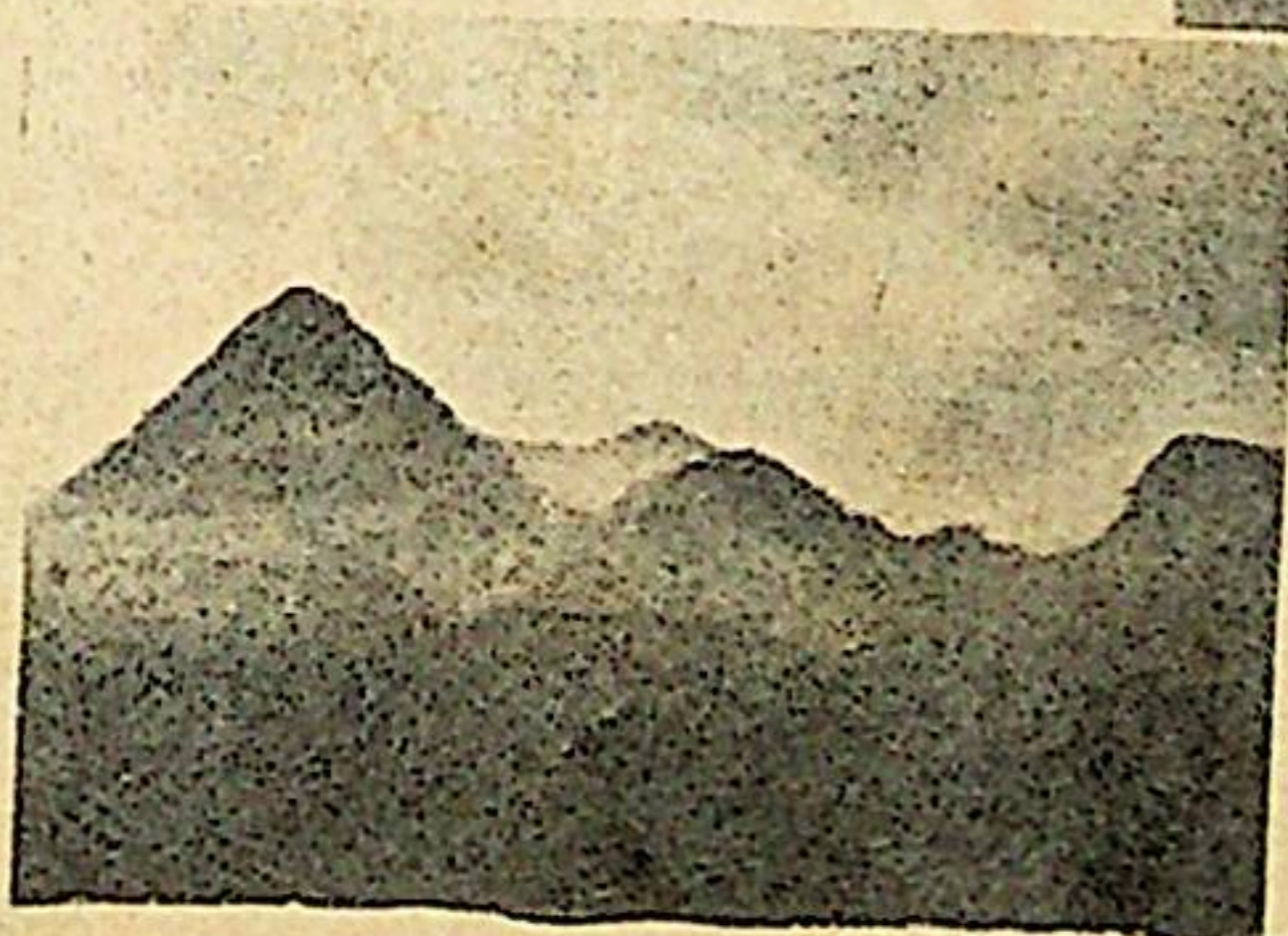
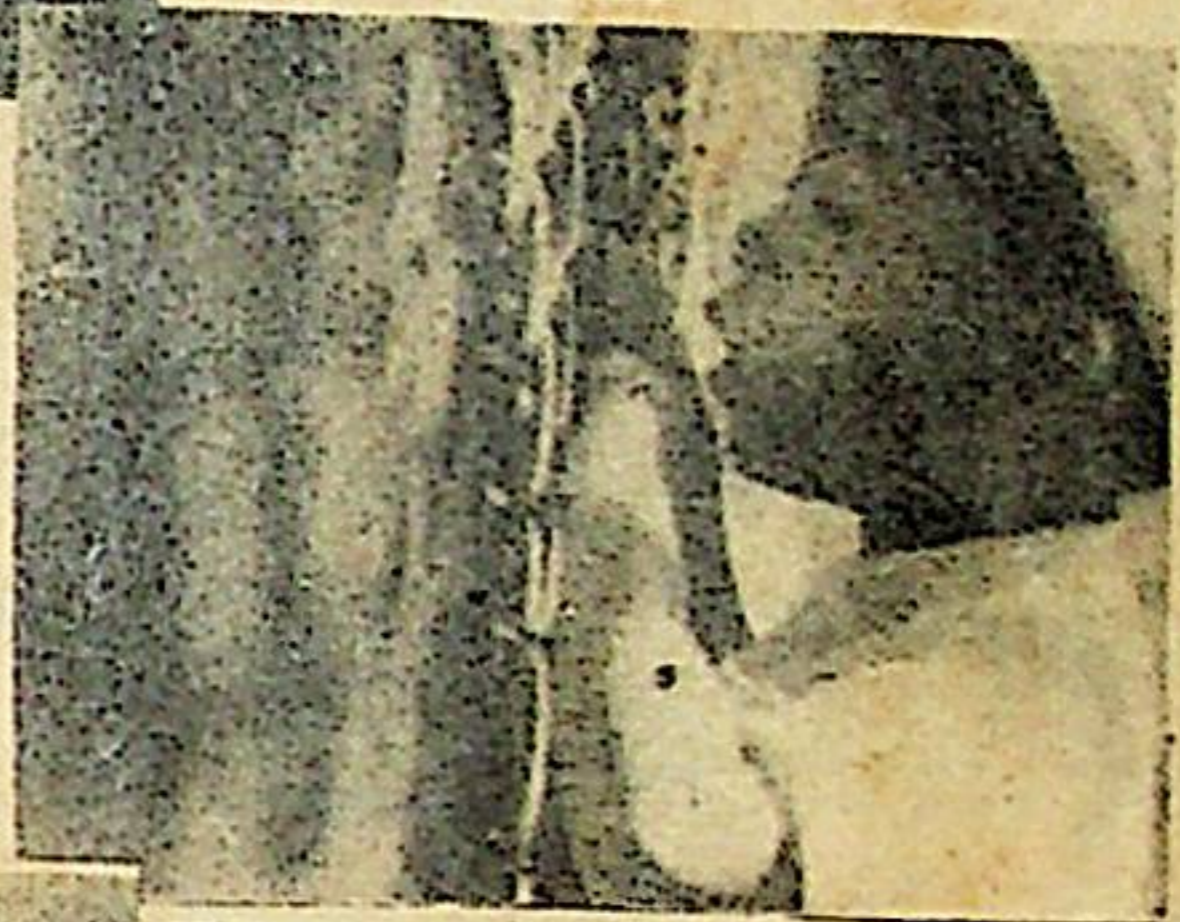
บทกวี

'วันนั้น...พุ่มงิ้ว'

๕.

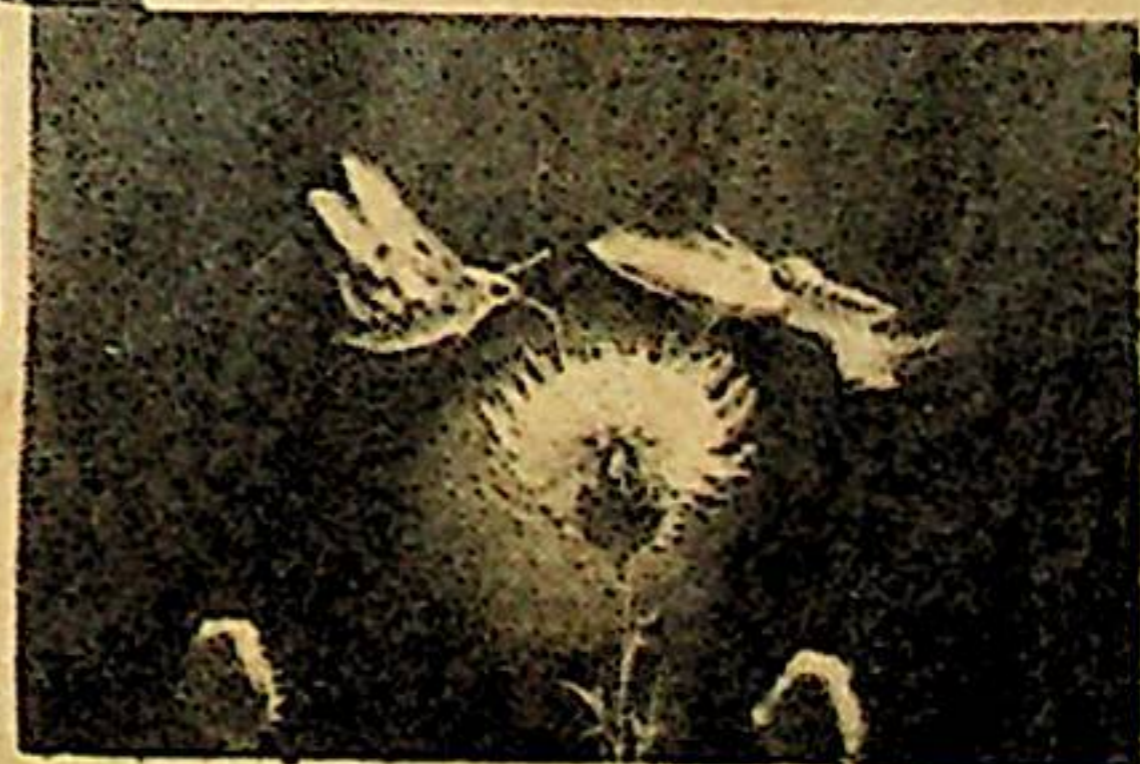
'ปวงษ์'
๗/๓

'ซัลเบิร์ต'

๕๗.

'ดอกไม้และสายน้ำ'
๕๒.

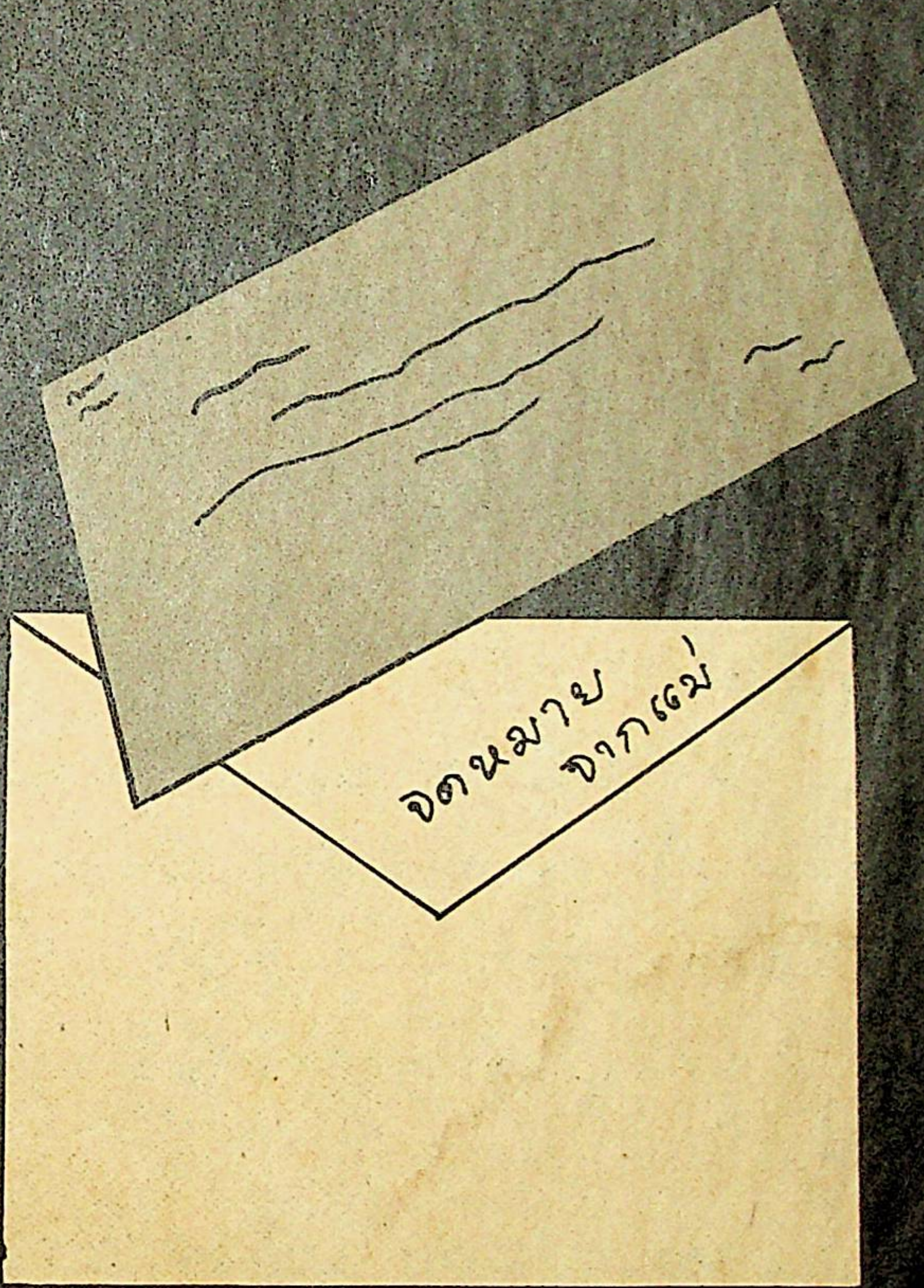
ปลายฝัน ๕๘.

คำนำ

๘ ตุลาคมเวลาแห่งอดีตที่ถูกฝังตรึงอยู่ในจิตใจผู้คน ความเจ็บปวดอันแสนสาหัสมิมีใครรักษาได้ วิญญาณแห่งนักต่อสู้ล้มลงคนแล้วคนเล่า ประชาธิปไตยของประชาชนถูกฉีกกระชากออกอย่างไม่ไยดี เหล่าบุคคลผู้มีทั้งป็นและอำนาจขึ้นเสวยสุขกอบโกยผลประโยชน์ของชาติเป็นของตนเอง มีใครจะบอกได้บ้างว่านี่คือผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับหยาดเหงื่อและชีวิตของผู้บริสุทธิ์มากมายที่ต้องถูกสังเวชไป ซ้ำยังถูกตราหน้าว่ากบฏกิดคคชชาติ ประวัติศาสตร์กำลังถูกบิดเบือน กงล้ออันยิ่งใหญ่หยุดการเคลื่อนไหวแล้วหรือ พลังศรัทธาแห่งหนุ่มสาวถูกกักขังไว้ที่ใดถึงเวลาแล้ว... ที่เธอจะหันกลับมามองความจริง ความยากไร้ ความไร้ร้ายฝังตัวเองอยู่ในทุกหลืบมุมของสังคม

วันนี้...ในนามองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง สภานักศึกษา มร. กลุ่มและชมรมต่าง ๆ ร่วมกับสหพันธ์นิสิตนักศึกษา ค่ายอาสาแห่งประเทศไทย (ส.ค.ท.) ขอประกาศเจตนารมณ์อันแน่วแน่ที่จะกอบกู้ นำสังคมนกลับคืนสู่ประชาชน แล้วเธอล่ะ...หนุ่มสาว...เยาวชนมิตรผู้แสวงหาความดีงามในสังคม มาประสานมือกันเดินเข้าสู่ อ้อมกอดของประชาชนเพื่อร่วมกันผลักดันกงล้อประวัติศาสตร์ให้เคลื่อนตัวไปข้างหน้าเข้าทับบถมอยู่ติธรรมให้สิ้นซากไปจากสังคมไทย

ผู้จัดทำ

จดหมาย
จากแม่

ที่บ้านป่า
ลูกเอ๋ย

ลูกจ๋า กลัวย้ำนเถอะนะลูกนะ แม่จ๋า

คอยลูกตรง ห่อกะโตะบ้าน ทั้งวันทั้งคืน ไม่

รู้ว่า เป็นขบกรรมอะไรของแม่ปานนี้ มีลูกคน

เดียว อุตสาหัส ล่องเสีย ภาเรียน นอนให้ได้อันเจ้า

คน นายคน เพื่อจะไต่เงิน เกียรติ เกียรติ บรม

มีหน้ามีตา จะไต่เงินที่ ห่วงหาของแม่ต่อไป

ยามแก่เฒ่า

ไอ้แม่ตอเดียว อย่างหาแม่อ่อนแอไม่ได้

เรื่องราวอีกนะ ตอนนั้นก็ มีแต่หน้าตาเท่านั้น

แม่ไม่เข็ดอะไร อีกแล้ว ไต่หน้า สอดดมหน้า สอด

ดม รอดคุณพร. คุณเจ้า ให้ ไอ้แม่ตอ ลูกแม่ กลับ

มาบ้านที่เถอะ

เรื่องบอกแม่จ๋า เอ็งทำเพื่อแม่ เพื่อ

พี่น้องทุกคนทั้งบ้านป่า ทั้งประเทศไทย

ไม้สักอันไหนที่เอ็งจะ มีโอกาสที่ เจก้า ซัก
คราวที่แล้ว ๗ ตุลาคม เอ็งไม่ได้ร่วม ขบวนการ
แต่คราวนี้ เอ็งจะ ไม่ยอมให้ โอกาสผ่านไป
ไป ๒๕๕๑ ซักแล้ว เอ็งต้องทำทุกอย่างให้สม
กับตามเป้าหมาย เพื่อสุขภาพ เสรีภาพ
โค่นล้มศักดินา โอบ รุ่ น อ ก ร อ ง ๑

เมื่อ พุธที่ ๖ ตุลาคม วันเกิดเอ็งแล้ว
กลับมาใช้แม่แบบเดิมสักครั้ง เถอะ ไฉนเอ็ง
บอกก็ เพื่อแม่ แต่ เอ็งมี ไฉน แม่ เอ็งจะ ๒๕๕๑ อยู่
แล้ว เหวะ เอ็งจะ ๒๕๕๑ ไฉน ๑ ก ร อ ง ๑ ร อ ง ๑ ร อ ง ๑
๒๕๕๑ ร อ ง ๑ ร อ ง ๑ ร อ ง ๑ ร อ ง ๑
ไม่เห็น มี ไฉน แม่ ไฉน แม่ เอ็งก็ เพื่อ แม่ อย่าง
ที่ เอ็ง แม่ เหวะ

ขี้ต เอ็ง ๒๕๕๑ แม่ ๒๕๕๑ แม่ ๒๕๕๑ แม่

๒๕๕๑
แม่

วันหนึ่ง...พรุ่งนี้

ลมตุลาผ่านแล้วก็เลยลับ
ประวัติศาสตร์ ฤ อาจชันน้ำตาสิ้น
ยังฝังจำตำนานอรณินทร์
หกตุลาโหดหินทมิฬมาร
ทุกทุกก้าวรวดร้าวทะเล็ดเลือด
ทุกทุกแห่งแดงเดือดดั่งแดนประหาร
ทุกทุกครั้งร้องขอทรมาน
ทุกทุกโคตรเผด็จการล้วนทมิฬ
แม้วันนี้พิราบขาวอาจคืนบ้าน
ขุนทองขานชมชื่นดินไผ่ผืน
ในวันนี้...การะเกดกลั่นกล้ากิน
และบินหลาเห็นบินกลับคืนกรุง
แต่พรุ่งนี้...หากอธรรมยังทบทาบ
พร้อมสู้เพื่อเสรีภาพอันสูงส่ง
ทั้งล้านแสนจักสาวเท้าที่มั่นคง
เข้าถึงถมล้มหงเผด็จการ

6 ตุลาคม

บทวิเคราะห์ความรุนแรง

แปลและเรียบเรียงจาก

BENEDICT ANDERSON

บทนำ

การยึดอำนาจรัฐประหารโดยทหารในประวัติศาสตร์การเมืองไทยทั้งในอดีตและในปัจจุบันโดยตัวของมันเองแล้วไม่ใช่เป็นเรื่องใหม่ ถ้าเราพิจารณาการยึดอำนาจในปี 2475 แล้วก็จะเห็นได้ว่าอย่างน้อยก็มีการยึดอำนาจที่ประสบความสำเร็จถึง 8 ครั้ง และมีการรัฐประหารอีกหลายครั้งหลายหนที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว ดังนั้น เหตุการณ์ในวันที่ 6 ตุลาคม ในสายตาของนักหนังสือพิมพ์และนักวิชาการจึงไม่ใช่เป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจ ตรงกันข้ามบางคนกลับมองการยึดอำนาจครั้งนี้ว่าเป็น “แบบอย่าง” ของการเมืองไทยไปเสียอีก และก็มีบางคนที่มีมองว่าเหตุการณ์นี้เป็น “การกลับไปสู่สภาพปกติ” (ของการเมืองไทย) ไปเลย หลังจากที่ต้องประสบกับสภาพการณ์ที่ไม่เข้ารูปเข้ารอยในการพัฒนาไปสู่ความเป็นประชา-

ธิปไตยในช่วงปี 2518 - 2519 อย่างไรก็ตามก็ดีโดยสภาพความเป็นจริงแล้ว เหตุการณ์ 6 ตุลาคม ได้ชี้ให้เห็นถึงจุดหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของการเมืองไทยอย่างน้อยที่สุดก็ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน 2 ประการคือ ในประการแรกนั้น เราจะเห็นได้ว่า ผู้นำของฝ่ายก้าวหน้าที่สำคัญ ๆ ในช่วงปี 2518 ถึง 2519 ส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมกับการต่อสู้ที่เด็ดเดี่ยวกล้าหาญและมีแนวโน้มว่าจะประสบความสำเร็จมากขึ้น แทนที่จะถูกจับกุมคุมขังหรือว่าลี้ภัยไปต่างประเทศแบบคนรุ่นก่อน ๆ ในประวัติศาสตร์ ในประการที่สองนั้น เราจะเห็นได้ว่าการรัฐประหารครั้งนี้ไม่ใช่เป็นเพียงการแย่งอำนาจกันแต่เพียงในหมู่ของคนชั้นสูงในช่วงเวลา 2 ปี แต่กลับเป็นจุดสุดยอดของการปลุกกระดมของฝ่ายขวา ซึ่งดำเนินการข่มขู่คุกคามมาโดย

ตลอด และเราจะเห็นภาพนี้ได้
อย่างแจ่มชัดที่สุด เมื่อพิจารณา
ความรุนแรงที่สะท้อนออกมาจาก
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

การสังหารโหดทางการเมือง
ที่กลุ่มปกครองเป็นผู้ดำเนินการ
นั้นดูจะเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับ
การเมืองในยุคใหม่นี้ ไม่ว่าจะเป็น
ยุคเผด็จการของจอมพล ป. พิบูล-
สงคราม (ในช่วงปี 2475-2485)
หรือว่ายุคของจอมพล ป. เผ่า-
สฤษดิ์ (ในช่วงปี 2483-2493
และ 2493-2503) และในยุค
เผด็จการของสฤษดิ์-ถนอม-
ประภาส (ในช่วงปี 2503-2513)
และ 2513-2516) ก็ตาม แต่การ
สังหารในยุคต่าง ๆ ที่กล่าวไป
แล้วนั้นมีลักษณะที่สำคัญคือเป็น
“การดำเนินงานโดยใช้กลไกของ
รัฐ” ของรัฐบาลดำเนินการโดยที่
ประชาชนไม่รู้เรื่องราวที่เกิดขึ้น
เพราะบางครั้งมีการดำเนินการ
อย่างลับ ๆ สิ่งที่จะสะดุดตาใน
เหตุการณ์นองเลือดในช่วง 3 ปี

ของการเป็นประชาธิปไตยก็คือ
การสังหารโหดทางการเมืองดำเนิน
ไปโดยไม่ผ่านกลไกของรัฐ โดย
ตรง มีลักษณะที่เปิดเผยตัวเด่นชัด
และบางครั้งสามารถชักจูงมวลชน
เข้ามาร่วมด้วย ตัวอย่างที่เห็นได้
ก็คือ ในเดือนสิงหาคม 2519
ตำรวจบุกพังบ้านนายรัฐมนตรี
ในเดือนกุมภาพันธ์ ดร.บุญสนอง
บุญโยทยาน เลขานุการพรรค-
สังคมนิยมถูกสังหารอย่างเลือด
เย็น โดยมีปืนอาชีพ นอกจากนี้
ก็มีกลุ่มอันธพาลรับจ้างที่เพิ่มความ
รุนแรงให้กับสถานการณ์ทางการเมือง
เมืองอีกด้วย มีการปะทะกันในที่
สาธารณะอย่างไม่เลือกเป้าหมาย
ประชาชนที่ไปฟังการหาเสียง
ของพรรคพลังใหม่ ที่จังหวัด
ชัยนาท ในเดือนมีนาคม 2519
ถูกระเบิดชีวิต 10 คน และสุดท้าย
ก็คือการทารุณกรรมทางการเมือง
ในเหตุการณ์ 6 ตุลาคมที่บริเวณ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ
สนามหลวง

เป้าหมาย

บทความนี้ผู้เขียนต้องการที่จะค้นหาสาเหตุของความรุนแรงทางการเมืองในรูปแบบและระดับของความรุนแรงที่เกิดขึ้นใหม่นี้ ผู้เขียนเชื่อว่ามีอาการของความรุนแรงที่เป็นผลจากวิกฤติทางวัฒนธรรมและสังคมในสังคมไทยในปัจจุบันเกิดขึ้นมาก่อนหน้าที่จะเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคมแล้ว โดยผู้เขียนจะพิจารณาในขอบข่ายที่สัมพันธ์กันสองด้านคือ ในด้านแรกเกี่ยวกับการก่อตัวทางชนชั้น (CLASS FORMATION) และอีกในด้านหนึ่งเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านอุดมการณ์ (IDEOLOGICAL Up-heaval) ที่เกิดขึ้น

โครงสร้างชนชั้นของสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมากในช่วงทศวรรษ 1950 มีชนชั้นนายทุนใหม่เกิดขึ้นมาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และไม่ค่อยมีพลัง ชนชั้นนายทุนใหม่ที่เกิดขึ้นมานี้

บางครั้งก็ต้องประสบกับความขัดแย้งกับพวกชนชั้นสูง ชนชั้นใหม่นี้รวมถึงชนชั้นกลางและนายทุนน้อยที่เกิดขึ้นมาในช่วงที่สงครามเวียดนามทวีความรุนแรงถึงจุดสุดยอดในช่วงทศวรรษ 1960 เพราะมีชาวอเมริกันและเงินทุนจากอเมริกาหลั่งไหลมาเป็นจำนวนมาก ชนชั้นนี้เองที่เป็นฝ่ายสนับสนุนขบวนการของฝ่ายขวา ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างอย่างเด่นชัดกับขบวนการของฝ่ายขวาในอดีต ลักษณะนี้เองที่เป็นเครื่องแสดงว่าชนชั้นปกครองเดิมที่เป็นนายพล นายธนาคาร ข้าราชการ ไม่อาจที่จะควบคุมอำนาจทางการเมืองที่แท้จริงได้อีกแล้ว ยิ่งกว่านั้นกลุ่มปกครองเก่ากลับพบว่าพวกเขาที่มีพันธมิตรใหม่ “ที่มีลักษณะมวลชน” ต่างหาก (นั่นคือการเมืองไทยในยุคใหม่ได้แปรเปลี่ยนจากการเมืองแบบเดิมที่

ผูกขาดในกลุ่มปกครองที่จำกัด
ตัวเอง กลายเป็นการเมืองแบบ
ใหม่ที่ต้องอาศัย “มวลชน” เข้า
มาร่วมมากขึ้นหรือว่าเป็น “การเมือง
แบบมวลชน” นั่นเอง-ผู้แปล)

การเปลี่ยนแปลงทางอุดมการณ์
และแนวความคิดในสังคมไทย
นั้นก็เป็ผลมาจากการแทรกแซง
ของอเมริกาด้วย และได้สะท้อน
ออกมาในเบื้องแรกในแง่ของการ
ปฏิวัติทางความคิดซึ่งระเบิดออก
มาในช่วงสามปีของการเป็นประ-
ชาธิปไตย จากสภาพที่มีดমনทาง
ปัญญา และการเผด็จอำนาจของ

สฤษดิ์-ถนอม-ประภาส สิ่ง
ที่เกิดขึ้นจึงเป็นปฏิกิริยาโต้ตอบ
อย่างรุนแรง เยาวชนคนหนุ่มสาว
ต่างเริ่มตั้งคำถามตรง ๆ ต่อแกน
กลางของวัฒนธรรมเดิมที่ครอบงำ
ความคิดของสังคมไทยอยู่ ผลที่
เกิดขึ้นก็คือมีปฏิกิริยาโต้กลับอย่าง
รุนแรงพร้อมกับการดำเนินการ
ปลุกฝังอุดมการณ์ชาติ-ศาสนา
พระมหากษัตริย์ ขนทัพใหญ่ และ
อุดมการณ์นี้ได้ทำหน้าที่เป็นตัว
ร่วมในการประสานการก่อตัวทาง
สังคม (Social formation) ที่มี
ความมั่นคงมากยิ่งขึ้น

ความยุ่งยากของชนชั้นใหม่

ในช่วงทศวรรษ 1950 และ 1960 นักวิชาการตะวันตกส่วนมากมองสังคมไทยว่าเป็น “สังคมราชการ” ซึ่งหมายถึงระบบการเมืองที่ถูกครอบงำอย่างสิ้นเชิงในระบบราชการ ถัดจากข้าราชการก็มีแต่พวกพ่อค้าคนกลางชาวจีนและชนชั้นชาวนาซึ่งมีจิตสำนึกทางการเมืองต่ำ และถูกกีดกันไม่ให้เข้ามามีส่วนทางการเมือง นอกจากนี้นักวิชาการตะวันตกในเวลานั้นก็มองความสัมพันธ์และข้าราชการไม่มีการกดขี่ขูดรีดและเข้ากันได้เป็นอย่างดี ความสัมพันธ์ระหว่างชาวนาและข้าราชการจึงเป็นแค่การเสียภาษี การเกณฑ์แรงงานและการให้ความมั่นคงปลอดภัยเท่านั้น

โดยที่มีการปฏิรูปครั้งใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งทรงมีพระปรีชาญาณอันกว้างไกล ทำให้ไทยรอดพ้นจากการตกเป็นทาสจักร-

วรรดินิยมอังกฤษ และฝรั่งเศส ทำให้สังคมไทยไม่ต้องประสบกับความยุ่งยากต่าง ๆ เช่นประเทศเพื่อนบ้าน เศรษฐกิจไทยมีการพัฒนาขึ้นมาอย่างมาก จวบจนกระทั่งในช่วงทศวรรษ 1960 สภาพต่าง ๆ จึงเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมไปมาก กรุงเทพฯ มีโรงแรม ธนาคาร ศูนย์การค้า ฯลฯ และสิ่งฟุ่มเฟือยต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเนื่องจากการที่สหรัฐฯ อาศัยประเทศไทยเป็นฐานทัพในการทำสงครามอินโดจีน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมทุก ๆ ด้านที่เกิดขึ้นนอกจากในกรุงเทพฯ แล้ว ในเมืองใหญ่ ๆ ในชนบท ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย

ในการทำความเข้าใจพลังผลักดันที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยทั้งหมดได้ดีขึ้นนั้น

น่าจะพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
กันสามประการคือ

ประการแรก การที่สหรัฐฯ เข้า
มามีอิทธิพลทางการเมือง การ
ทหาร และเศรษฐกิจในเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้แทนจักรวรรดิ
นิยมฝรั่งเศส และอังกฤษ

ประการที่สอง การที่สหรัฐฯ ใช้
ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการ
ขยายบทบาทและอิทธิพลของตน
ในแถบนี้ กรุงเทพฯจึงเป็นที่ตั้ง
สำนักงานใหญ่ ของ SEATO และ
เป็นศูนย์กลางปฏิบัติงานจารกรรม
และสืบข่าวความเคลื่อนไหวใน
แถบนี้ด้วย

ประการที่สาม การปฏิวัติทาง
ด้านเทคโนโลยี ซึ่งทำให้การท่อง
เที่ยวกลายเป็นอุตสาหกรรม
อย่างหนึ่ง อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
จึงทำให้กรุงเทพฯไม่เพียงศูนย์
กลางทางด้านทหาร โดยสภาพ
ทางภูมิศาสตร์แต่ยังมีสภาพที่
เหมาะสมในแง่ที่อเมริกามีอำนาจ
อิทธิพล และมีการปกครองแบบ

เผด็จการภายในประเทศอีกด้วย

ถึงแม้การแทรกแซงของ
อเมริกันในไทยเป็นเรื่องโดยทั่วไป
ของยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2
ก็ตาม แต่ก็มีความแตกต่างที่สำคัญ
ภายหลังปี 1959 เมื่อสฤญค์ ษนะรัตน์
ได้จัดตั้งเผด็จการเบ็ดเสร็จขึ้น คน
รุ่นก่อนเขาคือจอมพล ป. นั้น
เป็นผลผลิตจากการอบรมของ
St. Cyr และโลกก่อนสงครามที่
ยุโรปเป็นใหญ่ แต่สฤญค์เป็นคน
ต่างจังหวัดและเป็นผลผลิตของ
โรงเรียนเตรียมทหาร และเป็น
บุรุษที่ก้าวเข้าสู่อำนาจ ในยุคหลัง
สงครามที่อเมริกาเป็นใหญ่โต โลก
โดยส่วนตัวเขาสนับสนุนให้กอง-
ทัพไทยเป็นแบบอเมริกา (ในแง่
การจัดองค์การ การสอน การฝึก
อาวุธและอื่น ๆ) ภายหลังการ
เยือนวอชิงตันในปี 1950 เกือบ
สิบปีของความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด
ชิดกับแพนดากอน ก่อนการยึด
อำนาจของเขาแสดงให้เห็นว่า
ภายหลังปี 1959 ว่ายอมเป็นการ

ง่ายและดูเป็นธรรมดาที่เขาจะ
เชื่อมโยงประเทศไทยกับสหรัฐฯ
ให้สนิทสนมอย่างไม่เคยมีมาก่อน
เช่นเดียวกับสฤณีเองก็เป็นเผด็จการ
ที่สมบูรณ์แบบตามสายตาของ
ทางวอชิงตันเขาเต็มใจและอยาก
จะทำให้การ “พัฒนา” เป็นส่วน
หนึ่งของการแสวงหาความชอบ
ธรรมและยอมรับคำปรึกษาของ
นักวิชาการที่ได้รับการฝึกฝนจาก
สหรัฐฯ ในการวางแผนและ
สนับสนุนโครงการพัฒนาต่าง ๆ
ในฐานะเป็น “บุรุษเหล็ก”
ขามี่อำนาจเกินพอที่จะดำเนินการ
ไปได้อย่างรวดเร็วและเด็ดขาด
กว่าคนรุ่นก่อนเขา ที่สำคัญเหนือ
สิ่งอื่นใดก็คือ สฤณีทำทุกอย่าง
ด้วยอำนาจของเขาเพื่อดึงดูดเงิน
ทุนต่างชาติ (โดยเฉพาะอเมริกา)
เพราะเขาเชื่อว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ
ในการเสริมอำนาจขอบเขตและ
พวกพ้อง ดังนั้นการหยุดงานจึง
ถูกห้ามเด็ดขาดและสหภาพแรงงาน
ถูกขจัดอย่างรุนแรง สาขาต่าง ๆ

ของบริษัทต่างชาติไม่เพียงแต่ได้
รับอนุญาตให้นำเอาแต่ช่างเทคนิค
เข้าประเทศได้โดยเสรีโดยไม่ผ่าน
ก.ม. ตรวจคนเข้าเมือง เงินบาท
ถูกจัดตามหลักเศรษฐศาสตร์
แบบเก่าและมีเสถียรภาพมาก
กระทั่งปลายทศวรรษ 1980

ภายหลัง 5 ปี ที่มีอำนาจ
สฤณีก็ตายด้วยโรคตับแข็ง แต่
ทายาทของเขา ถนอม ประภาส
ยังคงผลักดันนโยบายพื้นฐานของ
เขาต่อไป การขึ้นสู่อำนาจของ
พวกเราโดยแท้จริง ตรงกับช่วง
ที่มีการขยายสงครามเวียดนาม
ในสมัยประธานาธิบดีลินคอล์น
จอห์นสัน และก็นวยโอกาสที่มี
อยู่ที่นั่นที่โดยทางวอชิงตันสนับสนุน
ให้ไทยเป็นเหมือนเรือบรรทุก
เครื่องบินขนาดยักษ์ ในปี 1968
ซึ่งเป็นช่วงที่สถานการณ์ในเวียดนาม
ทวีความรุนแรงถึงจุดสุดยอด มี
ทหารอเมริกันเกือบ 50,000 คน
ในแผ่นดินไทยและอเมริกาได้รับ
อนุญาตให้สร้างและดำเนินงาน

ฐานทัพอย่างน้อย 8 แห่ง รวมทั้ง
การติดตั้งเครื่องมืออื่นอีกเล็ก ๆ
น้อย ชนชั้นปกครองไทยไม่เพียง
แต่ได้รับผลตอบแทนในรูปของ
ความช่วยเหลือทางทหารเท่านั้น
แต่การปรากฏตัวขนานใหญ่ของ
อเมริกายังได้ก่อให้เกิดการเฟื่องฟู
อย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะ
เฉพาะด้านการก่อสร้างและบริการ
การขยายตัวของการพัฒนาที่สืบ
เนื่องมาจากสงครามซึ่งตั้งอยู่บน
ความมั่งคั่งในยุค “ก่อนสงคราม”
สมัยสฤษดิ์ตอนต้น ระบบถนน
-ประภาส นี้เองที่สนับสนุนให้
มีการสร้างโรงแรม โรงภาพยนตร์
ซูเปอร์มาร์เก็ต ในที่ลับ และ
อาบอบนวดซึ่งเกิดจากการไหล
มาเทมาของนักธุรกิจตะวันตก
ทหารต่างชาติ และนักท่องเที่ยว

ถ้าการเฟื่องฟูนี้เป็นผลจาก
การลงทุนและการใช้จ่ายของ
อเมริกา (และญี่ปุ่น) ลักษณะ
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
อันนี้ย่อมได้รับอิทธิพลอย่างสำคัญ

จากนโยบายของรัฐบาลที่สำคัญ
อันหนึ่งคือ พรบ. ของสฤษดิ์ที่
ยกเลิกการจำกัดการถือครองที่ดิน
ที่สูงสุดเพียง 50 ไร่ พรบ. ฉบับ
นี้ได้วางรากฐานให้กับการเก็ง
กำไรจากการซื้อขายที่ดินขนาน
ใหญ่ ซึ่งได้ดำเนินต่อมาราบเท่า
ที่ยังมีการเจริญเฟื่องฟูอยู่เฉพาะ
ในกรุงเทพฯ เพราะเมื่ออเมริกา
เร่งสร้างถนนยุทธศาสตร์ไปยัง
ชายแดนลาวและกัมพูชา (ถนน
“มิตรภาพ”) ซึ่งตามมาด้วยกา
ทำซื้อที่ดินสองข้างทางรถไฟ
ชาวนายากจน ซึ่งไม่เข้าใจว่าที่
เป็นสินค้าที่เก็งกำไรได้ การเก็ง
กำไรที่ดินนี้เป็นผลอย่างสำคัญมา
จากความชำนาญในดัวบทกฎหมาย
“ข่าววงใน”, “เส้นสาย” และเงินกู้
ดอกเบี้ยต่ำจากธนาคาร เพราะ
ฉะนั้นจึงไม่น่าสงสัยเลยว่าผล-
ประโยชน์จากการขยายตัวของ
ที่ดินจะไม่ตกอยู่กับเพียงชนชั้น
พ่อค้าไทย-จีน เก๋า ๆ แต่รวมถึง

ข้าราชการระดับสูงและระดับกลาง (ทั้งทหารและพลเรือน) และผู้มีชื่อเสียงในท้องถิ่นที่มีเส้นโยงใยทางการเมืองอย่างดี และแน่นอน เขตที่ถูกกระทบมากที่สุดคือบริเวณ ใกล้กรุงเทพฯ ซึ่งเงินไหลมาเทมา สถานการณ์ในภาคกลางเป็นตัวอย่างที่ดี ขณะที่ในสมัยจอมพล ป. นักวิชาการเห็นพ้องกันว่า การเช่าที่ดินไม่เป็นปัญหาที่สำคัญ แต่ในปลายทศวรรษ 1980 รายงานของ USAID ชี้ว่ามีชาวนาน้อยกว่า 30 เปอร์เซ็นต์ ที่ยังคงทำนาในที่ดินของตัวเอง

การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจไทยซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเองที่เป็นตัวทำให้เกิดหรือขยายการก่อตัวทางสังคมอย่างน้อย 4 กลุ่มซึ่งมีความสำคัญที่จุดมุ่งหมายของเรามาก ในแง่ที่ว่า การอยู่รอดของมันส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ การคงอยู่ของการเจริญเฟื่องฟูในเขตชนบท ซึ่งกระบวนการทางการค้า

ได้ขยายตัวรวดเร็วที่สุด กหบดี เจ้าของโรงสี พ่อค้า กำนันผู้ใหญ่บ้าน และคนอื่น ๆ ได้รับความร่ำรวยทันทีไปตาม ๆ กัน ซึ่งส่วนหนึ่งถูกนำกลับมาลงทุนในที่ดินอีก ในขณะที่ระบบเจ้าที่ดินเกิดขึ้น คนหนุ่มและผู้ถูกไล่ที่จึงอพยพเข้าไปเขตเมืองที่กำลังขยายตัว ในเมืองโดยเฉพาะกรุงเทพฯ การหลั่งไหลเข้ามาของผู้อพยพก่อให้เกิดกลุ่มสังคม 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือผู้ว่างงาน หรือทำงานระดับต่ำจำนวนมาก ชาวบ้านพเนจรซึ่งไม่มีความหวังใด ๆ ว่าจะในเมืองหรือกลับบ้านในชนบท กลุ่มที่สอง ซึ่งมีจำนวนมากพอสมควรคือพวกที่พอจะปรับปรุงตัวเองโดยการหาช่องทางเลี้ยงชีพ ด้วยงานบริการแบบนายทุน กองทัพ นายทุนน้อยที่รวมทั้งช่างตัดผม โสเภณี ช่างเสริมสวย ช่างซักผ้า คนขับรถ ช่างตัดเสื้อ หมอนวด ไกด์ ช่างซ่อมจักรยานยนต์ บาร์-เทนเดอร์ พนักงานต้อนรับ แคช-

เชียร์ เจ้าของร้านย่อย และอื่น ๆ กลุ่มนี้ส่วนหนึ่งต้องพึ่งพาและรับใช้ความร่ำรวยของกลุ่มที่ 4 กลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีกำเนิดในเมือง และเป็นนายทุนหน้าใหม่ซึ่งมีความผูกพันอย่างใกล้ชิดกับนายทุนต่างชาติ

ควรจะระลึกไว้ว่าการรวมกลุ่มทางสังคมจะกลายมาเป็นชนชั้นในทางสังคมเมื่อเขาได้รวมตัวกันผ่านครอบครัว สถาบันหลักในการเชื่อมโยงอำนาจ ความมั่งคั่ง และสถานภาพในชนรุ่นหนึ่ง และโยกย้ายในอีกรุ่นหนึ่ง ประการที่สำคัญของการก่อตัวทางสังคมในประเทศไทยระหว่างยุคสมัยรัตนอม-ประภาส คือการขยายตัวขนาดใหญ่ของการศึกษาในระดับส่วนหนึ่งเป็นการเสนอแนวทางการ "พัฒนา" ของที่ปรึกษาชาวอเมริกา และนักวิชาการไทย แต่อีกส่วนหนึ่งก็เป็นผลตอบสนองของระบบราชการต่อการเรียกร้องต้องการความก้าวหน้าของกลุ่ม

พลังในสังคมบางกลุ่ม รวมทั้งครอบครัวของกลุ่มเหล่านี้ ในปี 1961 มีนักศึกษา 15,000 คน รวมกันในมหาวิทยาลัยทั้งหมด 5 แห่ง ในปี 1972 มี 100,000 คน ในมหาวิทยาลัย 17 แห่ง

จากปี 1964 - 1969 นักเรียนมัธยมของรัฐเพิ่มจาก 159,136 คน เป็น 216,621 และมัธยมเอกชนจาก 151,782 เป็น 228,495 และในโรงเรียนอาชีวรัฐบาลจาก 44,642 เป็น 81,665 คน "ในอดีต" (หมายถึง ช่วงทศวรรษ 1880 ถึงสงครามโลกครั้งที่ 2) การศึกษามีลักษณะ 2 ด้าน ที่ซ้อนกันอยู่อย่างแตกต่างกัน ด้านหนึ่งชนชั้นสูงกลุ่มน้อยได้รับการศึกษาตามแบบตะวันตก ในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาหรือเข้าโรงเรียนประถมของรัฐบาล หรือได้รับการอบรมสั่งสอนจากวัด การศึกษาทั้งสองระดับต่างก็ไม่ได้ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายทางสังคม ที่มีความ

สำคัญระดับชาติ แต่ส่วนใหญ่
ต่างก็ช่วยรักษาสถานการณ์ทาง
สังคมและเศรษฐกิจที่ดำรงอยู่
การศึกษาขั้นสูงแบบตะวันตกจะ
อบรมสั่งสอนให้กับผู้ซึ่งเกิดมา
เพื่อปกครอง ส่วนการศึกษาขั้น
ต้นของรัฐก็เป็นลักษณะพื้น ๆ
เสียจนแทบจะไม่มีผลในระยะยาว
การดำรงอยู่ของมันเป็นอาการของ
รัฐบาลไทยที่จะแสดงตัวว่าทัน
สมัยต่อโลกภายนอกมากกว่า
การสนองตอบความเรียกร้องของ
ชาวนา การศึกษาทางพระพุทธ-
ศาสนาก็เน้นจริยศาสตร์ และ
จักรวาลวิทยา มากกว่าการเร่ง
ส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพ (ถึง
แม้ว่าจะมีสามัญชนบางคนจำนวน
น้อยที่ประสบความสำเร็จ จาก
การสอบเป็นขั้น ๆ ลดหลั่นกัน
ไปของสงฆ์จะสามารถเคลื่อนไป
อยู่ในสถานะทางสังคมที่สูง ๆ
ได้ก็ตาม)

ดังนั้นความสำคัญที่แท้จริง
ของการขยายตัวทางการศึกษาใน

ช่วงทศวรรษ 1960 อยู่ที่การ
ขยายตัวส่วนใหญ่อยู่ในระดับ
มัธยมและวิทยาลัย เป็นครั้งแรก
ที่คนไทยจำนวนมากมีความต้องการ
และสามารถให้ลูกหลานของตน
ได้รับการศึกษาด้านอาชีพ การ
ศึกษาซึ่งในอดีตเป็นเครื่องหมาย
หรือลู่ทางเลื่อนฐานะทางสังคม
โดยเฉพาะการเข้าเป็นข้าราชการ
ที่มั่นคง เราจะต้องเข้าใจความ
หมายทางการเมืองของการขยาย
ขยายมหาวิทยาลัยในสมัยสุดท้าย
และทายาทในแคว้น กล่าวคือเป็น
สัญลักษณ์ที่ยืนยันว่าการเฟื่องฟู
ไม่ใช่โชคแต่เป็นก้าวหน้าและ
ความเจริญนี้จะถ่ายทอดไปสู่ชน
รุ่นต่อมาในครอบครัว ซึ่งเป็นไป
ได้ที่จะคาดคิดว่าภายในขอบเขต
ของครอบครัวเดียวกัน พ่อผู้ทำงาน
ชักรีดที่ประสบความสำเร็จอาจมี
ลูกที่เป็นเลขาธิการมนตรี เพราะ
ฉะนั้นการขยายตัวของมหาวิทยาลัย
จึงสร้างความมั่นคงให้กับความ
เฟื่องฟูทางเศรษฐกิจในเชิงสังคม

และรองรับมันในเชิงวัฒนธรรม

แต่ถึงแม้การขยายตัวอย่างรวดเร็วของจำนวนและขนาดของมหาวิทยาลัยไทย ยังมีอีกหลายครอบครัวที่ต้องการให้ลูกหลานของตนเข้าเรียนได้ ดังนั้นจึงมีการขยายตัวที่ไม่น้อยไปกว่าในด้านวิทยาลัยการช่าง อาชีวศึกษา พณิชยการ และอื่น ๆ เป็นอันดับรองลงมา และในสภาพแวดล้อมของความยุ่งยากที่เป็นชั้น ๆ นี้ ผู้เขียนคิดว่าทุกคนคงเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงตามความหมายของคำว่า “นักศึกษา” อย่างแท้จริงในยุคแรก ๆ “นักศึกษา” เกือบมีความหมายเหมือนกับ “สมาชิกของชนชั้นสูง” ซึ่งมีระดับที่สูงมากกว่ามวลชนในประเทศ แต่ในปลายทศวรรษ 1960 และต้นทศวรรษ 1970 การเคลื่อนย้ายทางสังคมได้สร้างสถานะที่ “นักศึกษา” ยังมีความหมายว่าต้องยกระดับอีก แต่ก็ยังมีความสำคัญในทำนองว่า “ไอ้เด็กบ้านเพื่อนมันเข้า

ธรรมศาสตร์ได้ แต่ลูกของเราเข้าไม่ได้” จึงเป็นไปได้ที่จะมีการอิจฉาและขุ่นเคืองนักศึกษา ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นในชนรุ่นก่อนเลย

แต่ถึงแม้สำหรับผู้ปกครองที่ลูกหลานสามารถเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้ ความคิดเกี่ยวกับ “นักศึกษา” ก็ยังมีความเคลือบแคลงสงสัย ขัดแย้งในอดีตการได้เข้าในสังคม การได้เด็านั้นเป็นการขึ้นไปอยู่ระดับทางสังคมสูงขึ้นไปเลย ผู้ปกครองที่มีการศึกษาก่อนข้างจะตำซังถือว่าการศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นเครื่องมือในการทำงานมักตกใจกลัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่ไม่คาดคิด ในลักษณะท่าทาง จุดมุ่งหมาย และจริยธรรมของนักศึกษาที่เป็นลูกของเขา อิทธิพลในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครูนี้เป็นผลมาจากความคิดทำลายความเชื่อถือที่ได้มาจากอเมริกาและจีน เราทำนย่อมเห็นความหวงกังวลและความไม่พอใจของผู้ปกครอง นายทุน

น้อยหรือชนชั้นกลาง เมื่อเห็นลูก
ของเขาเริ่มกลับเข้าบ้านด้วยผม
ยาวประป่า คำพูดแปลก ๆ ไม่เอา
ใจใส่ต่อศีลธรรมจรรยา และมึ
ความคิดทางการเมืองรุนแรง เขา
จะเป็นข้าราชการที่ประสบความสำเร็จ
ได้อย่างไร ?

ประมาณปี 1971 หรือ 1972
มีความรู้สึกแพร่กระจายไปว่ายุค
ทองของการไต่เต้าในสังคมได้
สิ้นสุดลงแล้ว อเมริกาได้ถอน
ทหารออกจากอินโดจีน และภัย
คุกคามจากกองกำลังคอมมิวนิสต์
ตลอดชายแดนเริ่มเป็นจริง ระบบ
ราชการซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุด
ของความหวังของสังคม ได้ขยาย
ถึงจุดอิมิตัว และประกาศนียบัตร
จากมหาวิทยาลัยไม่สามารถเป็น
หลักประกันความมั่นคงและการ
จ้างงานในตำแหน่งสูงได้อีกต่อไป
หลังจากยุคของเสถียรภาพทาง
การเงินดำเนินมาเป็นเวลานาน
ระบบเศรษฐกิจไทย ต้องประสบ
กับปัญหาเรื่องเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้น

เป็น 2 เท่า ผู้ได้รับผลประโยชน์
จากการเฟื่องฟู เริ่มไม่สบายใจ
และไม่พอใจ เพราะผลประโยชน์
ได้หดหายไป ความอดทนต่อการ
ถูกกีดกันจากการมีส่วนร่วมทาง
การเมืองเป็นเวลานานเพราะผู้
เผด็จการได้สร้างการศึกษา ความ
มั่นคงและเศรษฐกิจที่ดีขึ้นมาแทน
แต่ความอดทนนี้ก็ลดน้อยลงเมื่อ
ปัญหาต่าง ๆ ได้สะสมกันมากขึ้น
นอกจากนั้นทั้งถนนและประภาส
ต่างไม่มีบุคลิกภาพที่น่าเกรงขาม
อย่างที่สฤษดีมี

ในสภาพนี้ การประท้วงของ
มวลชนที่ได้พอกพูนขึ้นจนถึงกับ
ขับไล่ถนนและประภาสในเดือน
ตุลาคม 1973 เดือนเดียวกันกับที่
วิกฤติการณ์น้ำมันของโลกเริ่มขึ้น
จึงน่าสนใจเป็นพิเศษ ไม่เป็นที่
น่าสงสัยเลยว่า ชนชั้นนายทุน
ใหม่ได้มีส่วนสนับสนุนอย่าง
สำคัญต่อฝูงชนขนาดมหึมา ซึ่ง
ออกมาสนับสนุน แท้จริงแล้ว
เป็นที่ถกเถียงได้ว่า ชนชั้นนี้เอง

ที่ทำให้การประท้วงประสบผลสำเร็จเพราะถ้าฝูงชนเหล่านั้นประกอบด้วยชาวสลัมมากกว่าชาวเมืองที่แต่งตัวภูมิฐาน ผู้เผด็จการอาจได้รับความสนับสนุนอย่างเต็มที่ให้ทำการปราบปรามก็ได้

ในขณะเดียวกัน การเข้าร่วมของชนชั้นนายทุนนี้ต้องเข้าใจอีกว่าเป็นผลผลิตของประวัติศาสตร์ในปัจจุบันมากกว่าจะมีความหมายถึงบทบาททางการเมืองในอนาคตของพวกเขา แท้จริงแล้วเห็นได้ชัดว่าพวกนี้ขาดประสบการณ์ทางการเมืองเกือบโดยสิ้นเชิง ฉะนั้นจึงไม่มีความคิดที่แท้จริงว่าผลที่ตามมาหลังจากการสิ้นสุดยุคเผด็จการจะเป็นอย่างไร ระบบการปกครองเดิมถูกกล่าวหาว่าร่วมหัวจมท้ายกับอเมริกาและรับใช้วอชิงตันมากเกินไป (ด้านตรงข้ามคือลัทธิชาตินิยมต่อต้านอเมริกาอย่างฉุนเฉียว การฉ้อราษฎร์บังหลวงอย่างเปิดเผยของประภาส การแต่งงานในเครือ

ญาติของรณรงค์ลูกชายถนอมกับลูกสาวประภาส และการขึ้นสู่อำนาจด้วยการช่วยเหลือของทั้งสองอย่างรวดเร็วของรณรงค์ ทั้งหมดนี้ล้วนก่อให้เกิดความขุ่นเคืองในความรู้สึกของชนชั้นนายทุน ยังมีข้อสำคัญที่ว่า สถาบันที่สำคัญและนายพลชั้นผู้ใหญ่บางคนได้สนับสนุนการประท้วงนี้ ด้วยเหตุผลของตนเอง ถึงแม้จะเป็นทางอ้อมก็ตาม ท้ายที่สุดคงจำได้ว่า ข้อเรียกร้องของนักศึกษา นั้นถูกต้องตามกฎหมาย (รัฐธรรมนูญ) และวิลักษณะเป็นสัญลักษณ์ จึงไม่มีใครคาดคิดว่าจะเกิดเรื่องอันตรายและไม่พึงปรารถนาขึ้นได้ เป็นความจริงที่ว่านักศึกษาได้ทำลายสถานีตำรวจจำนวนหนึ่งในวันหลัง ๆ ของการประท้วง แต่พวกเขาก็ได้ช่วยให้สภาพการจราจรกลับเข้าสู่สภาพเดิม และทำความสะอาดถนนที่รกรุงรังด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่หลังจากนั้น

เมื่อผู้เผด็จการที่คดโกงและไร้
ความสามารถจากไป ต่างก็มี
ความหวังกันว่า ความรุ่งเรือง
สันติสุข และความก้าวหน้าก็จะ
กลับมาใหม่ด้วย

แต่เท่าที่รู้ความหวังเหล่านี้
ไม่ได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง
เลย วิฤติการณ์น้ำมันของโลก
ได้เกิดขึ้นพร้อมกับการประท้วง
ในเดือนตุลาคม 1973 ความระส่ำ
ระสายในระบบเศรษฐกิจโลกเริ่ม
กระทบไทยในต้นปี 1974 ในฤดู
ใบไม้ผลิปี 1975 ฐานะของอเมริกา
ในอินโดจีนกำลังพังทลายอย่าง
รวดเร็ว ประเทศไทยกลับไม่ใช่
เป็นศูนย์กลางที่ปลอดภัยของ
อาณาจักรอเมริกาอีกต่อไป แต่
ใกล้เคียงกับการเป็นแนวป้องกัน
รอบนอกที่เปราะบางมากกว่าจึง
ดูเป็นไปได้ที่ต่อจากนี้ไปสิงคโปร์
จะเข้าสวมบทบาทของกรุงเทพ
ในขณะที่กรุงเทพจะเข้าแทนที่
ตำแหน่งของเวียงจันทน์ เนื่องจาก
ผลของเหตุการณ์เหล่านี้ เศรษฐกิจ

ของไทยที่ล่าหลังจึงทรุดหนักลง
อย่างเลวร้าย ความเสียหายนี้ถูก
ผสมโรงด้วยข้อผูกมัดต่อสาธารณชน
เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของรัฐบาล
เสรีนิยมหลังตุลาคม 1973 โดย
เฉพาะการให้สิทธิชาวนาและ
กรรมกรรวมตัวเป็นองค์กร ชุมนุม
เรียกร้องและนัดหยุดงานได้ รัฐบาลสัญญา
ธรรมนูญ ธรรมศักดิ์ (ตุลาคม
1973-กุมภาพันธ์ 1975) ได้พยายาม
ตอบสนองข้อเรียกร้องของกรรมกร
โดยตรง

เป็นความจริงในระดับหนึ่งที่
ธุรกิจใหม่ ๆ ที่ยังไม่มั่นคงถูก
ทำให้ไม่มั่นคงยิ่งขึ้นด้วยแรงบีบ
ของอัตรากำไรที่ลดลงและการ
เรียกร้องค่าแรงเพิ่มขึ้น ภายใต้
ระบบเผด็จการเดิม กรรมกรจำต้อง
ยอมรับค่าแรงที่ไม่ชอบธรรม ใน
ขณะที่ชนชั้นกลางต่างร่ำรวยไป
ตาม ๆ กัน เดียวนี้ถึงที่ของ
กรรมกรบ้างแล้ว แต่ความไม่
พอใจที่เพิ่มขึ้นของชนชั้นนายทุน
โดยส่วนรวมมีมากซับซ้อนกว่านี้

ในขั้นแรกพัฒนาการของสหภาพ
แรงงานต่าง ๆ ด้วยตัวมันเองถูก
ถือว่าเป็นการคุกคามเพื่อทำลาย
ระบบอุปถัมภ์แบบ “ครอบครัว”
ของความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้าง
กับลูกจ้างที่แพร่หลายอย่างกว้าง
ขวางมาจนกระทั่งบัดนี้

ประการที่สองก็คือการหยุด
งานหลายครั้งที่เกิดขึ้นในบางด้าน
เช่นการสื่อสารขนส่ง ซึ่งเป็นการ
ง่ายอย่างยิ่งที่กลุ่มนายทุนจะถือ
เอาความไม่สะดวกสบายส่วนตัว
ตีความว่าเป็นการกระทบต่อผล
ประโยชน์ของส่วนรวม ประการ
ที่สามซึ่งอาจสำคัญที่สุดก็คือ
อิทธิพลของสื่อสารมวลชนไทย
ภายใต้การควบคุมของกลุ่มผล
ประโยชน์ทางเศรษฐกิจขนาด
ใหญ่ที่ได้ประโคมต่อเนื่องกันว่า
การหยุดงานเหล่านั้นเป็นการขาย
ชาติ ในทำนองที่ว่าเป็นการขับไล่
นักลงทุนต่างชาติ ซึ่ง “เศรษฐกิจ”
แห่งชาติ” ที่เราต้องพึ่งพิง จึงเป็น
การพุดง่ายเกินไปที่จะกล่าวหาว่า

เศรษฐกิจที่เสื่อมลงไปเป็นเพราะ
กรรมกรขาดความรับผิดชอบ

ท้ายที่สุดที่เอื้ออำนวยต่อเผด็จ-
การในยุคเสรีนิยมก็คือ จำนวน
นักเรียนมัธยม อาชีวศึกษา และ
แม้กระทั่งบัณฑิตจากมหาวิทยาลัย
ที่ว่างงานมากขึ้น ผลก็คือ การ
ขยายตัวทางการศึกษาที่สัญญาว่า
จะให้สถานะและความมั่นคงที่ดี
กว่าได้ตกต่ำลง ภายใต้แควดวงนี้
ได้ก่อให้เกิดความตระหนกสงสัย
ว่าภาพพจน์ของนักศึกษาในฐานะ
ผู้ว่างงานได้เกิดขึ้นที่บ้านและนัก
ก่อความที่สร้างความยุ่งยากไม่หยุด
หย่อนในโรงงานและไร่นาได้กล
มาเป็นจุดศูนย์กลางของความ
ซับซ้อนทั้งหมด แห่งความไม่
พอใจและความไม่สมหวังในหมู่
ชนชั้นนายทุนใหม่

เราจะเห็นได้ถึงความไม่มั่นคง
ที่เกิดขึ้นกับชนชั้นนายทุน จาก
ปัญหาจากรากกับกึ่งขนาดหนัก อัน
เป็นผลส่วนหนึ่งจากการขยายตัว
อย่างรวดเร็วของเจ้าของรถ และ

นักขับรถรุ่นแรก และการเผชิญกับช่องทางทำมาหากินที่แคบลง และปัญหาเลวร้ายต่าง ๆ ที่ยังคงตามมาไม่เพียงแต่ความห้วงกังวลถึงจุดจบของยุคที่เฟื่องฟูมานานในอดีต และถูกหลอนด้วยความกลัวว่าความรุ่งเรืองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของวงโคจรแบบพาราโบลาของประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นครั้งเดียว (พาราโบลา-วงโคจรที่ไม่วกกลับมาที่เก่า-ผู้แปล) ซึ่งก็คือยุคทองของสฤยดีจะไม่กลับมาอีกและอำนาจวาสนาที่ได้เต้ามาจากเด็กข้างถนนจะจบลงตรงที่มันเริ่มต้น นอกจากนั้นเรายังต้องเข้าใจ ว่านายทุนเหล่านี้ซึ่งมีประสบการณ์น้อยมากทางด้านการเมืองและความคิดที่เกิดขึ้นควรจะต้องมีพันธะในการแสดงให้ประจักษ์ชัดถึงอาการภาพหลอนทางประสาทต่อสถานะของตน (เราคงนึกเห็นการระบายออกของภาพหลอนทางประสาทเหล่านี้ได้ดังกรณีเช่น คอร์รัปชัน นักเรียน

นักศึกษา คอมมิวนิสต์ ต่างชาติ คนจีน และอื่น ๆ) และเหตุการณ์ปี 1975-76 ด้วยเหตุผลที่จะอภิปรายต่อไป-นักศึกษาหัวรุนแรง-จึงเป็นภาพพจน์ที่นายทุนประสบความสำเร็จในการสร้างขึ้นมา กลายเป็นเป้าหมายหลักของโทษะจิต ผู้เขียนคิดว่าสิ่งนี้เป็นคำอธิบายว่าทำไมคนจำนวนมากที่เป็นผู้สนับสนุนการประท้วงของมวลชนในเดือนตุลาคม 1973 อย่างเต็มเปี่ยมไปด้วยศรัทธาจึงยินดีต่อการกลับมาของเผด็จการใน 3 ปีให้หลัง

แต่เขาเหล่านั้นก็ไม่ใช่ผู้กระทำผิดโดยตรงในเหตุการณ์นองเลือด 6 ตุลา เพราะยังต้องพยายามหาผู้ผิดและจัดมันให้เข้าอยู่ในโครง-ร่างทางสังคมวิทยากว้าง ๆ เท่าที่ประมวลมาไม่เป็นที่สงสัยเลยว่ากลุ่มคนที่ใช้ความรุนแรงไม่เฉพาะในเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 1976 แต่ดำเนินมาตลอดในเวลา 2 ปี ที่เรารู้จักกันดีคือ กลุ่มกระต๊องแดง

ซึ่งถูกมองว่าเป็นนักเรียนอาชีวะ
ไปทั้งหมด ในทางเชิงสังคมวิทยา
ซึ่งผู้เขียนคิดว่าไม่ใช่ เนื่องจาก
นักเรียนอาชีวะเป็นแนวหน้าของ
การต่อสู้กับการปราบปรามของ
ตำรวจในเดือนตุลาคม 1973 มาก
กว่านักศึกษาจึงคิดกันว่าสมเหตุ
ผลที่จะตีความว่าการโจมตีของ
กระต๊องแดงต่อนักศึกษามหาวิทยาลัย
เป็นการแสดงออกถึงความไม่
พอใจของการที่ต้องยอมรับสถาน
ภาพที่ต่ำกว่าของนักเรียนอาชีวะ
ที่มีต่อ “นักศึกษามหาวิทยาลัย”
ซึ่งหยิ่งยะโส ขี้ขลาด และมี

สถานภาพเหนือกว่า การถือว่
กระต๊องแดงเป็นเพียงนักศึกษา
อาชีวะอาจผิดตรงอยู่ในใจของคน
หลายคนด้วยเรื่องราวของการ
พันต้อย่างรุนแรง (ส่วนใหญ่ไม่
เกี่ยวกับการเมือง) ระหว่าง วัยรุ่น
จากโรงเรียนอาชีวะคู่แข่งในปลาย
ปี 1974 และ 1975 เนื่องจากเด็ก
เหล่านี้ใช้ปืนและระเบิดในการ
ต่อสู้ซึ่งก็เป็นอาวุธที่กระต๊องแดง
ชอบใช้จึงมักนำไปสู่ข้อสรุปที่
ง่าย ๆ ว่า กลุ่มหลังเป็นตัวแทน
ทางการเมืองของกลุ่มแรก
แต่ภาพที่ซับซ้อนขึ้นของกลุ่ม

กระทิงแดงนั้นดูได้จากข้อความ
ในหนังสือพิมพ์แนวอนุรักษ์นิยม
Bangkok Post ดังต่อไปนี้

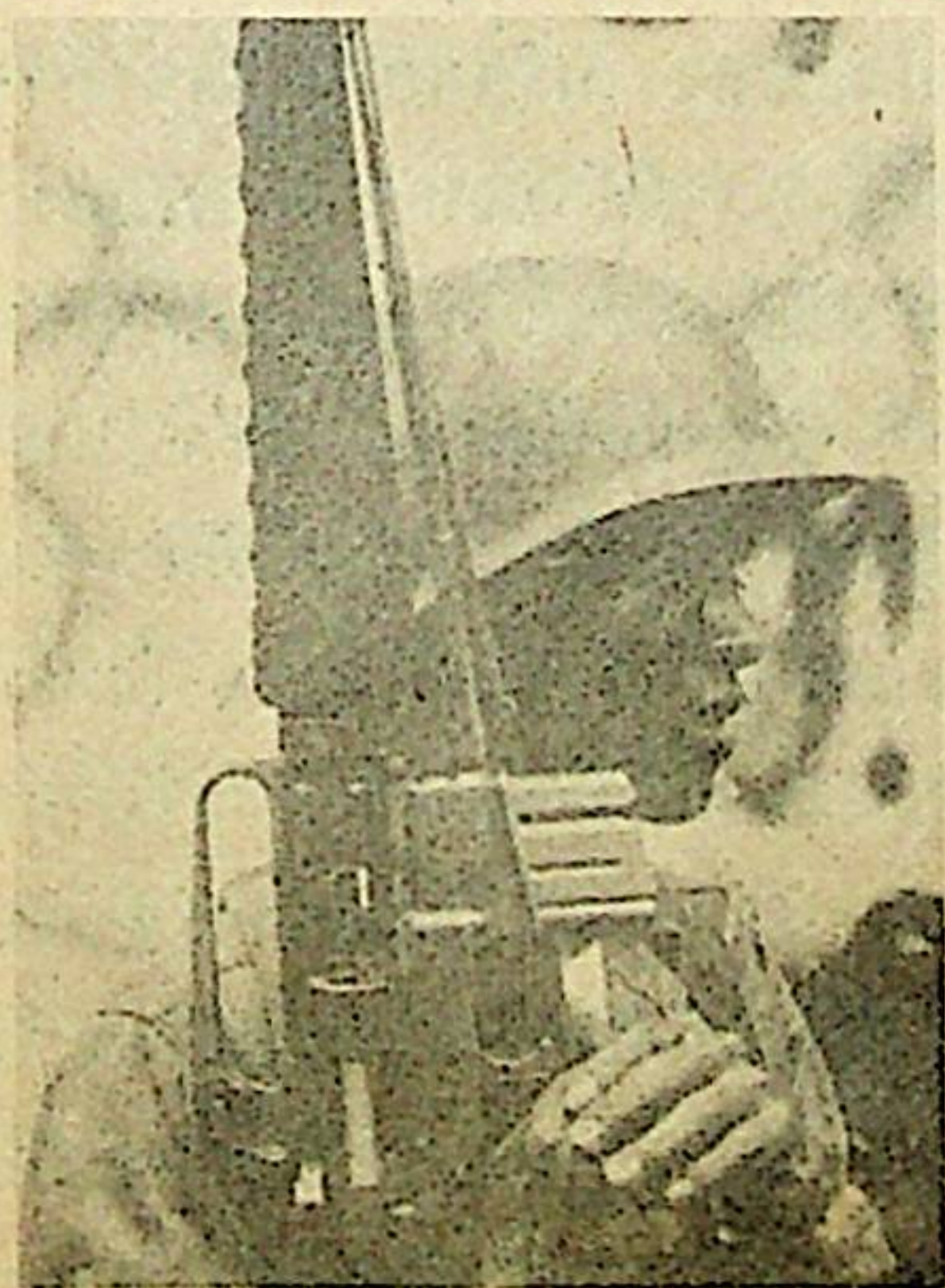
“ผู้ที่น่าสนใจอีกคนหนึ่งคือผู้
ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นหัวหน้าหน่วย
เคลื่อนที่เร็ว (ของกระทิงแดง) ซึ่ง
เป็นกำลังพลที่เคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยัง
อีกที่ได้รวดเร็ว ผมยาวประป่าแบบ
ฮิปปีและมีแผลเป็นที่หน้า ผู้พูดว่าเขา
มีคนในควบคุม 50 คน ส่วนใหญ่
เป็นทหารรับจ้าง ซึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัด
เลย ทำหน้าที่เป็นหน่วยคุ้มกันการสร้าง
ถนนในเขตนั้น

ผมเป็นอดีตทหารแต่ต่อมาผมกลายเป็น
เป็นทหารรับจ้าง ผมชอบเครื่องแบบ
แต่ผมไม่ชอบกฎวินัยและข้อบังคับ
มากมายในกองทัพ ผมชอบอิสระตาม
ทางของผมเอง ไว้ผมยาวหรือแต่งตัว
ตามต้องการ...

แหล่งข่าวที่เชื่อถือได้ใน
กรุงเทพฯ ยืนยันว่าสมาชิกระดับ
นำหลายคนของกระทิงแดงเป็น
อดีตทหารรับจ้าง และผู้ที่ถูกขับ
ไล่ออกจากกองทัพ เพราะการละเมิด
วินัย และลูกมือส่วนใหญ่ประกอบ

ด้วยนักเรียนอาชีพที่จบแล้วแต่
ว่างงาน เด็กสอบตก เด็กข้างถนน
ที่ว่างงาน นักเลงในสลัม และ
อื่น ๆ ที่ถูกจ้างเข้าทำงานโดยกลุ่ม
ต่าง ๆ ภายใน กอ.รมน. (กอง
อำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน)
และหน่วยงานอื่นที่เชี่ยวชาญงาน
ด้านตำรวจและข่าวกรอง การรับ
สมาชิกใหม่ของกระทิงแดงไม่ได้
มีรากฐานอยู่ที่ความเกี่ยวโยงทาง

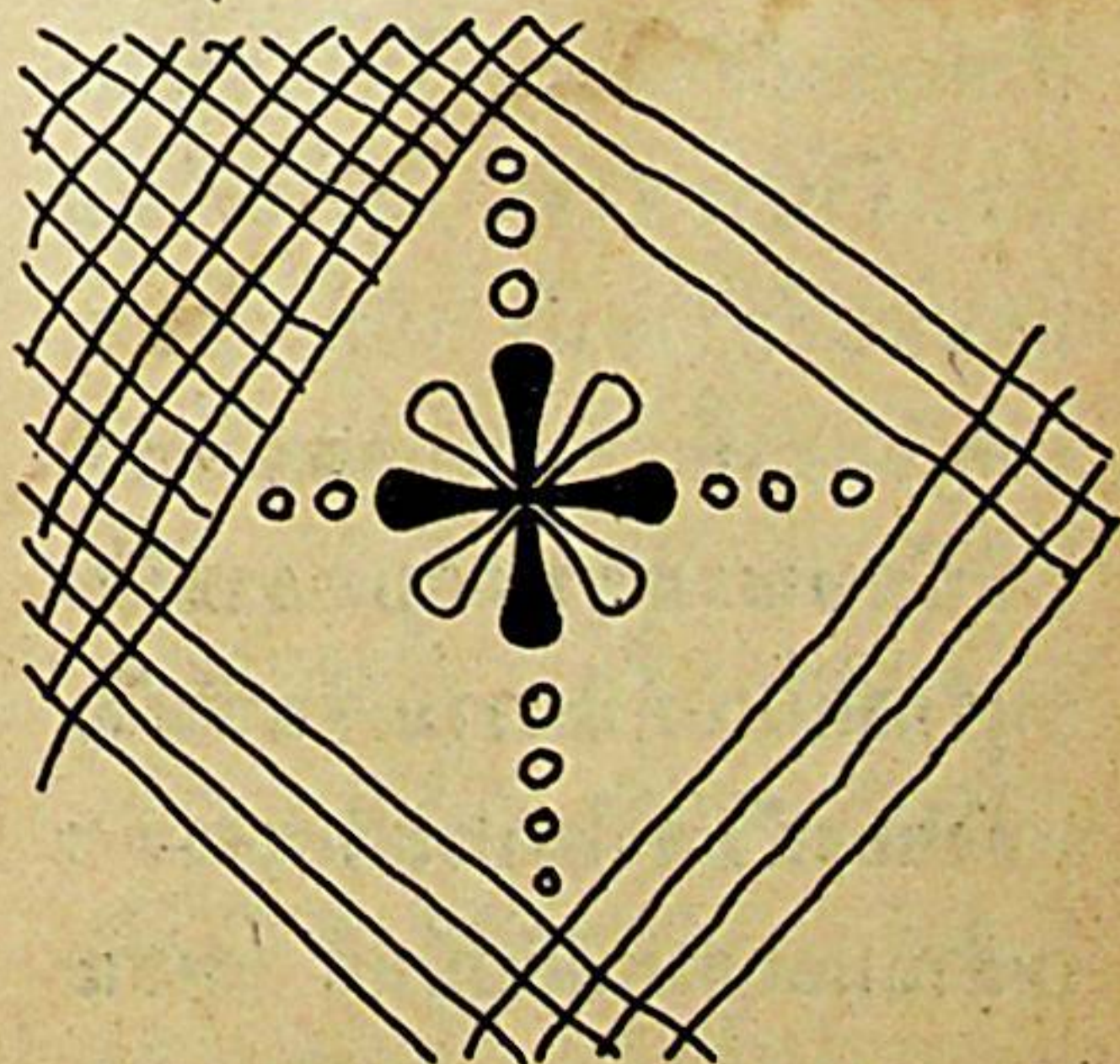
อุดมการณ์ แต่โดยการสัญญาว่า
จะจ่ายค่าจ้างให้สูง ๆ เสนอเครื่อง
คองของเมาให้อย่างไม่อันพร้อม
โสภณ และล่อลวงว่าจะได้รับ
ชื่อเสียงโด่งดัง เป็นที่น่าแปลกใจ
ที่รางวัลล่อใจเหล่านี้สะท้อนถึง
อภิสิทธิ์ที่นักศึกษาที่ประสบความสำเร็จ
ได้รับจากการทำงานราชการ
(เงิน เกียรติยศ ค่าใช้จ่ายในการ
เที่ยวในท์คลับ และอาบ อบ นวด)
สภาพนายทุนน้อยที่มีแรงใจนี้เอง
ที่กระทิงแดงได้เกิดขึ้น พุดอีก
อย่างหนึ่งคือ มีสิ่งหนุนหลังใน
ทางสังคมวิทยาต่อบทบาททาง
การเมืองที่อันธพาลเหล่านี้แสดง
อยู่ ลูกหลานของนายทุนน้อยรุ่น
ใหม่และไม่มั่นคง ในช่วงเวลาที่มี
การไร้งานมากมาย และไม่ประสบ
ความสำเร็จในการทำงานเป็น
ข้าราชการ และการดูถูกงานใน
โรงงาน เหล่านี้จึงเป็นเป้าหมาย
ง่าย ๆ ในการโฆษณาชวนเชื่อ
โจมตีนักศึกษา (ที่ประสบความสำเร็จ)
และต่อต้านคนงาน

กลุ่มที่สอง ที่เกี่ยวข้องใน เหตุการณ์รุนแรงระหว่างปี 1974-1978 ของพวกฝ่ายขวาจำนวนไม่น้อย แต่มีภาพพจน์ต่อสาธารณชนที่ดีกว่าเล็กน้อย คือ ลูกเสือชาวบ้าน ซึ่งก่อตั้งในปี 1971 ภายใต้การร่วมมือกันเอง ตำรวจตระเวนชายแดนและกระทรวงมหาดไทย มีหลักฐานอย่างชัดเจนว่าจะสร้างให้เป็นองค์กรรักษาความมั่นคงในชนบท ต่อต้านคอมมิวนิสต์ มีลักษณะ กึ่งทหาร อย่างไรก็ตาม ในยุคเสรีนิยม มันได้พัฒนาขึ้นมาและรวมเอาบุคคลสำคัญ ๆ ในชนบท และมีบทบาทสำคัญในการแจกบทบาทให้กลุ่มพลังฝ่ายขวาหลายกลุ่ม ถ้าก่อนตุลาคมปี 1973 ได้มีการต่อสู้แข่งขันกันทางอำนาจระหว่าง ภาสกรบุรุษเหล็ก ทางทหารและรัฐมนตรีมหาดไทย กับกลุ่มอำนาจเก่า ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมาก ต่อ ต.ช.ด. และลูกเสือชาวบ้านเกิดขึ้น ประสบการณ์นี้ ได้พิสูจน์ว่าเป็นประโยชน์อย่าง

มากเมื่อลูกเสือชาวบ้านได้ขยายตัวหลัง ตุลาคม 1973 ผู้นำลูกเสือชาวบ้านถูกคัดจากข้าราชการต่างจังหวัดวัยกลางคนและมีอันจะกิน คหบดีชนบท และเศรษฐีในเมือง คนเหล่านี้ไม่เพียงแต่ถูกโอนอ่อนทางอุดมการณ์ให้รับบทบาทเหล่านั้น แต่ยังมีพื้นฐานเศรษฐกิจส่วนตัวที่จะช่วยให้องค์กรพัฒนาอย่างรวดเร็วในระดับหนึ่ง มีความอิสระจากระบบข้าราชการของรัฐ "การฝึกอบรม" ประสานงานโดยกองบัญชาการ ต.ช.ด. มีลักษณะทางการเมืองที่สำคัญในแง่ของการเมืองมวลชน นอกเหนือจากกระทิงแดง ลูกเสือชาวบ้าน แล้วยังมีตัวแทนความรุนแรงของฝ่ายขวาอีกที่มีการจัดตั้งไม่เข้มแข็งและไม่โดยตรงนัก แต่ก็ เป็นผลจากความรุ่งเรืองครั้งใหญ่และความกังวลใจที่ตามมาโดยรูปแบบแล้วคนเหล่านี้มาจากข้าราชการทางด้านความมั่นคงของหน่วยงานที่เพิ่งพัฒนา

ขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ ซึ่งก็คือตำรวจ
ในชนบทและบุคลากรที่ทำงาน
ต่อต้านการก่อการร้ายซึ่งมองเห็น
งบประมาณ กำลังคนและการ
สนับสนุนที่ลดลงว่าเป็นผลจาก
ความตกต่ำทางเศรษฐกิจทั่วโลก
และการถอนตัวทางยุทธศาสตร์
ของอเมริกา ข้าราชการที่ถูกส่ง
ไปทำงานที่ไม่มีอนาคตในภาคใต้
(ไม่ว่าจะด้วยการไม่มีเส้นสาย
หรือการปฏิบัติงานที่บกพร่องใน
ที่อื่นมาก่อน) ข้ามเส้นฐานบิน
อเมริกาที่ปลดเกษียณ และอื่น ๆ
คนเหล่านี้เห็นว่าประสบการณ์ใน
ยุคเสรีนิยมยุ่งเหยิงและอันตราย
ไปทั่วทุกด้าน เพราะความคุ้นเคย
กับการคล้อยตามคำขู่ให้ตกใจ
และอำนาจในชนบทที่ไม่มีกฎ-
เกณฑ์ใด ๆ เหนือสิ่งอื่นใดการ
อยากเห็นกฎหมายเป็นกฎหมาย
อย่างแท้จริงและอิทธิพลของการ
วิพากษ์วิจารณ์ที่เดือดดาลโดย
หนังสือพิมพ์ที่ไม่เคารพตัวเอง
และขุดคุ้ยเรื่องโสมมต่าง ๆ ที่

ได้รับอนุญาตให้ทำหลังตุลาคม
1973 ในฐานะที่ได้รับเงินเดือน
พวกนี้ถูกกระทบด้วยภาวะเงิน
เฟ้อและโอกาสที่น้อยลงที่จะทำงาน
กลางคืนและการรีดไถ ด้วยโอกาส
ที่เปิดให้เข้าไปทำงานราชการเมื่อ
มีการขยายตัวทางระบบราชการ
ครั้งใหญ่เมื่อทศวรรษ 1960 แต่
พวกนี้กลับต้องเผชิญกับอนาคต
อันเป็นส่วนที่ไม่ใช่ข้าราชการ
ของนายทุนน้อยขนาดกลางรุ่น
ใหม่ ถึงแม้อาจไม่ตกลงไปอีกแต่
ก็หยุดอยู่กับที่จึงไม่เป็นที่น่าแปลก
ใจที่ความไม่สมหวังและความไม่
พอใจนี้นำไปสู่การคิดถึงวันคืน
เก่า ๆ ของเผด็จการ

การเปลี่ยนแปลงด้านอุดมการณ์

วิธีหนึ่งที่เราสามารถจะเข้าใจ
วิกฤตการณ์ทางวัฒนธรรมในด้าน
ต่าง ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง
ทางเศรษฐกิจและสังคมตามที่ได้
กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นได้ก็โดย
การเปรียบเทียบสังคมไทยกับ
สังคมของประเทศเพื่อนบ้านใน
ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ในบรรดา
เพื่อนบ้านที่เคยตกเป็นอาณานิคม
มาก่อนนั้นต่างก็ได้รับมรดกทาง
ด้านอาหารและคำศัพท์ทางการ
เมืองมาจากประเทศที่เป็นเจ้า
อาณานิคม ซึ่งศัพท์และอาหาร
ทางการเมืองเหล่านี้มีลักษณะที่
สำคัญคือมีลักษณะที่เรียกร้องและ
ปลุกเร้าประชาชน แม้จะไม่มี
ลักษณะที่ก้าวหน้า เป็นการยาก
มากทีเดียวที่เราจะพบอุดมการณ์
ที่มีลักษณะสุขุมรอบคอบเป็น
อนุรักษนิยมที่มีความเชื่อมั่นใน
พลังของตัวเองในประเทศต่าง ๆ
เหล่านี้นอกจากฟิลิปปินส์ เพราะ

นับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19
เป็นต้นมา วัฒนธรรมแบบอนุรักษ
นิยมต้องตกอยู่ในสภาพที่ขวัณ
เสียต่อด้านการรับรู้ และมีลักษณะ
ต้องเป็นฝ่ายรับในทางการเมือง
ส่วนในประเทศไทยสถานการณ์
กลับตรงกันข้ามกับประเทศเพื่อน
บ้านจนกระทั่งเมื่อเร็ว ๆ นี้เองจึง
มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไป เหตุผล
สำคัญก็เนื่องมาจากการที่ประเทศ-
ไทยสามารถรอดพ้นจากการตก
เป็นประเทศอาณานิคมซึ่งถูก
ควบคุมโดยตรง วีรบุรุษในหนังสือ
เรียนของเด็กไทยจึงมิใช่หนังสือ
พิมพ์ ผู้นำสหภาพแรงงาน ครู
นักการเมืองซึ่งเคยติดคุกสมัย
อาณานิคม ความจริงเป็นการยาก
มากที่จะจินตนาการถึงวีรบุรุษ
ของเด็กไทยแม้แต่เพียงคนเดียว
ซึ่งเคยเป็นผู้ติดตารางมาก่อน จน
กระทั่งปี 2516 ถ้อยคำหรือว่า
อาหารทางการเมืองจึงมีลักษณะ

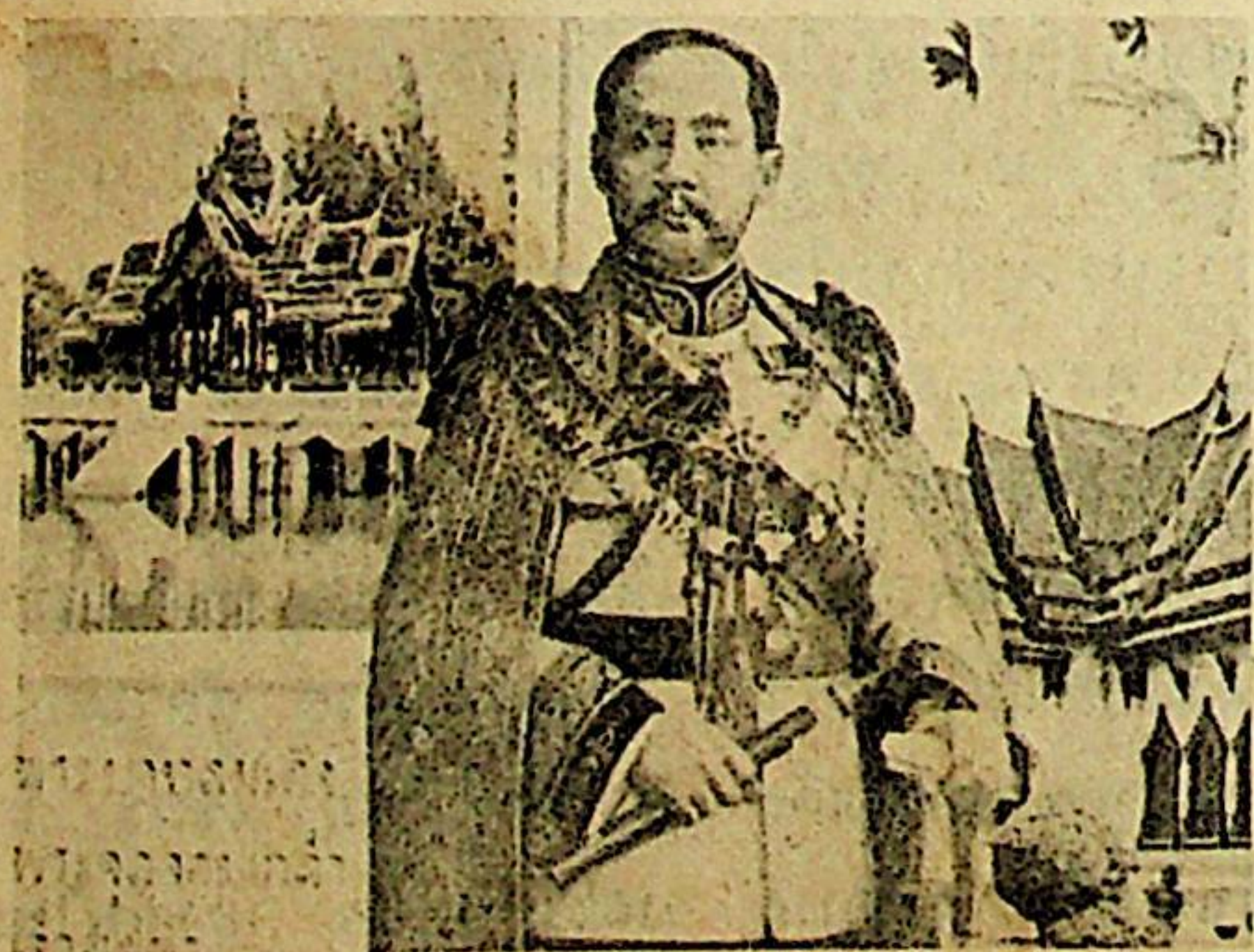
แบบอนุรักษนิยมและขอมจ้านน
ในแบบเดิมจึงเริ่มการเปลี่ยนแปลง
ฝ่ายก้าวหน้าต่างหากที่ต้องปกป้อง
ตัวเอง และแสดงความรักชาติ
ออกมาเพื่อตอบโต้ข้อกล่าวหา
ว่าเป็น “จีน” “เวียตนาม” “มิใช่
ไทย” และ “ต่อต้านพระมหากษัตริย์”
(ลักษณะในประการสุดท้ายนี้เป็น
เครื่องชี้ให้เห็นได้ชัดถึงผลสำเร็จ
ของการแสดงเอกลักษณ์ทางสัญ-
ลักษณ์ขององค์พระมหากษัตริย์
และชาติเข้าด้วยกัน) และถ้าจะ
พูดอย่างเป็นธรรมแล้วการห้าม
วิพากษ์วิจารณ์พระมหากษัตริย์
ทั้งในแง่ของสถาบันและบุคคลนั้น
เป็นข้อห้ามที่ยอมรับกันโดยทั่วไป
แม้กระทั่งในหมู่ของฝ่ายก้าวหน้า
จนกระทั่งมีการปราบปรามใน
กรณีเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม 2519

พระมหากษัตริย์ที่ทรงมีพระ
ปรีชาสามารถมาก ดังเช่นพระบาท
สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
(รัชกาลที่ 4) และพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาล

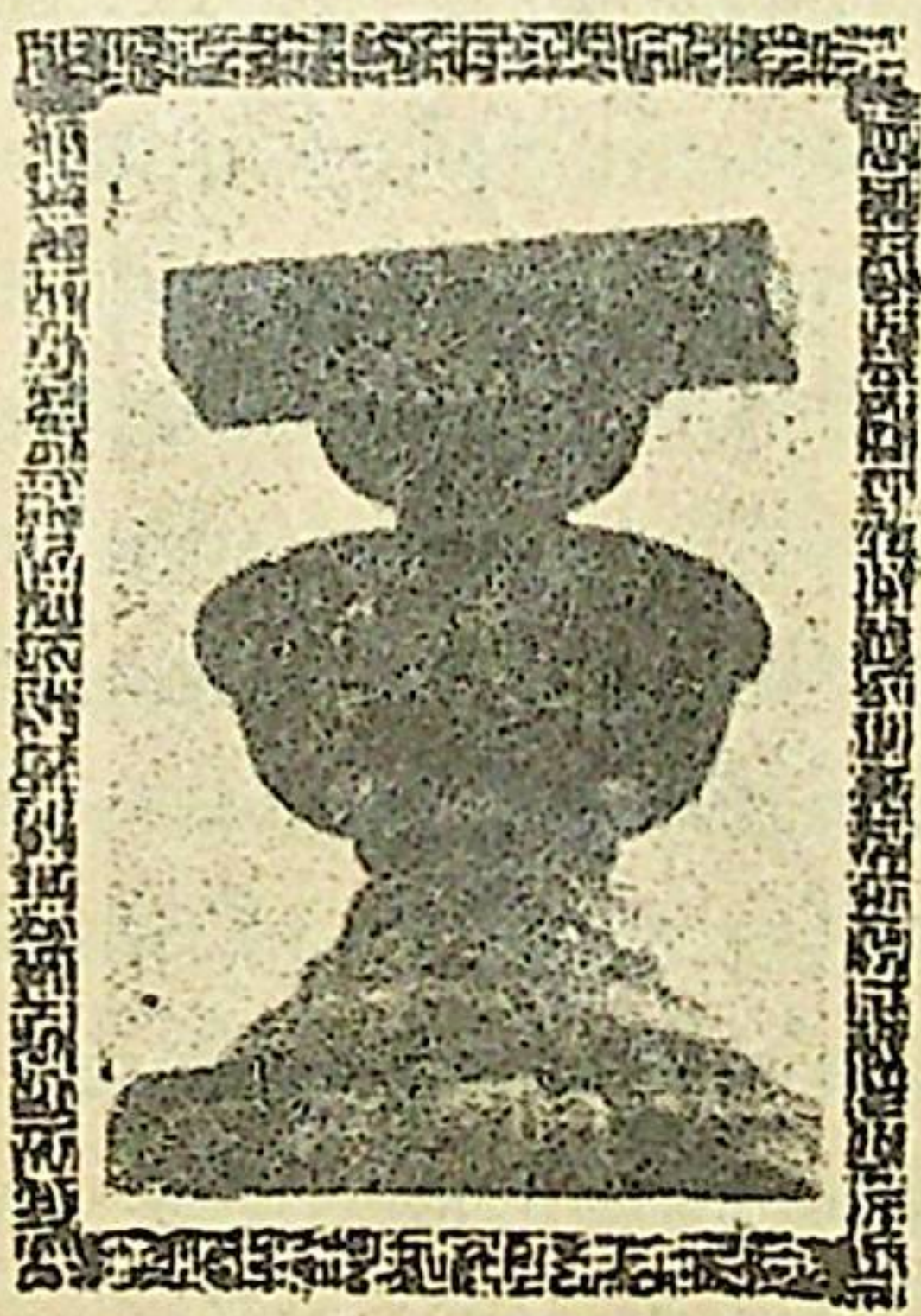
ที่ 5) นั้นอาศัยความมีพระปรีชา
สามารถของพระองค์ท่าน “ช่วย”
ประเทศไทยให้รอดพ้นจากความ
พ่ายแพ้และตกเป็นอาณานิคมของ
จักรวรรดินิยมยุโรป โดยอาศัย
การผ่อนปรนบางอย่าง และดำเนิน
กุศโลบายอันชาญฉลาดต่อประเทศ
จักรวรรดินิยมในสมัยนั้น แต่
กระนั้นก็ตามเราก็ไม่ควรลืมอีก
ด้านหนึ่งของเรื่องนี้ไปเหมือนกัน
ว่า “การช่วย” ประเทศก็เป็นการ
ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์มี
ความเข้มแข็งและมีอำนาจมาก
ที่สุดและเป็นสถาบันสูงสุดอัน
เป็นที่พึ่งพาอาศัยของคนในชาติ
ไปในเวลาเดียวกันด้วย เพราะแม้
ว่าจักรวรรดินิยมยุโรปจะคุกคาม
ประเทศไทยในคริสต์ศตวรรษที่
19 นั้น ในขณะเดียวกันก็จัดการ
คุกคามของประเทศเพื่อนบ้านที่
เป็นศัตรูเก่า ๆ ของประเทศไทย
ให้หมดไปด้วย ศัตรูเก่าของไทย
เราได้แก่ พม่า เขมร เวียดนาม
และมาเลเซีย กองทัพไทยจึงไม่

ได้ทำการสู้รบกับประเทศใด ๆ
เลยเป็นเวลานานเกือบ 100 ปี
(คือประมาณปี 2383-2483) ศัตรู
เก่าอ่อนแอจนเกินไป ศัตรูใหม่ที่
มีก็แข็งจนเกินไป ผลจากภายนอก
เช่นนี้ก่อให้เกิดเสถียรภาพและ
ธำรงรักษาเสถียรภาพพอจะทำให้
ผู้ปกครองสามารถทุ่มเทพลังต่าง ๆ
สร้างอำนาจภายในประเทศให้เป็น
ปึกแผ่นอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน
เลยในประวัติศาสตร์ไทย อย่างไรก็ตาม
ก็คิดว่าสิ่งที่สร้างความเป็นปึกแผ่น
นั้นได้จะทำได้ก็โดยที่องค์พระ
มหากษัตริย์ต้องทรงพึ่งพาอาศัย

ที่ปรึกษา เทคโนโลยี เงินทุน
และอาวุธยุทธโปกรณ์จากยุโรป
เป็นจำนวนมาก 71 ในลักษณะ
รูปแบบของ “ระบบสมบูรณาญา
สิทธิราช” ที่เป็นยุคของความรุ่งเรือง
ในสมัยสุโขทัยนั้นจึงสามารถอาศัย
ความมั่นคงปลอดภัยที่เกิดขึ้นจาก
ภายนอกและทรัพยากรจากภาย
นอกเข้ามาเพื่อใช้ควบคุมภายใน
ประเทศได้มากที่สุด “ระบบสมบูร
ณาญาสิทธิราช” ของสังคมไทยก็
ได้ตระหนักอย่างชัดเจนถึงความ
ชื่นชมเมื่อประเทศไทยได้รับการ
ชื่นชมยินดีจากบรรดาชาวยุโรป

ในปี 2475 ข้าราชการพลเรือน และทหาร “แบบตะวันตก” ที่ได้รับการขยายตัวอย่างมากได้ทำการยึดอำนาจ ผู้นำในการปฏิวัติ 2475 ได้ตัดสินใจทำลายอำนาจทางการเมืองขององค์พระมหากษัตริย์โดยตรง แต่มิได้ทำลายความสำคัญ

ทางวัฒนธรรมและเกียรติภูมิ “ของชาติ” ของสถาบันพระมหากษัตริย์ลงไป (ลักษณะที่เป็นศูนย์กลาง) แม้ว่าจอมพล ป.พิบูลสงครามจะเปลี่ยนชื่อประเทศสยามเป็นประเทศไทยแต่ก็ยังคง

นิยมว่าเป็นประเทศที่มีการปกครอง โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (ภายใต้รัฐธรรมนูญ) อยู่ เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.7) ทรงเข้าไปพัวพันกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองในตอนปลายทศวรรษ 1920 อย่างลึกซึ้ง จนต้องสละราชสมบัติในปี 2478 ทางผู้นำปฏิวัติในปี 2475 จึงมอบราชสมบัติให้กับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (ร.8) ซึ่งยังทรงพระเยาว์ การที่พระองค์ทรงศึกษาอยู่ในสวีเดน-เซอร์แลนด์ตลอดช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์รอดพ้นจากวาทะแปดเปื้อนทั้งหลายที่จอมพล ป.พิบูลสงครามดำเนินการกับพวกลัทธิทหารนิยมญี่ปุ่น

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ก็มีความหมายที่ว่ายุคของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ระหว่างปลายทศวรรษ 1920 และต้นทศวรรษ 1930 เป็นยุคที่ชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลง

ทางวัฒนธรรมและอุดมการณ์
อย่างแท้จริงในประเทศไทย เพราะ
จอมพล ป.พิบูลสงครามสามารถ
ทำให้ราชการโดยเฉพาะฝ่ายทหาร
ให้ปรากฏแก่สายตาประชาชนว่า
เป็นผู้พิทักษ์รักษาประโยชน์ของ
ชาติได้เป็นอย่างมาก และอำนาจ
ของจอมพล ป.พิบูลสงครามก็
ขึ้นอยู่กับฝ่ายทหารนี้ ชาติกับองค์
พระมหากษัตริย์กลายเป็นความคิด
ที่มองแยกออกจากกันชัดขึ้นกว่า
เดิมมาก โดยที่รัฐ (กองทัพเป็น
สำคัญ) เป็นผู้แทนชาติและเป็น
พิทักษ์องค์กษัตริย์

ทั้งที่ปรากฏเช่นนี้ทั้งหมด
การที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม
เข้าไปเกี่ยวข้องกับอย่างมากในการ
ปฏิวัติ 2475 และการปราบปราม
กบฏบวรเดช 2477 ทำให้เขาได้
รับการเกลียดชังจากกลุ่มพลังใน
สังคมบางกลุ่ม ดังนั้นในระยะ
ของการเข้ามามีอำนาจครั้งที่ 2
(ระหว่าง 2491-2500) เขาจึงไม่
สามารถใช้ทรัพยากรอันเป็น

สัญลักษณ์ของสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างพิบูลสงครามต้องการ
ในขณะนั้นได้ บางทีจะเป็นเพราะ
เหตุนี้เองที่ทำให้ว่าอำนาจของเขา
เริ่มเสื่อมลงในปี 2499

สฤษดิ์นั่นเองที่นำศัพท์ภาพ
“แบบโซกุน” ของลัทธิตหารเริ่ม
แรกของพิบูลสงครามออกมาใช้
อย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงสามารถ
เปลี่ยนแปลงบรรยากาศทางอุดม-
การณ์ทางการเมืองไทยอย่างสำคัญ
สฤษดิ์เป็นผลผลิตของนักเรียน
นายร้อย จ.ป.ร. ในตอนนั้น
สฤษดิ์ไม่เหมือนพิบูลสงครามใน
ข้อที่ว่า สฤษดิ์ไม่แสวงทำเป็น
สนใจในแนวความคิดเรื่องรัฐ-
ธรรมนูญหรือประชาธิปไตย และ
ให้ความสนใจอย่างจริงจังต่อ
สถาบันพระมหากษัตริย์ในสมัย
พิบูลสงครามองค์พระประมุขทั้ง
สองมิได้เสด็จพระราชดำเนินไป
ตามส่วนภูมิภาค แต่ในสมัยสฤษดิ์
ทั้งสองพระองค์เสด็จประพาส
รอบโลกเป็นเวลานาน เพื่อทำ

สฤษดิ์ยังใช้พุทธศาสนาอีก
ด้วย ในปี 2505 สฤษดิ์ยกเลิก
การจัดระเบียบคณะสงฆ์ที่มีการ
กระจายอำนาจและเป็นประชา-
ธิปไตย และนำระบบรวบอำนาจ
เผด็จการมาใช้แทน โดยการคุกคาม
ของสฤษดิ์พระภิกษุผู้ใหญ่ที่มีใจ
เสรีนิยมซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีของ
ประชาชน 2 รูปถูกปลดออกจาก
สมณศักดิ์และถูกตัดเส้นโดยกล่าว
หาที่ตั้งขึ้นเอง (ในกรณีหนึ่งข้อ
กล่าวหาคือมมิวนิสต์ อีกกรณี
หนึ่งคือเล่นเพศ) ประการสุดท้าย
ได้มีการระดมพระสงฆ์ส่วนหนึ่ง
ไปเป็น “ผู้ประสานความแตกแยก”
และเข้าร่วมในโครงการต่อต้าน
ผกค. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาค
เหนือและอีสานที่มีความยุ่งเหยิง
สัญลักษณ์และสถาบันทางพุทธ-
ศาสนาถูกนำมาใช้ให้ความชอบ
ธรรมกับรัฐบาลมากกว่าสมัยใด ๆ
ในอดีตในยุคสฤษดิ์นี้เช่นกันที่
คำขวัญคือ ชาติ-ศาสนา—พระ
มหากษัตริย์ ได้เปลี่ยนจากคำขวัญ

ความสนิทสนมกับประมุขของ
ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะกษัตริย์
ในยุโรป และได้เชิญกษัตริย์จาก
ยุโรปให้มาเยี่ยมชมตอบแทน พระ-
ราชพิธีต่าง ๆ ซึ่งมีได้ปฏิบัติมา
ตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราช
ก็นำมาฟื้นฟูปฏิบัติในยุคนี้ ในหลวง
และพระราชินีได้ทรงเสด็จประพาส
เพื่อทรงเยี่ยมชมเขียนบรรดาพสกนิกร
มากขึ้นกว่าเก่าและ “รวม” ชน
กลุ่มน้อยชาวเขาเข้ามาเป็นปีก
แผ่นในพระบรมโพธิสมภาร เรา
เกือบกล่าวได้ว่า ภายใต้ระบบ
เผด็จการสฤษดิ์นั้นการผิดรูปผิด
แบบของบทบาทดั้งเดิมได้เกิดขึ้น
อันได้แก่ฐานะจอมพลได้มีบทบาท
เป็นผู้ปกครอง (การลงโทษกรรม
อาชญากรรม เก็บภาษี กุมกองทัพ
และอำนาจทางการเมือง เป็น
หัวหน้าโดยทั่วไป) ดังนั้นเราจึง
ไม่จำเป็นต้องแปลกใจในบางแง่เองก็
พระมหากษัตริย์กลายเป็น “สิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์” มากขึ้น เมื่อผู้เผด็จการ
หาความมั่นคงให้ตัวเอง

ที่เรียบ ๆ มาเป็นที่ใช้กำขวัญใน การต่อสู้ทางการเมือง และเป็น ที่เข้าใจเช่นนั้นขึ้นเรื่อย ๆ

อย่างไรก็ตามจะเป็นการผิด พลาดอย่างมากถ้าหากเราจะคิดจาก ที่กล่าวข้างต้นว่า ฐานะขององค์ พระมหากษัตริย์และสงฆ์ได้รับ การกระทบกระเทือนจากเผด็จการ และการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่ หลวงในแบบเดียวกัน ตามที่ได้ เห็นมาแล้ว มีเหตุผลดีที่พอจะ เชื่อว่าสถาบันพระมหากษัตริย์ นั้นได้ปรับปรุงฐานะให้ดีขึ้น "การ ฟื้นฟูกษัตริย์" เกิดขึ้นตรงกับ การเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงอัน ยิ่งใหญ่ แต่สำหรับคนไทยที่ร่ำรวย ขึ้นมาใหม่ ๆ เป็นจำนวนมาก ความบังเอิญดังกล่าวนั้นดูเหมือน ว่าจะไม่ค่อยเป็นเรื่องบังเอิญนัก ในทางด้านกลับ การพัฒนา กลับ เป็นการขำความชอบธรรมของ ราชบัลลังก์และราชบัลลังก์ก็ให้ คุณค่าทางด้านจริยธรรมแก่การ พัฒนา อีกด้านหนึ่ง ปราบกฏชัดว่า

อิทธิพลทางการเปลี่ยนแปลงโลก ของทุนนิยมซึ่งทำลายอำนาจของ พุทธศาสนาลงในขณะเดียวกัน ด้วย โดยเฉพาะในวงการของคน ชั้นสูง หนุ่ม ๆ จากชนชั้นนี้ไม่ ก่อนจะบวชกันแม้เพียงพรรษา เดียว ทั้งนี้ไม่ต้องกล่าวถึงพันธ กรรมที่มีต่อชีวิตทางด้านศาสนา ส่วนพระภิกษุพรรษาน้อยที่มี พันธกรรมก็มักจะมีภูมิหลังชนบท และมาจากชนชั้นต่ำมากจนกว่า ในอดีตมาก นำทำนายได้ว่าทำให้ เกิดความขัดแย้งทางการเมือง ศาสนาเพิ่มขึ้นในขณะสงฆ์นั่นเอง ยุวสงฆ์โดยเฉพาะจากภาคอีสาน ที่ยากจนซึ่งมีแนวโน้มไปทาง นิยมการเคลื่อนไหวทางสังคมมี จำนวนมากขึ้น และมีการตีความ หลักธรรมทางศาสนาแบบฝ่าย ก้าวหน้า พระอื่น ๆ เช่น พระ กิตติวุฒโท โยงพุทธศาสนาเข้า กับความคิดของพวกเขาจัดอย่าง เปิดเผย ดังนั้นทั้งหมดที่กล่าวมา คณะสงฆ์จึงถูกนำเข้ามาในกระแส

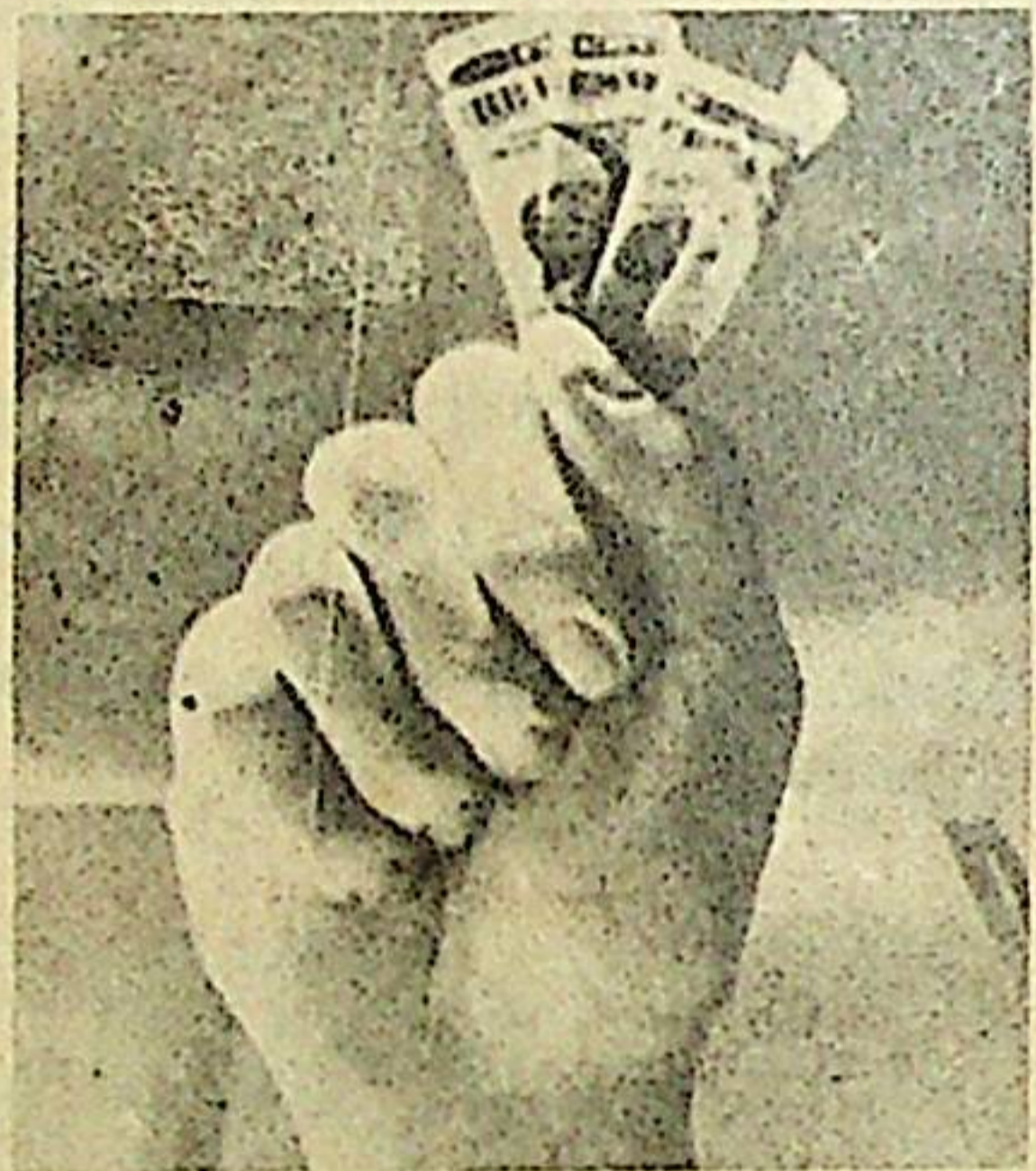
ของการต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง
ตั้งแต่ต้นมาจนถึงบัดนี้เราได้
พิจารณากันแต่เพียงว่าการเปลี่ยนแปลง
แปลงของปัจจัยในขนบธรรมเนียม
วัฒนธรรมที่มีลักษณะแบบสังคมน
เผด็จการ แต่เท่าที่ FLOOD ได้ช่วย
ชี้เอาไว้ การเปลี่ยนแปลงได้เกิด
ขึ้นระหว่างองค์กรประกอบขัดแย้ง
ของธรรมเนียมด้วยโดยเฉพาะ
นักศึกษาและปัญญาชนได้รับผล
กระทบกระเทือนจากสงคราม
เวียดนาม ความกล้าหาญ การ
ยืนหยัดต่อสู้และการเสียสละชีวิต

เพื่อต่อต้านจักรพรรดินิยมอเมริกัน
ของชาวเวียดนามก่อให้เกิดการ
ยกย่องชมเชย นักศึกษาที่เก่ง ๆ
หลายคนซึ่งได้เดินทางไปศึกษา
ในยุโรปและอเมริกาตอนปลาย
ทศวรรษ 1960 ก็ได้รับอิทธิพล
จากการเข้าร่วมในขบวนการต่อต้าน
สงครามเวียดนาม ในจีนการ
ปฏิวัติวัฒนธรรมก็เป็นไปอย่าง
ดุเหวี่ยง และในระหว่างประเทศ
ชื่อเสียงของเหมา เจ๋อ ตุง ผู้ซึ่ง
ให้แนวความคิดต่อต้านระบบ
ราชการก็ถึงจุดสุดยอดในประเทศ

ไทยเอง การปรากฏตัวของอเมริกัน เป็นจำนวนมากก็ก่อให้เกิดปัญหา สังคมร้ายแรงหลายประการ เช่น ปัญหาโสเภณี เด็กถูกรังที่ขาด พ่อ การติดยาเสพติด พอลลูชั่น การทำให้เป็นแบบพหุวัฒนธรรม ไปในหลาย ๆ ด้านของสังคมไทย พอถึงต้นทศวรรษที่ 1970 ลัทธิ ชาตินิยมต่อต้านอเมริกัน (และต่อต้านญี่ปุ่น) ก็เข้มข้นเพิ่มขึ้น เห็นสัญลักษณ์เรื่องนี้จากชื่อหนังสือ ที่มีอิทธิพลซึ่งพิมพ์ในปี 2514 ภัยขาว และในปี 2515 นักศึกษาก็ประสบความสำเร็จในการ บอยคอตสินค้าญี่ปุ่นในกรุงเทพฯ แต่อย่างไรก็ตามมาตรการของผู้ปกครองที่น่าออกมาใช้ได้ปิดบัง ขอบเขตอันแท้จริงของการเน่าเฟะ ทางปัญญา ที่เป็นไปตามสายตา ของคนเกือบทุกคน หลังจาก 14 ตุลาคม 2516 การปิดกั้นต่าง ๆ ก็หายไปชั่วพริบตา และเป็นที่ แปลกใจกันโดยทั่วไป ได้มีกระแส อันเชี่ยวกรากที่ก่อตัวเป็นคลื่น

อย่างต่อเนื่องของบทกวี เพลง ละคอน นวนิยาย หนังสือที่น่า วิพากษ์วิจารณ์และนำศึกษาหลัง ไหลทั่วกรุงเทพฯ ก่อนและขยาย ตัวออกไปยังต่างจังหวัดในภายหลัง งานเหล่านี้เป็นจำนวนมากเขียน ขึ้นหรือแต่งขึ้นภายใต้การปกครอง

ของเผด็จการและออกมาตอมนั้น ไม่ได้ และงานอื่นก็ผลิตขึ้นโดย ผลของการเปลี่ยนแปลงอย่าง รุนแรงในเดือนตุลาคมโดยตรง และการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วใน ความสำคัญทางการเมืองระหว่าง นักศึกษาและบรรยากาศอันเป็น อิสระของยุคเสรีนิยม

ผลทางวัฒนธรรมและอุดม-
การณ์ของตุลาคม 2516 มีลักษณะ
ที่ขัดแย้งกันอย่างขวาวกับคำ 2
ลักษณะ สำหรับฝ่ายก้าวหน้ามัน
เป็นความรู้สึกที่ร่าเริงเบิกบานจน
เกือบจะรู้สึกมันงง การทำลาย
สิ่งที่มีอยู่และการสร้างสรรค์สิ่ง
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นเวลาชั่วระยะ
เวลาหนึ่ง ดูเหมือนว่าใครจะพูด
หรือร้องเพลงหรือทำอะไรก็ได้
เกือบทุกสิ่งทุกอย่าง สำหรับฝ่าย
ขวาภาพหลอนได้ฝังรากลึกอย่าง
รวดเร็วว่ารัฐบาลเสรีนิยมที่ดั่งขึ้น
ใหม่ ๆ เป็นสาเหตุของโรคระบาด
ทางความคิดแทรกซึมบ่อนทำลาย
ที่ระบดอยู่อย่างทันทีทันควัน มี
การประณามประชาธิปไตยว่ามี
ผลให้เกิดเผด็จการและระบบทุน
นิยมอเมริกันและญี่ปุ่น

เป็นที่ทำนายได้ว่า เรื่องนี้มา
รวมกันอยู่ในเครื่องมือทางอุดม-
การณ์ ซึ่งสร้างขึ้นมาสืบสนับสนุน
อัคราธิปไตยของสฤษดี อันได้แก่
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ใน

3 สิ่งนี้. ศาสนามีความสำคัญน้อย
ที่สุด และในตอนแรกก็ไม่ก่อเรื่อง
ร้อนแรงมากนัก แต่ในเรื่องชาติ
ฝ่ายซ้ายก็ต่อสู้รุกหนักต่อไปอย่าง
เร็วตามแนวทางดังต่อไปนี้ เป็น
ต้นว่าจอมพล ป.พิบูลสงคราม
ร่วมมือกับญี่ปุ่น สฤษดีและทายาท
ทางการเมืองของสฤษดีทรยศต่อ
ประเทศหรือขายประเทศให้แก่
อเมริกา การให้ทหารอเมริกา
จำนวนเกือบ 50,000 คน มา
ประจำอยู่ในผืนแผ่นดินไทยนั้น
ไม่เคยปรากฏมีมาก่อนในประวัติ
ศาสตร์ไทย ระบบเศรษฐกิจก็
ปล่อยให้ตกอยู่ในมือของต่างชาติ
ทั้งที่ปากพูดถึงเอกลักษณ์ของชาติ
เผด็จการก็ปล่อยให้มีการคอร์รัปชัน
สังคมและทำลายวัฒนธรรมไทย
อย่างไม่รู้สีกเดือดร้อน รัฐบาล
เก่าเลียนแบบลัทธิต่อต้านคอม-
มิวนิสต์ของอเมริกาและมีความ
หวาดกลัวต่อการรุกรานของจีน
มาก จนกระทั่งรัฐบาลเก่าถูกปล่อย
ทิ้งไว้ให้เป็นอัมพาดแบบไม่เป็น

เรื่องเป็นราวโดยการไปเยี่ยมปักกิ่ง
ของนิกสัน โดยทั่วไปนโยบาย
ของฝ่ายขวาได้พิสูจน์ให้เห็นว่า
เป็นนโยบายแบบเอาแต่ผลประโยชน์
ฉวยโอกาส สายตาสั้น และ
ล้มละลายในที่สุด

ที่สำคัญกว่านี้ในที่สุดก็คือ
มีสัญญาณอันเด่นชัดชี้ให้เห็นการ
เปลี่ยนแปลงแบบหน้ามือเป็นหลัง
มือของทัศนคติเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็น
แกนของอุดมการณ์ไทยแบบอนุ-
รักษนิยม ได้แก่ความสำคัญทาง
ประวัติศาสตร์ และความชอบ
ธรรมของชาติของสถาบันพระ
มหากษัตริย์ ความนิยมหนังสือ
โฉมหน้าศักดินาไทยของจิตร-
ภูมิศักดิ์เป็นอาการที่แสดงออกมา
ให้เห็นได้เป็นอย่างดี เนื่องจาก
หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงประเทศไทย
ก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 19 (และ
ดังนั้นจึงก่อนสมัยจักรวรรดินิยม
ยุโรป) ได้ตีความประวัติศาสตร์
ไทยใหม่ในรูปความขัดแย้งชั้น
มูลฐานระหว่างชนชั้นปกครอง

และชนชั้นผู้ถูกปกครอง แต่หนังสือ
ของจิตรก็เป็นเพียงปัจจัยประการ
หนึ่งในวงกว้างของงานเขียนทาง
วิชาการ และในหนังสือพิมพ์
ปรากฏขึ้นหลังปี 2516 มีการ
สำรวจอดีตของไทยในแบบซึ่ง
ปฏิเสธหรือให้ความสนใจต่อ
นิยายปรัมปราที่เทิดทูนกษัตริย์
และลักษณะชาตินิยมน้อยลง เป็น
สิ่งที่มีประโยชน์มากที่จะพยายาม
มองดูการสะท้อนกลับในชีวิต
ประจำวันจากการพัฒนาทางด้าน
วัฒนธรรมและอุดมการณ์ เรา
ต้องจินตนาการมองดูภาพนักศึกษา
กำลังพูดถึงประเทศไทยคริสต์-
ศตวรรษที่ 19 ต่อต้านพ่อแม่ของ
ตน มิใช่พูดถึงผลสำเร็จจากพระ
ปรีชาสามารถของพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว (ร.5) แต่พูดถึงการทำ
เกษตรกรรมให้เป็นการค้า ความ
จำเป็นของชุมชน นายทุนนายหน้า
การแทรกแซงจากต่างชาติ การ
สร้างระบบราชการให้ยิ่งใหญ่
เป็นต้น เพียงการใช้ศัพท์เกี่ยวกับ

กระบวนการทางสังคมและพลังทางเศรษฐกิจเท่านั้น ก็ได้ชื่อว่าปฏิเสธความสำคัญของพระมหากษัตริย์ไทยว่าเป็นวีรบุรุษหรือผู้รวบรวมประวัติศาสตร์ของชาติ ความจริงในบางด้านการมองข้ามประเภทประวัติศาสตร์ดั้งเดิมอย่างนี้แน่นอนว่าเป็นการคุกคามความชอบธรรมของสถาบันที่ดำรงอยู่มากกว่าที่จะปฏิเสธ

มาถึงตอนนี้ก็เป็นไปได้ที่เราจะเข้าใจได้ชัดเจนว่าทำไม ไม่นานนักหลังจากการจัดตั้ง รัฐบาลเสรีประชาธิปไตยขึ้น และการปิดกั้นต่าง ๆ ถูกยกเลิก การพิจารณาหมิ่นพระบรมเดชานุภาพจึงเริ่มขึ้น ไม่ใช่เป็นเพราะว่ากลุ่มปกครองโกรธโวยหารที่ก้าวร้าวของนักศึกษาอันมีลักษณะปลุกเร้าและรุนแรง แต่เป็นเพราะว่าความต่อเนื่องของวิกฤตการณ์โดยส่วนรวมในสังคมไทย ที่ตีกลุ่กอยู่รอบ ๆ สถาบันพระมหากษัตริย์ การสิ้นสุดของการเปลี่ยน

แปลงทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ ความผิดหวังที่ไม่คาดหวังอันเกิดจากการขยายการศึกษาอย่างรวดเร็วและความรู้สึกที่แตกแยกระหว่างคนต่างรุ่น และความตกใจกลัวอันเกิดจากการถอนฐานทัพอเมริกัน และการเริ่มไม่ยอมรับว่าทหารเป็นผู้นำ

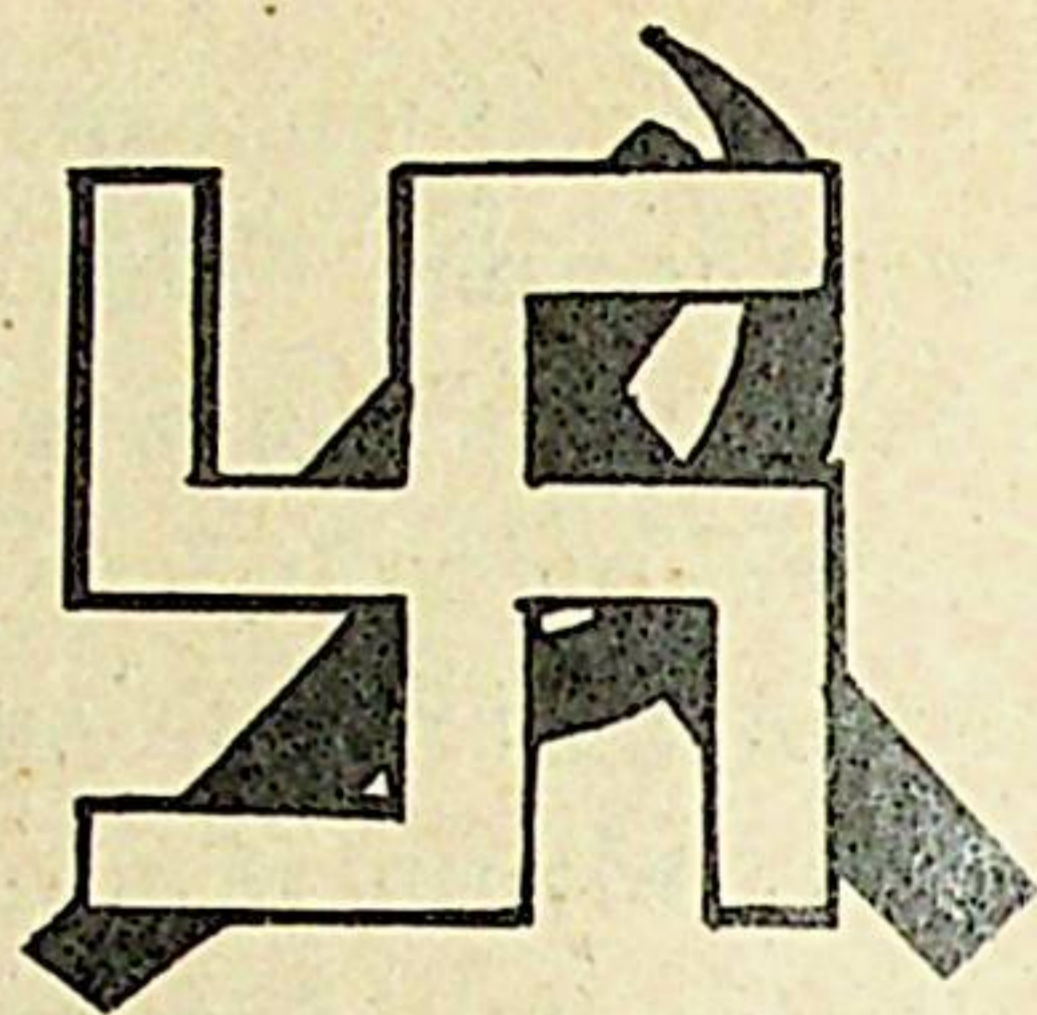
การคุกคามต่อเสถียรภาพของสถาบันพระมหากษัตริย์ ในปีอันเกิดจากการได้สวณคดีหมิ่นประมาทครั้งแรกยังมีสภาพการณ์เลวร้ายลงไปอีกอย่างมาก โดยเหตุการณ์ในอินโดจีน เพียงในระยะเวลา 2-3 สัปดาห์ ในฤดูใบไม้ผลิปี 2518 เวียดนามพนมเปญ ไซ่ง่อน ทุกประเทศได้รับการปลดปล่อยสำเร็จโดยฝ่ายคอมมิวนิสต์ ในระยะสั้นผลสำคัญคือ การขนเงินออกนอกกันอย่างโกลาหล ในระยะยาวกว่านั้นเล็กน้อย ก็เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในบทบาททางด้านการปฏิบัติซึ่งตรงข้ามกับบทบาทอันเป็นสัญลักษณ์

ของบางสถาบันที่สำคัญเพราะ
เกือบไม่ต้องสงสัยเลยว่า การโค่น
ล้มพระมหากษัตริย์ของกล่าวไว้ใน
เดือนธันวาคมได้ก่อให้เกิดความ
หวั่นวิตกในหมู่กลุ่มปกครองมาก
ขึ้น และได้แสดงปฏิกิริยา ออก
มาว่าจะต่อสู้ปราบปรามฝ่ายก้าว-
หน้าอย่างถึงที่สุด

เนื่องจากฝ่ายขวาสามารถ
ควบคุมกิจการต่าง ๆ ในด้านสื่อ
มวลชนได้อย่างมั่นคง โดยเฉพาะ

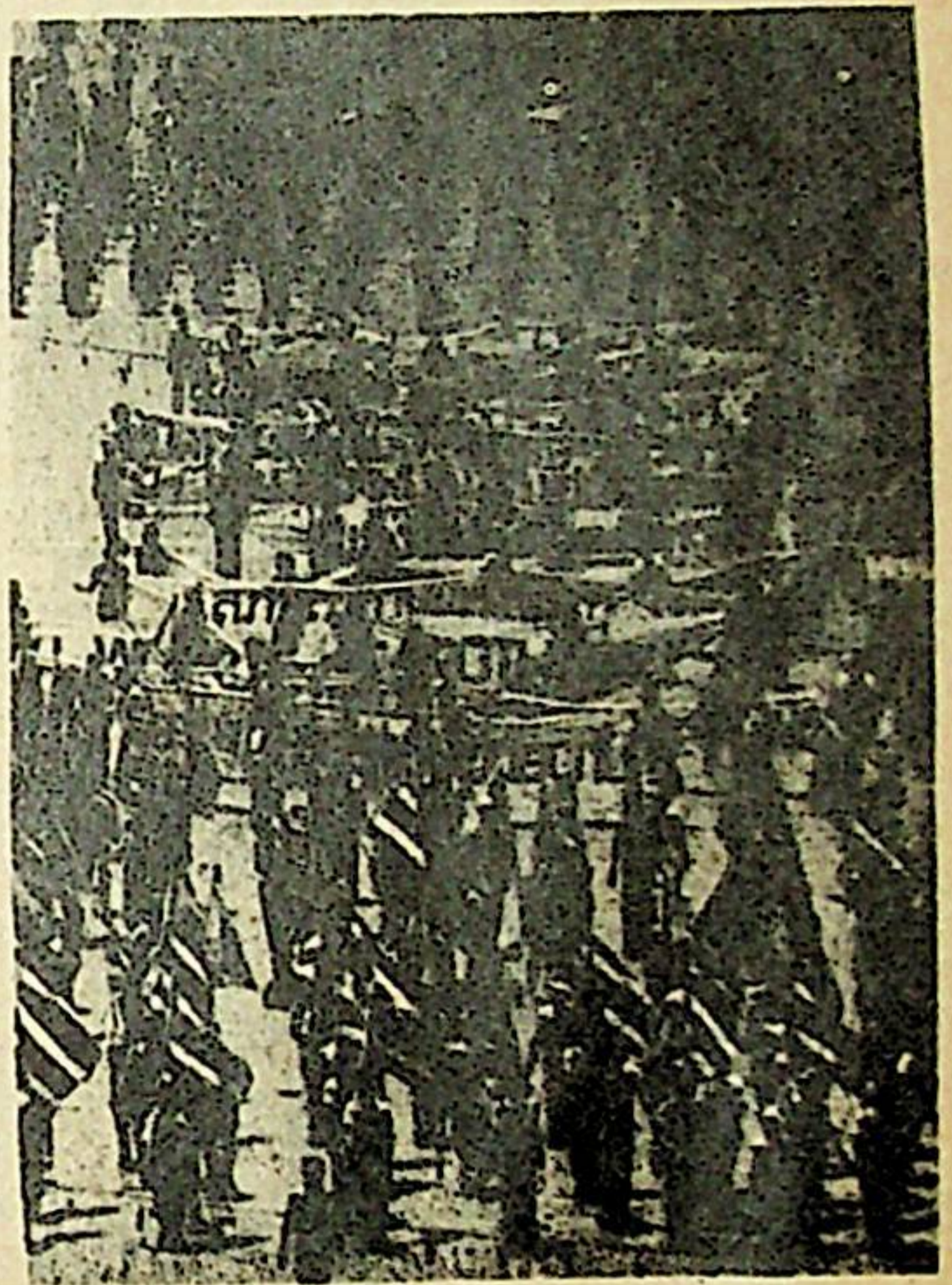
“ ขวาพิฆาตซ้าย ”
“ ขวาพิฆาตซ้าย ”
“ ขวาพิฆาตซ้าย ”

อย่างยิ่งวิทยุและโทรทัศน์ การ
ต่อสู้กันนี้เริ่มในตอนฤดูใบไม้ผลิ
2519 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การหา
เสียงในการเลือกตั้งเมษายนหัวหน้า
พรรคชาติไทย พล.ต.ประมาณ
อดิเรกสาร ใช้อำนาจรัฐมนตรี
ของตนที่มีเหนือสื่อสารมวลชน
ของรับได้โฆษณา คำขวัญ “ ขวา
พิฆาตซ้าย ” อย่างเปิดเผยซึ่งทั้งนี้

เขาจะไม่กล้าทำเลย ในระยะปี
ก่อนหน้านั้น สถานีวิทยุที่ฝ่ายขวา
คุมอยู่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
สถานีวิทยุยานเกราะได้รับมอบ
หมายให้ดำเนินการในหลาย ๆ
ด้าน รวมทั้งการเปิดเพลงปลุก
ระดม เช่น เพลงหนักแผ่นดิน
และเพลงรักแผ่นดิน นอกจากนี้
คำพูดของกิตติวุฒโฑที่ว่า พุทธ-
ศาสนาสนับสนุนการฆ่าคอม-
มิวนิสต์ ก็ได้มีการนำมาโฆษณา
กันอย่างแพร่หลาย ความรุนแรง
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมิได้จำกัดอยู่แค่
เฉพาะการใช้คำพูดหรือความคิด
เท่านั้น ในกลางปี 2519 การต่อสู้
เริ่มเปลี่ยนไปในลักษณะที่มีการใช้
กำลังและความรุนแรงเข้ามาตัดสิน

จุดสำคัญที่จะต้องระลึกถึงก็คือว่า ในการต่อสู้ที่เกิดขึ้นนี้ ได้มีการเอาสถาบันพระมหากษัตริย์เข้ามาใช้เป็นแกนกลางเพื่อใช้ในการโจมตีฝ่ายซ้ายในทางการเมืองด้วย เมื่อถึงจุดนี้ บรรดาฝ่ายขวาจึงเริ่มรุกเข้ามาในทุก ๆ ด้านเพื่อปิดล้อมฝ่ายซ้าย และก่อนหน้าที่จะมีเหตุการณ์ 8 ตุลาคม คือในวันที่ 24 กันยายน เจ้าหน้าที่การไฟฟ้า 2 คนที่นครปฐม ซึ่งนำไปสเตอร์ไปปิดเพื่อประท้วงการกลับเข้ามาของถนนอมฤตตำรวจในจังหวัดนครปฐมฆ่าตาย และนำไปแขวนคอ ในวันที่ 4 ตุลาคม

กลุ่มนักศึกษาได้เปิดการแสดง
ละครนอกแขวนคอขึ้นที่ลานโพธิ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อันเป็น
ส่วนหนึ่งของรณรงค์เพื่อขับไล่
ถนอม หนังสือพิมพ์ดาวสยามได้
ลงภาพแขวนคอและชี้แนะว่า
หน้าตาของผู้ที่เล่นละครนอกนั้น
เหมือนกับสมเด็จพระบรมโอรสา-
ธิราช

สถานีวิทยุยานเกราะกระจาย
ข่าวบิดเบือนเรื่องนี้ และกระตุ้น
ให้ประชาชนซื้อหนังสือพิมพ์
ดาวสยามมาดู และเรียกร้องให้
ทางรัฐบาลดำเนินการกับผู้หมิ่น
องค์รัชทายาท และให้ลงโทษ
ประชาทัณฑ์ผู้ที่กระทำผิด ซึ่ง
เป็นการเปิดทางให้มีการรัฐประหาร
ต่อไป

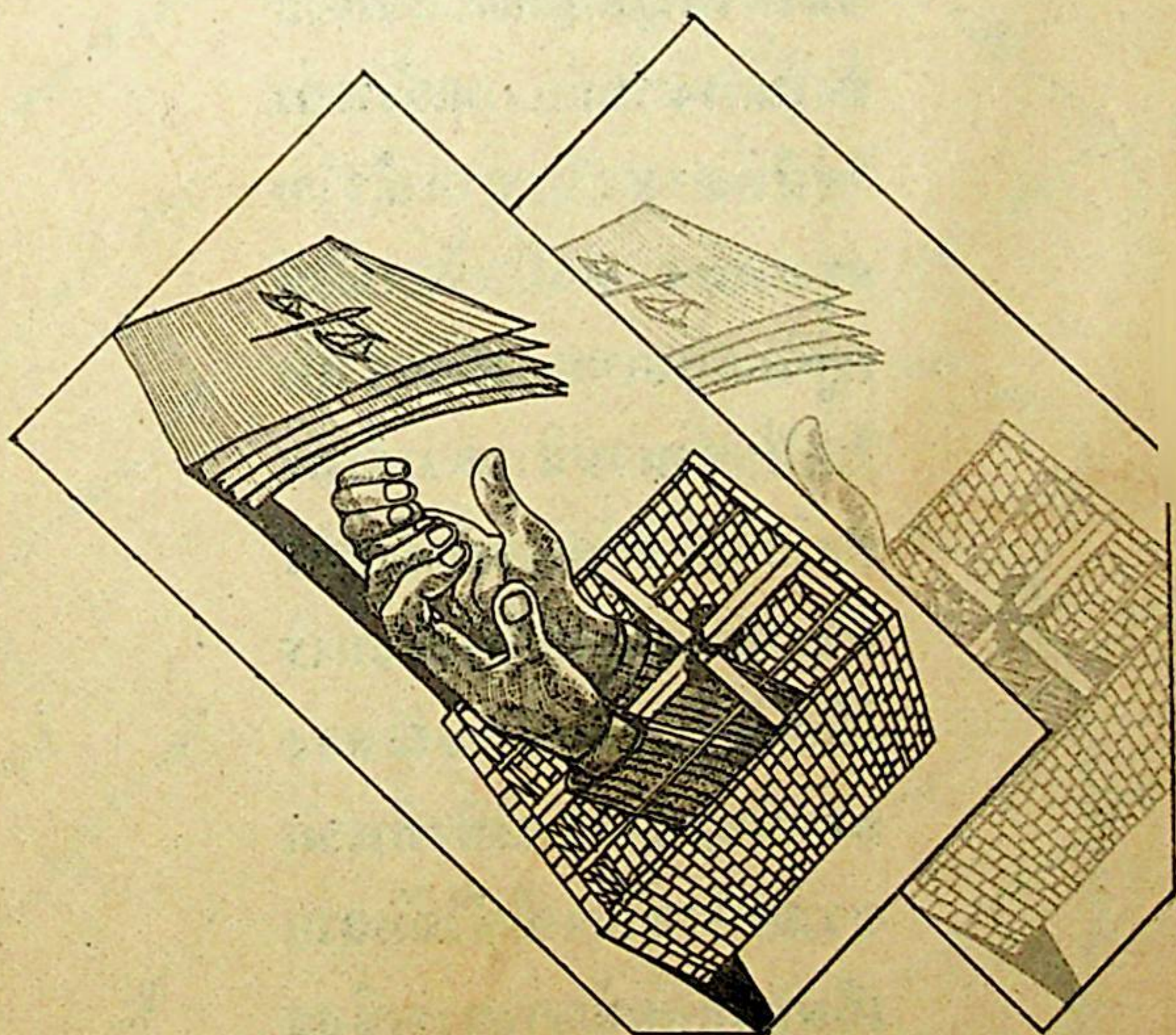
ถึงจุดนี้เราเห็นสมควรที่จะ
เน้นลักษณะบางประการในช่วงนี้
ด้วยว่า การวางแผนและการใช้
การประสานงานทางด้านสื่อสาร
มวลชนมาเป็นเครื่องมือในการ
รณรงค์ทางการเมืองนั้นเป็นเรื่อง

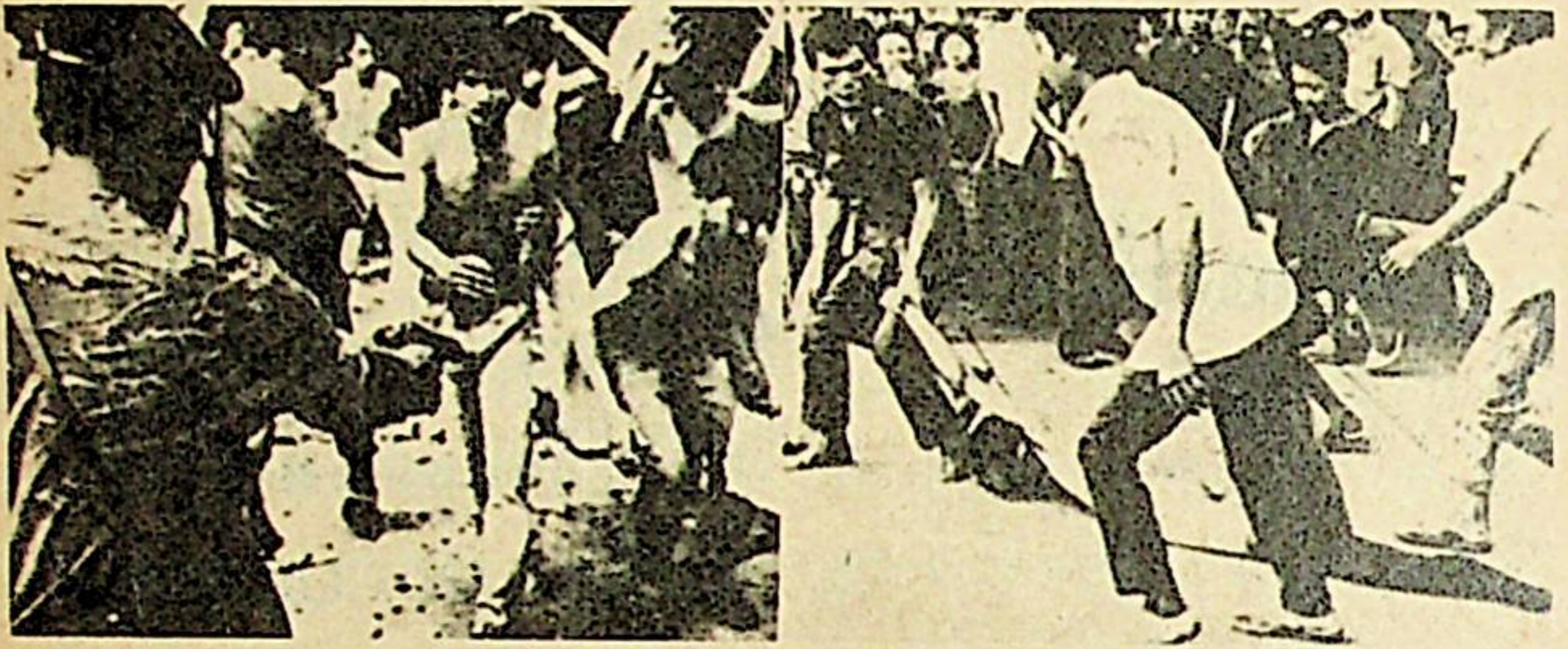
ที่ใหม่มากสำหรับการเมืองไทย
ในอดีตเมื่อสฤษดิ์ปลดพระพิมล-
ธรรมและพระศาสนโสภณ หรือ
เมื่อเผ่าสังหาร ส.ส. ฝ่ายค้าน
ทั้งสองคนก็ดำเนินการเรื่องนี้อย่าง
ลับ ๆ ในช่วงทศวรรษ 1960 สื่อ
สารมวลชนก็โฆษณาอยู่ตลอด
เวลาว่าทางรัฐบาล จะจัดการอย่าง
เด็ดขาดกับพวกคอมมิวนิสต์ และ
ผู้ที่บ่อนทำลายประเทศชาติ แต่
อย่างไรก็ดีเมื่อมาพิจารณาในกรณี
ที่เกิดขึ้นในเดือนตุลาคม 2519
แล้วจะเห็นได้ว่า การดำเนินการ
ในเรื่องนี้เป็นไปอย่างเปิดเผยประ-
ชาชน ถูกชักชวนให้มาเข้าร่วม
ด้วย

ผู้เขียนต้องการชี้ให้เห็นว่า
เหตุผลที่ต้องทำเช่นนั้นก็เพราะ
กลุ่มผู้ปกครองเก่าอ่อนแอ ความ
หมายของการสร้างชาติ-ศาสนา
-พระมหากษัตริย์ที่นำมาอธิบาย
และใช้เป็นอาการที่แสดงให้ทั้ง
ความรู้สึกที่เพิ่มขึ้นโดยทั่วไปว่า
พวกเขามีได้เป็นผู้นำอีกต่อไปแล้ว

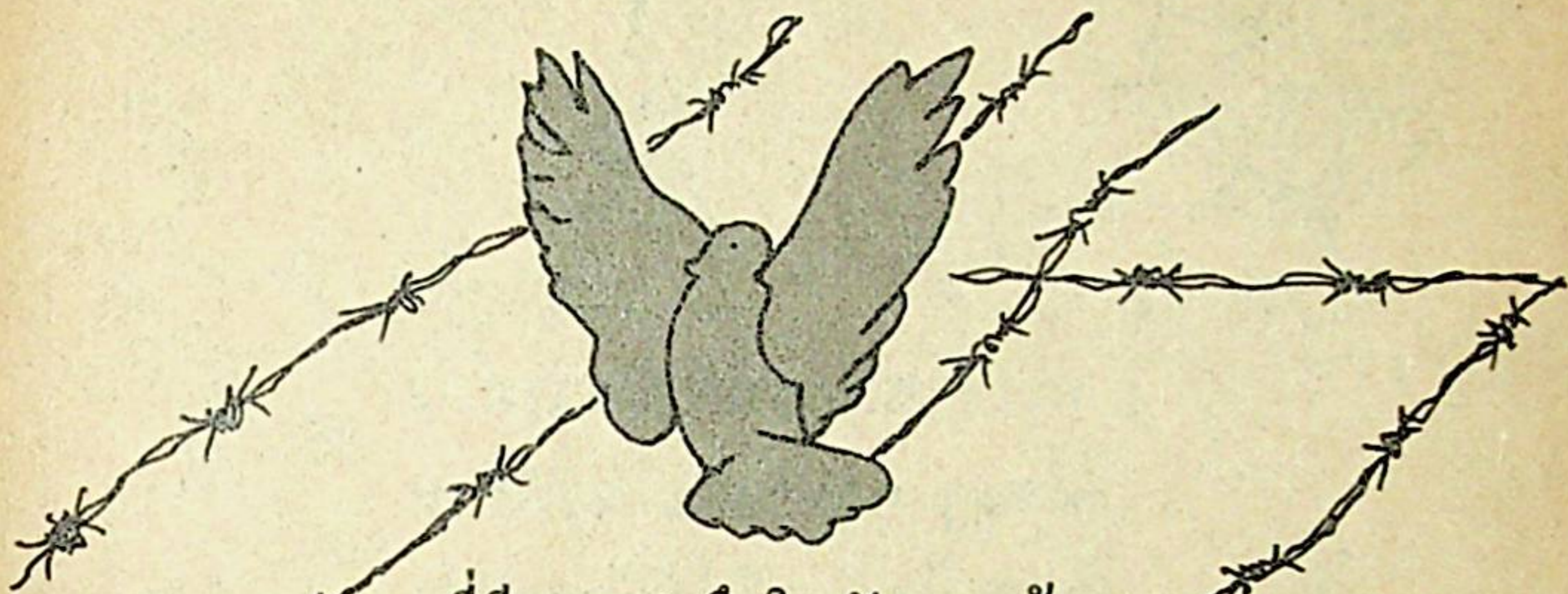
บทสรุป

ดังนั้นผลงานของ ๘ ตุลา
จึงชี้ถึงทางสองทางที่ต่างกัน
แต่เกี่ยวข้อกันทางหนึ่งคือ
รัฐประหารเร่งการนำการเมือง
ไทยให้มีลักษณะที่เป็นทาง
โลกมากขึ้น (SECULARIZA-
TION) มีการโจมตีสถาบัน
พระมหากษัตริย์โดยตรงและ

เปิดเผยโดยทั่วไป กลุ่มคน
ขนาดใหญ่ทั้งเสรีนิยมและ
ทั้งรุนแรงเริ่มมีความเข้าใจว่า
ไม่มีที่สำหรับเขาแล้วใน
กรุงเทพฯ ดังนั้นจึงหนีไป
อยู่ต่างประเทศ หรือเข้าป่า
ไปเป็นจำนวนมากกว่าที่เคย
มีมาก่อน อีกทางหนึ่งคือการ
สร้างแนวความคิดทางการเมือง
และสัญลักษณ์ทางการเมือง
ซึ่งครั้งหนึ่งที่พวกเขา
เผชิญอำนาจใช้ได้กลายเป็น
เป็นสโลแกนทางการเมือง

ที่มีความสำนึกในตัวเองพร้อม
กับมีผู้ให้การสนับสนุนมาก
ขึ้น ในระหว่างปี 2493-2503,
2503-2513 เป็นไปได้ที่ฝ่าย
อนุรักษ์ไทยเป็นจำนวนมาก
จะมองฝ่ายซ้ายว่าเป็นกลุ่ม
น้อยที่เป็นพวกต่างชาติ
(เวียดนาม จีน หรืออื่นๆ)
ได้และการต่อสู้เพื่อต่อต้าน
เป็นการพลีชีพเพื่อชาติ ปัจจุบัน
ความคิดเช่นนี้จึงเป็นไปได้
น้อยลงแม้กับพวกฝ่ายขวา
เอง เหตุการณ์ในวันที่ 6
ตุลาคม ทำหน้าที่เป็นตัวเร่ง

กระบวนการที่ฝ่ายขวาต้อง
 ค่อยๆ ยอมรับกันโดยที่ส่วน
 มากเกือบจะไม่รู้ด้วยซ้ำว่า
 พวกตนกำลังทำสงคราม
 กลางเมืองในที่สุดการเปลี่ยนแปลง
 นี้จะพิสูจน์อย่างเด็ด
 ขาด เพราะประวัติศาสตร์
 ปัจจุบันชี้ให้เห็นชัดว่า ไม่มี
 ขบวนการปฏิวัติใดสำเร็จ ถ้า
 หากว่าขบวนการนั้นไม่มี
 ลักษณะประชาชาติที่มีประ
 ชาชนเป็นพื้นฐานให้การ
 สนับสนุน .

๑๒๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒
 ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒
 ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒
 ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒
 ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒
 ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒
 ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒
 ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒
 ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒

ขออย่าให้เรา
หลีกเลี่ยงการต่อสู้
เมื่อมีความจำเป็น
ที่จะต้องพิทักษ์
ความถูกต้องชอบธรรม
และเกียรติภูมิของมนุษย์
หากเราปฏิบัติเช่นนี้แล้ว
ในไม่ช้า
เราก็จะได้หวนกลับ
ไปสู่สภาพที่สร้างความยินดี
ปรีดาในความเป็นมนุษย์
ให้แก่เราเอง.

อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์

ปลายปี

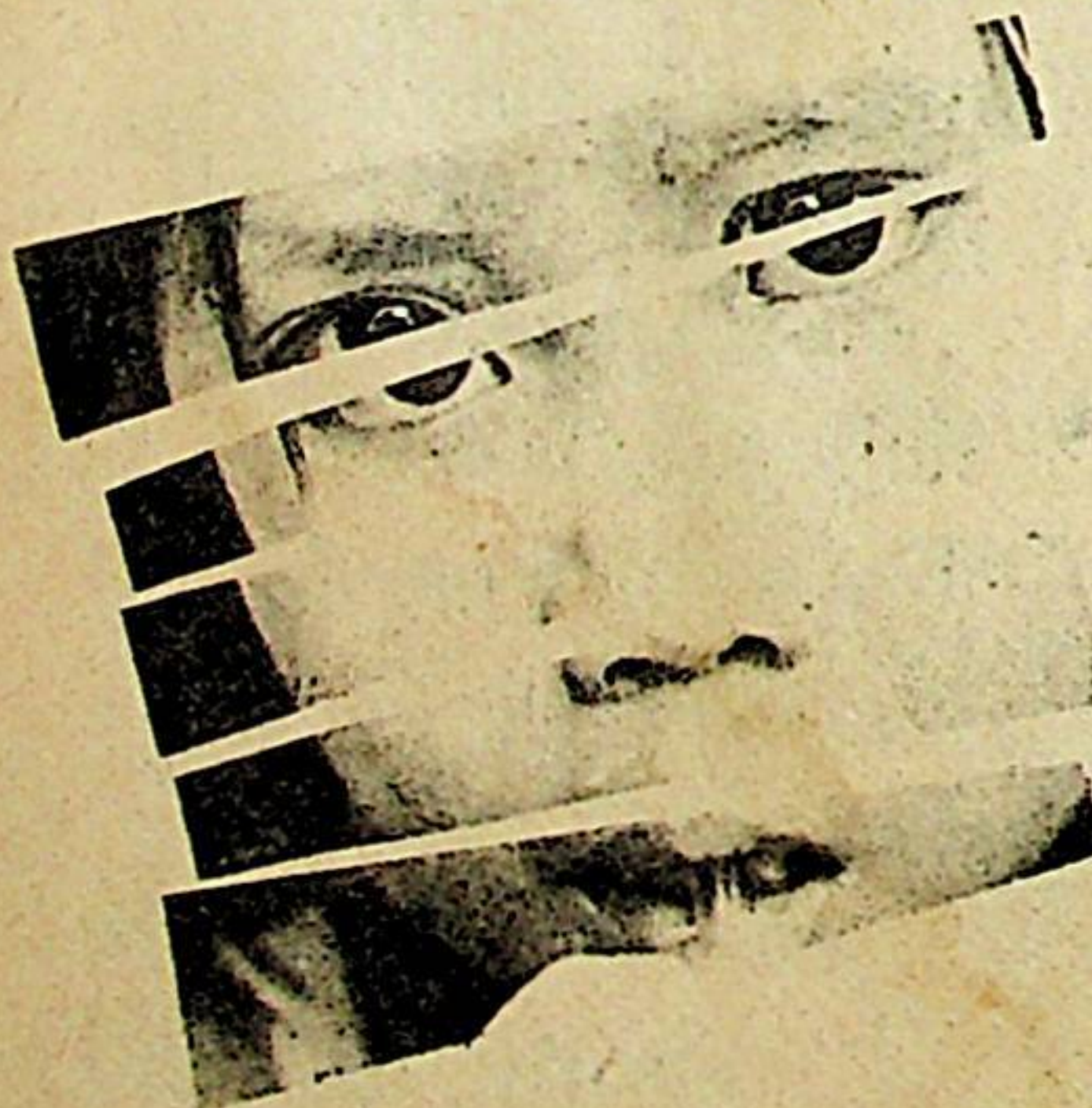
เด็กสาวยื่นนั่ง สง่างาม
ล้มลง...กลางลาน
ณ สนาม-ประชาชัย

สายตาแน่วแน่ แก้มไข
สายตาห้วนไหว ในสิ่งผิด
ชะหา...สิ่งผิด...ใครแก้มไข

ตามองตา ตรงตา
ตามองมือ ตรงเป้า
ตบมือเข้าจังหวะ ตรงเป้า
กระบอกปืน

ปากเปล่ง กู้ก้อง ร้องหา
สู้เข้า สู้เข้า อย่าได้ถอย
มवलชนคอย เล็งเป้า-อยู่ข้างหน้า

ตามองตา ตรงหน้า
ตามองมือ ตรงเป้า
แต่-ถูกเป้า
ลูกปืนพุ่งเข้า ตรงตา
ทำไมหนอนี้วนั้นลั่นไก
ลูกปืนแหวกอากาศ ห้วนไหว
ตามองตาอย่างสงสัย
แต่ร่างน้อย...ล้มลง

ล้มลง...ล้มลง

เหมือน...ใบไม้ปลิว กระเด็นร่วง
ร่วงหลดร่วง ลอยคว้าง
ร่วงเลือดนอง เต็มร่วง
ร่วงเลือดสด เต็มหน้า

เลือดหน้า สาดกระเด็น
เต็มผ้า
เลือดร่วง หลุดร่วง
ลอยคว้าง

เลือดผ้า เต็มผ้า
เลือดหน้า เต็มหน้า-ผ้าผูกคอ

เพื่อนข้าแน่นิ่ง ไม้ไหวติง
เพื่อนข้าแน่นิ่ง แน่นอน

เพื่อนข้าแน่นิ่ง แก่ไข
ในสิ่งผิด...

เพื่อนข้าแน่นิ่ง แก่ไข
ในความจริง...

เพื่อนข้า ไม้ไหวติง
เด่นแดง
ลูกปืนวัง เจาะร่วง
ล้มลง
เลือดสด แดงซาด
ชายจิวร

“ฉมาเข้าไป...ฉมาเข้าไป...เราชาวพุทธ”
“ฉมาเข้าไป...อย่าได้หยุด...อรรหันต์”
“ฉมาเข้าไป...ฉมาไม่บาป...อย่ารอฟัน”
“ฉมาให้ถึง...ชั้นปรมัตถ์...อนัตตา”

ดูกปิ่นเจาะร่าง ล้มลง
ดูกตาเบ็งมอง แน่เนิ่ง
ดูกปิ่นวิ่งผ่าน ตรงหน้า
ดูกตานิ่งมอง ตรงเป้า

นี่คือเด็กสาวพจนาน
ใครหนอใคร-สังขยง
นี่คือดูกหลานมือเปล่า
ใครหนอยิง-ลงคอ

โอ้...ลាក់่อน ร่างน้อย กลางลาน
โอ้...ลាក់่อน ร่างน้อย เด็ดเดี่ยว
โอ้...ลាក់่อน ความโดดเดี่ยว
ไม่เข้าใจ...

นี่เขามาเธอเพื่อเหตุใด
เพื่อแน่วแน่แก้ไขในสิ่งใด
ตาเบ็งมองอย่าสงสัย
ไม่เคยลืม...

ปรารถนาจับนิ้วน้อยร้อยบุปผา
 คำน้อกรรมาภาสอความหมาย
 มอมด้วยใจเต็มต้นมีรักกลาย
 ทัพวางวายกายสิ้นถิ่นที่เหมือน
 สละเลือดทุกหยาดหยดปลดทุก
 คองแขนแบกนภาฟ้าเลือดเหมือน
 ตีแผ่ความฝันจริงทุกมิดเหมือน
 ไม่เคยเชื่อนเคลื่อนท่ากายแผ่ตาขอม...

ถึงวันนี้อาจไม่มีเช่นวันนั้น
 ดวงภาพฝันฝันใครจะร้างไม่ถ่ายถอน
 ดวงความคิดจากภาพอยู่รู้โรน
 ลมจากซอนเพิ่มท่าขวก เพื่อสมมุจน์.

‘ดอกไม้แฉะสายน้ำ’

ทัศนะ

ต่อกรมองประวัติศาสตร์

6 ตุลา

บทสัมภาษณ์พิเศษ
 ทัศนะเกี่ยวกับการมอง
 เหตุการณ์ประวัติดำเนิน
 เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519
 ซึ่งในวันนั้นได้เกิดเหตุ
 การที่อันน่าสลดใจขึ้น
 การที่คนต่าง ๆ สำนึก
 คนไทยบนดินแดนดิน
 เดียวกันได้ตกในอ้อม
 ป่าเดือนและในตาเห็น
 มิได้หมายความว่าบุคคล
 ในวงการต่างๆ มีที่กัน
 เหมือนกัน ดังนั้นการ
 แยกเปลี่ยนแปลงวิธี
 ความคิดเห็นของบุคคล
 ทางการเมืองประวัติศาสตร์
 ผู้ดำเนินมาพร้อมกับ

บุญเลิศ ช่างใหญ่

หัวหน้าขบวนการ

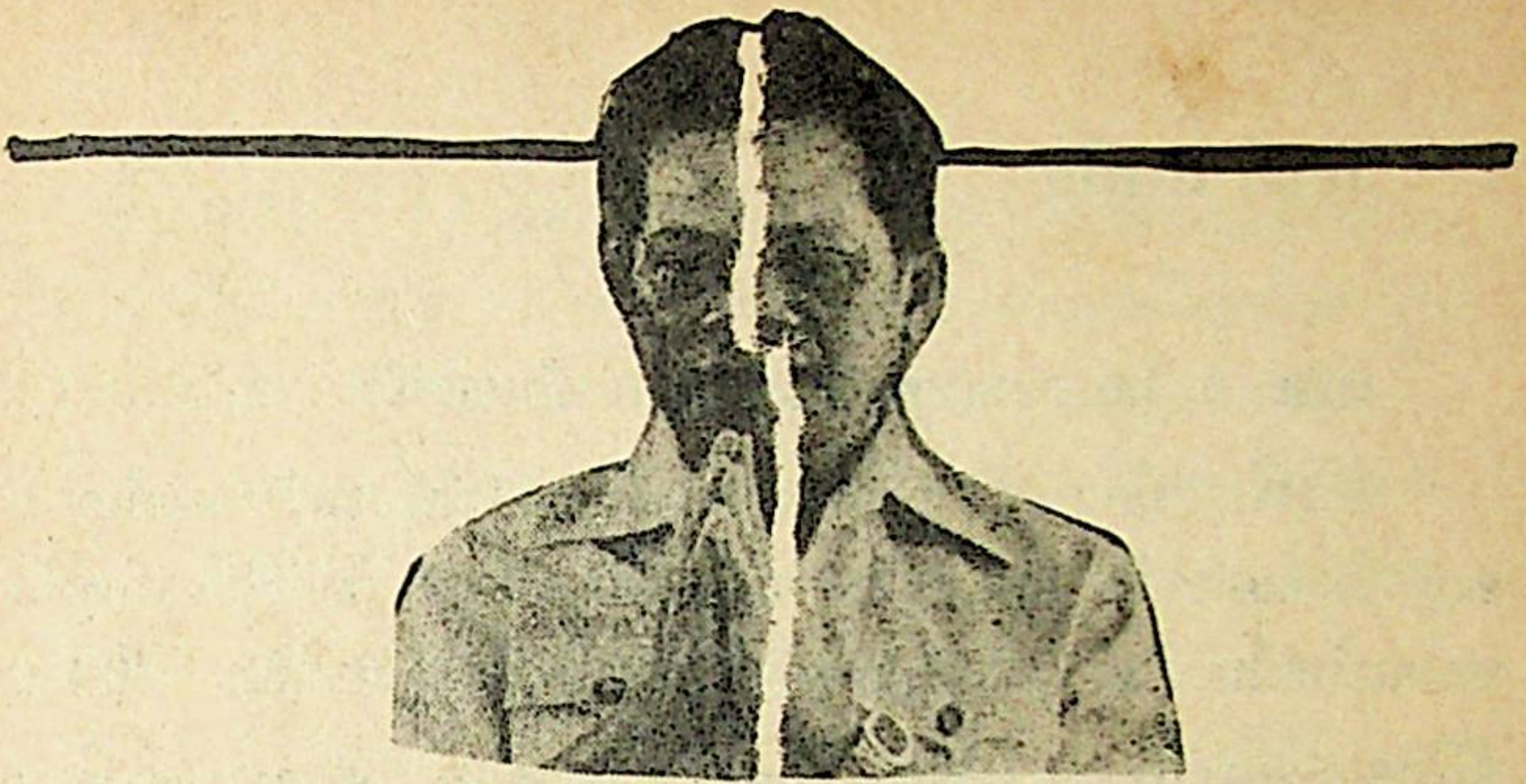
ถาม : ทักษะต่อเหตุการณ์ 6 ตุลาในทัศนะของพี่ว่ามีส่วนดีหรือไม่อย่างไร

พี่บุญเลิศ : ในความคิดเห็นของผมในเรื่องเกี่ยวกับ 6 ตุลา ค.ม. ปี 2519 นั้น ก็นับว่าเป็นเหตุการณ์ที่โศกสลดและน่ารังเกียจเสียใจมากที่สุดที่ได้ในชีวิตของผมเองที่พอจะมีความคิดหรือมีส่วนร่วมร่วมกับสังคมในทางการเมือง”

ถาม : พี่อยู่ในเหตุการณ์นี้ด้วยใช่ไหม? พี่ทำอะไรอยู่ในช่วงนั้น

พี่บุญเลิศ : “ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ 6 ตุลา ค.ม. นั้น ตอนนั้นก็ยัง เป็น นศ. ที่จุฬาฯ เรียนอยู่ชั้นปีที่ 3 ก็ทำกิจกรรมทางด้านการเมืองนี้ อยู่ด้วย ครั้งนั้นมีการทำให้ นศ. และประชาชนที่ร่วมกันต่อสู้ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เสียชีวิตไปหลายคน มีการแขวนคอ มีการเผา ทั้งเป็น เหตุการณ์เช่นนี้ก็ถือว่าการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการรุนแรงและการใช้กำลัง สภาพเหตุการณ์เช่นนี้ไม่เคยพบเห็นมาก่อน ก็ทำให้เกิดความสะเทือนใจมากที่สุด”

ถาม : ในสาเหตุจริง ๆ แล้วทำไมมันถึงเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลา
ขึ้นมา

พืบุญเลิศ : “เรื่องนั้นก็คงจะเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าภายหลังเกิด
เหตุการณ์ 14 ตุลาคมเป็นต้นมานั้นประชาชนได้สิทธิเสรีภาพมากขึ้น
กว่าที่เคยได้รับมาแล้วก็ทำให้ นศ. และประชาชนได้เข้ามามีบทบาท
ในการที่จะพิทักษ์สิทธิผลประโยชน์โดยส่วนรวมของตนเองและของ
ประเทศชาติ “เป็นธรรมดาที่จะทำให้คนส่วนหนึ่งต้องเสียผล-
ประโยชน์ไป และก็คนกลุ่มนี้ก็เลยพยายามหาโอกาสที่จะไม่ให้
นศ. และประชาชนลุกขึ้นมาเคลื่อนไหว และจะพยายามทำ
ทุกวิถีทาง เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ก็เป็นหนทางหนึ่ง
ที่ได้ทำขึ้น”

ถาม : แล้วพืมีอะไรฝากถึงคนรุ่นใหม่บ้างไหม ว่าลักษณะของ
คนหนุ่มสาวซึ่งกำลังเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยในปัจจุบันซึ่งเป็นคน
รุ่นใหม่ไม่ได้อยู่เหตุการณ์นี้ เขาควรจะดำรงตนอย่างไร

อ.รพี สากริก

ถาม : อ. มองภาพเหตุการณ์ ๘ ตุลาคม เป็นอย่างไรบ้างครับ

อ.รพี : “มีความรู้สึกถ้าเรามองย้อนหลังไปนะครับ ผมก็อยาก
จะพูดว่า คือประวัติศาสตร์อะไรอย่างนี้ เอากันกว้าง ๆ ก็ว่าไอ้ความรู้สึก
ของคนไทยในอดีตนี้ เราแยกการศึกษากับการเมืองออกจากกัน “ความ
รู้สึกของคนในวงการศึกษาระดับมอการศึกษาแต่เพียง
ใน รร. ในมหาวิทยาลัย มองแต่ตัวหนังสือ มองตำรา แต่
มิได้มองชีวิตจริง อันนี้ทำให้เราสูญเสียความรับผิดชอบต่อ
บ้านเมือง” ถ้าเราพูดถึงความรับผิดชอบต่อบ้านเมืองแล้ว แน่่อน
ที่สุดการเมืองเป็นฐาน เพราะฉะนั้นผลที่ออกมาในอดีตก็คือว่า มันทำ
ให้ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับมีทัศนคติที่เห็นว่าการเมืองมิใช่เรื่อง
การศึกษา มองการเมืองอย่างรังเกียจ แต่เสร็จแล้วในที่สุดเราก็มาคำ
ตัวเองว่าเราไม่รับผิดชอบต่อบ้านเมือง นี่ต้องมองให้ดีนะชะความเป็น
การเมืองนั้นมันเป็นฐานชีวิตของทุกคน ถ้าเรายังเป็นสมาชิกของ
ประเทศ ทุกคนมีหน้าที่ทางการเมือง อะไรคือหน้าที่ทางการเมือง
การศึกษาในอดีตเป็นอย่างไร ไม่มีใครตอบได้ เมื่อไม่มีใครตอบได้มัน
ก็เข้าป่า ถูกคนหลอกง่ายใช่ไหมหะ นั้นสรุปแล้วที่ถามมาเมื่อกี้ว่าความ
ลุ่ม ๆ ดอน ๆ ผลที่ นศ. ทำเกี่ยวกับ 14 ตุลา กับ ๘ ตุลา เป็นเพราะ
เหตุว่า นศ. มีเจตนาดีเริ่มมีความรู้สึกแต่ว่าขาดฐาน เมื่อขาดฐานขาด

พี่บุญเลิศ : “คือนักศึกษารุ่นใหม่นี้ก็คือ นอกจากจะต้องเรียนให้ได้ความรู้แล้วก็จบออกไปแล้วนี้ ในช่วงที่เรียนก็น่าจะให้ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาของสังคม ปัญหาของบ้านเมืองเราควบคู่กันไปด้วยเพื่อจะได้สำนึกของตนเอง ขณะเดียวกันก็ต้องพยายามทำตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เข้าใจถึงบทบาทภาระหน้าที่ของตนเองที่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ในสังคมบางประการซึ่งเราปฏิเสธไม่ได้”

ถาม : พี่มีความเห็นอย่างไรว่า เหตุที่ขบวนการ นศ. ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ในปัจจุบันเพราะเหตุการณ์บ้านเมืองไม่มีกระแสแบบในสมัยนั้น

พี่บุญเลิศ : “นศ. ถ้าพูดเช่นนั้นก็แสดงว่า นศ. อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคมทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่เหตุการณ์ในอดีต นศ. เป็นตัวแนวหน้าเลยในการที่จะเปลี่ยนแปลงอะไรให้มันดีขึ้น ยิ่งสถานการณ์ชบเซาบ้านเมืองไม่ค่อยเป็นประชาธิปไตย นศ. นี้จะต้องเป็นตัวหลักที่จะต้องทำอะไรให้บ้านเมืองมีประชาธิปไตย และยิ่งประเทศชาติมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ทำอย่างไร นศ. จึงจะได้เสนอแนะหรือมีส่วนร่วมในการที่จะชี้ให้เห็นถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไข ถ้าหากทำได้เช่นนี้อย่างจริงจังเราก็จะพลิกสถานการณ์ที่ นศ. บอกว่าเป็นสถานการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวยกลับเป็นสถานการณ์ที่ดีก็อีก”

การวิเคราะห์ในเชิงการเมือง ก็ถูกหลอกได้ง่าย และคนเรามันหลากหลาย ด้วยฐานทางความคิดมันเกิดจากผลกระทบในอดีต มันก็เลยแตก แยกไปทางโน้น แยกไปทางนี้ แยกไปทางนั้น แต่ละชั้นหารอยต่อไม่ได้”

ถาม : อ. มองภาพของการจัดงานเป็นอย่างไร คือลักษณะที่ นศ. พยายามจัดงาน 14 ตุลา หรือ 6 ตุลา ทุก ๆ ปี ว่าเป็นอย่างไรในสายตาของคนส่วนใหญ่แล้วมันดีหรือเปล่า

อ.รพี : “คือใจผมนะว่าเราต้องเคลื่อนไหวซะ ความจริงคือเราต้องเล่นทุก ๆ ด้าน แต่ว่าเราต้องเล่นอย่างมีระบบ เราจะเล่นซีกไหนก็

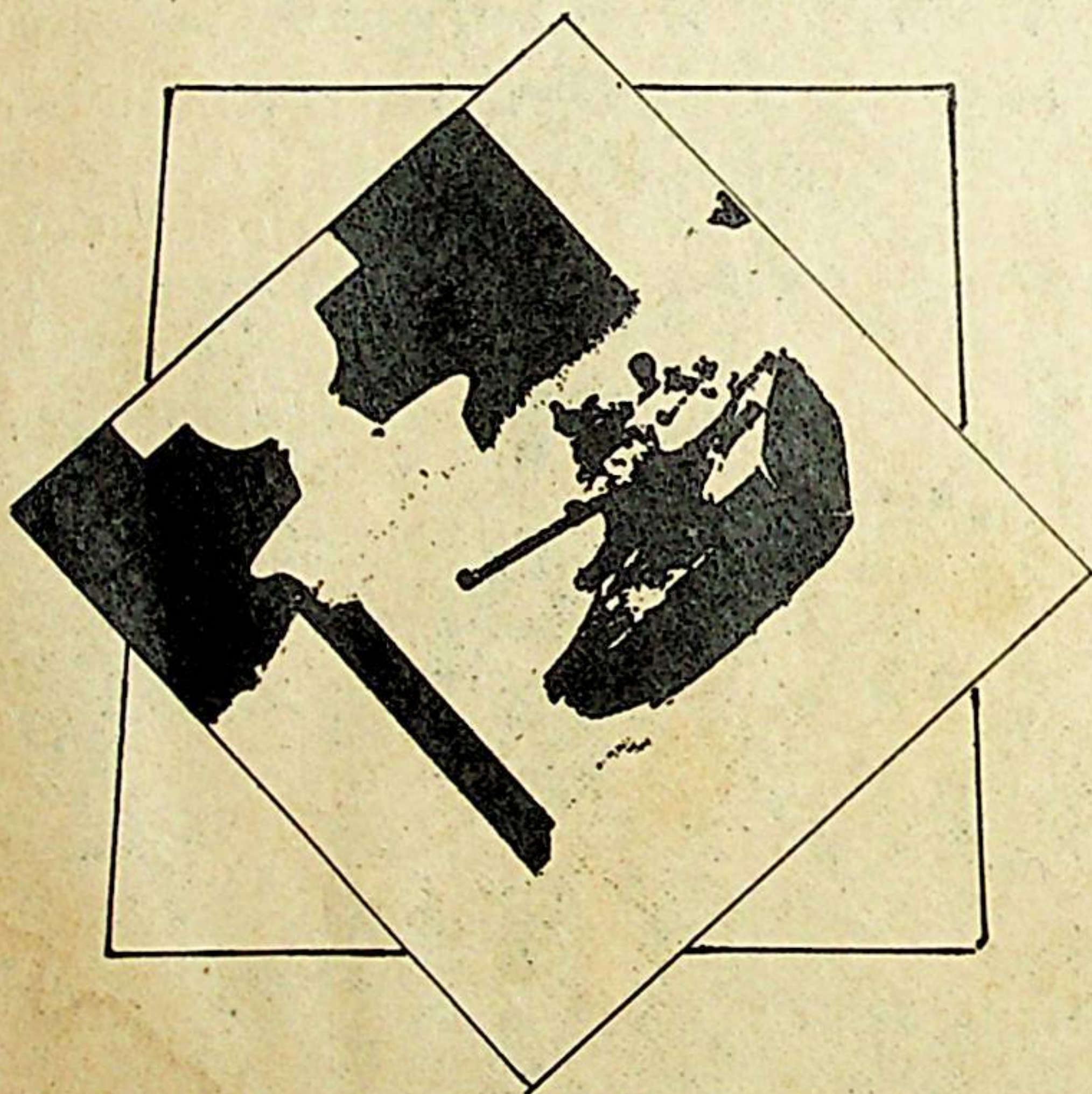
ไม่ได้ เล่นแต่ฐานอย่างเดียวไม่มีของจริงให้คนเห็น คนก็มองฐานอย่าง
ไม่มีความหมาย เพราะฉะนั้นเราจะต้องเล่นทั้งเหตุและผล ทั้ง 2 ด้าน
ประกอบกัน แต่จริง ๆ แล้วยังอยากให้รู้เอง มันจะได้เกิดความสำนึก
และรับผิดชอบ และผลนั้นแหละมองเห็น อย่างความยากจนของคน
ได้รับบทเรียน ความแตกต่างทางฐานะจะต้องมีทั้ง 2 ด้าน”

ถาม : ในช่วงนี้ อ. เห็นว่าแต่ละแห่งมันจะซบเซาลงไป ซบเซา
เพราะว่าสถานการณ์การเมืองเอช อะไรเอชมาบังคับ ไม่สามารถให้เขา
ทำกิจกรรมได้ อ. ว่าจริงไหมครับ

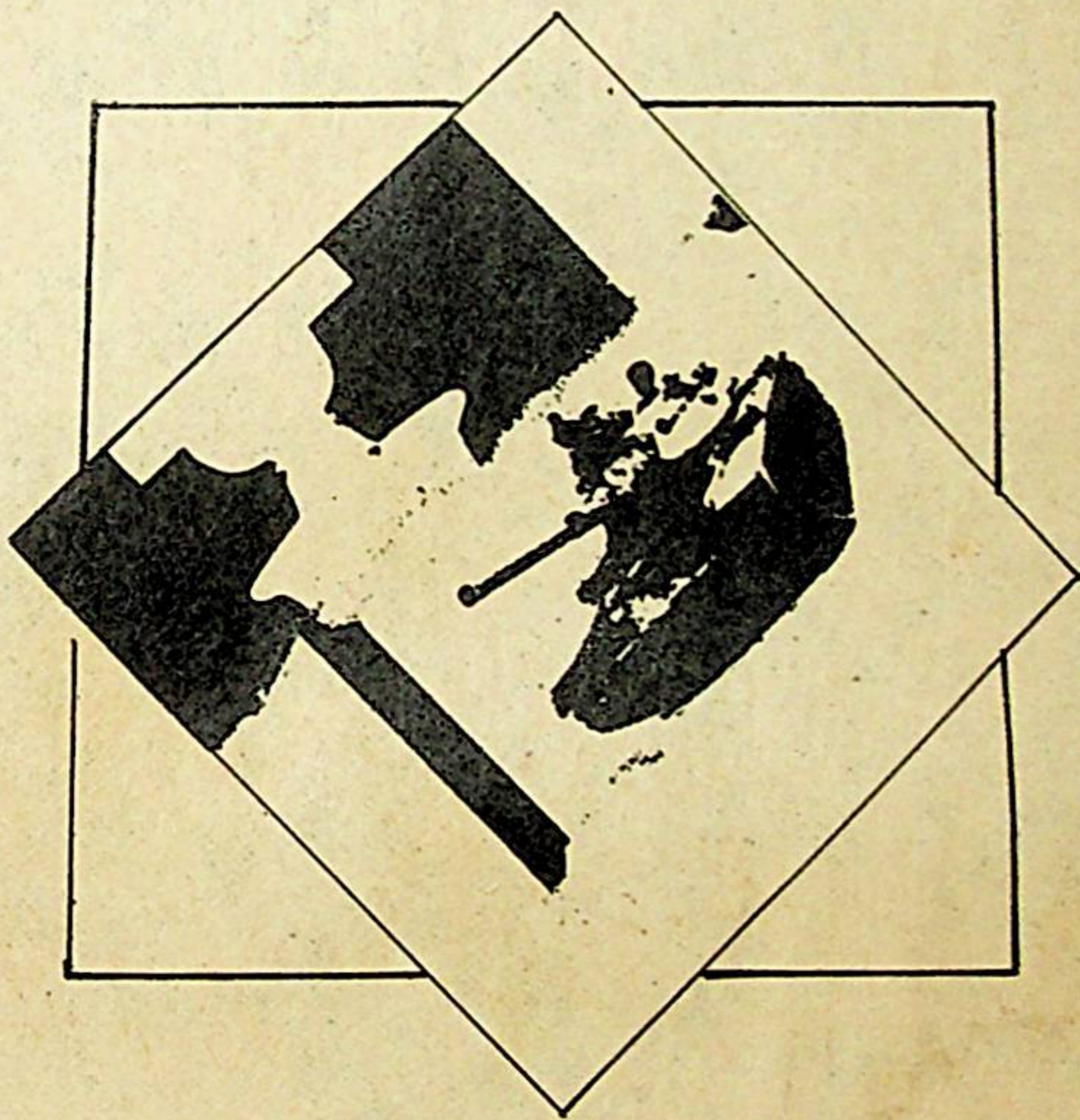
อ.รพี : “จริง ๆ แล้วไม่ใช่บังคับ ขึ้นอยู่กับจิตใจแต่ละคน อย่าง
ที่ผมพูดเมื่อกี้ว่า จิตใจมันแตก เห็นภาพอะไรไม่ชัด เพราะไม่จับ
ตรงไหน นี่ถ้าเราจะทำโครงการน่าจะคิดว่าน่าจะเอาโครงการที่ชัดเจน
เขาที่สุด จับตรงนั้นก่อน ก็มีผลต่อตัวเขา”

ถาม : อ. ว่าการจัดงานรำลึก ๘ ตุลาเป้าหมายมันน่าจะเป็นอย่างไร

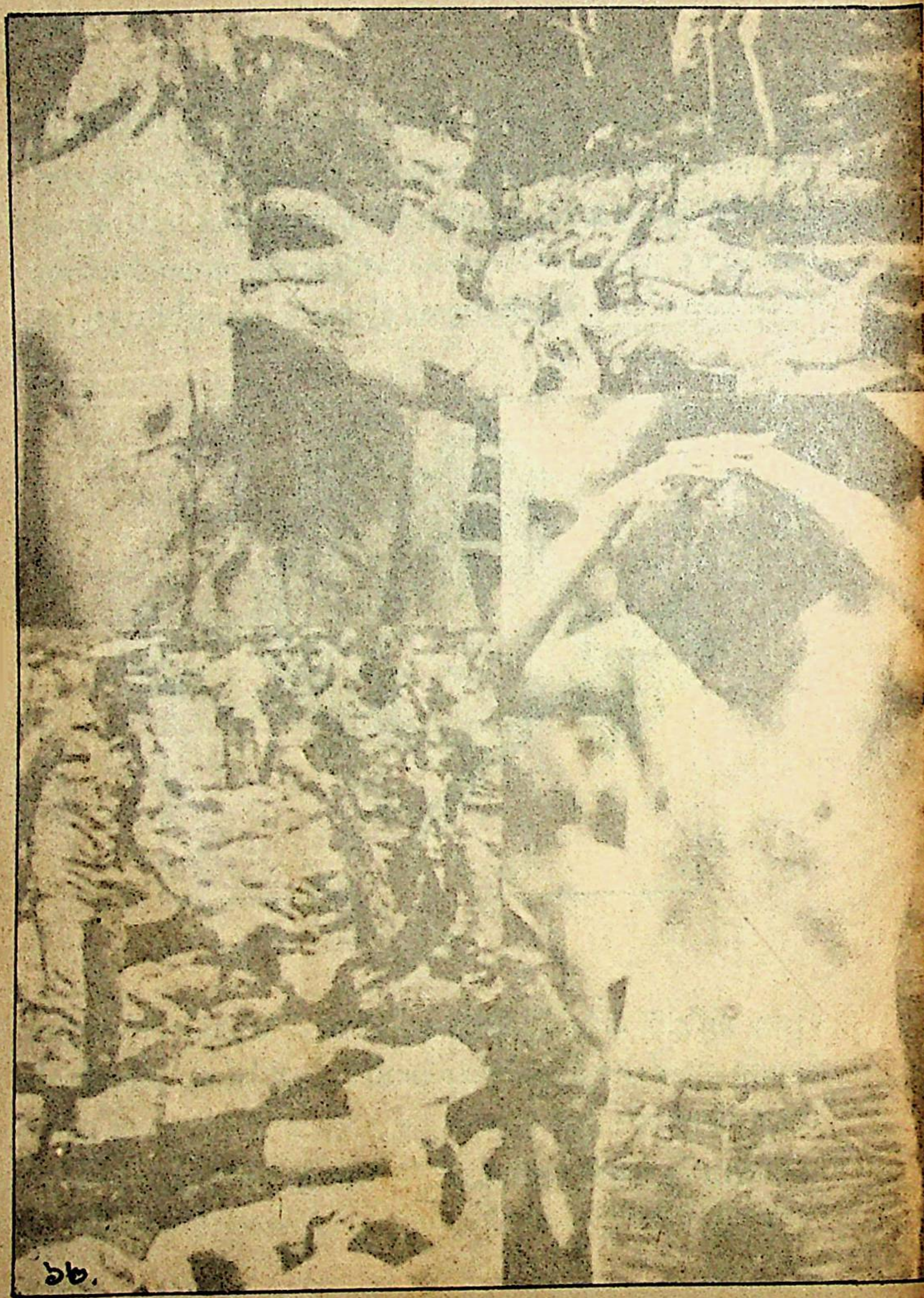
อ.รพี : “อย่างที่ผมบอกนี่แหละ มีกิจการ นิทรรศการ มีการพูด
หรืออะไรต่าง ๆ และก็พยายามทำนิทรรศการอะไรต่าง ๆ มันอาจทำ
2 ที่ 3 ที่ อย่าไปทำในวันที่หลงเหลืออยู่เลยที่เดียว คนมันปรับตัวกัน
ไม่ทัน แต่ว่าไอ้การเสนอข้อมูลเนี่ย อย่าไปเสนอชุดเดียว ข้อมูลขั้นต้น
อาจเสนอก่อนซักพักหนึ่ง แล้วเอารูปพวกนี้ออกมา เอาสิ่งที่ใกล้ตัวเขา

ที่สุดออกมา พอครั้งที่ 2 ที่ 3 หรือจะ 2 ทอดก็ได้ พอถึงวันงานบั้น
เนี่ย ไอ้ของเดิมก็มี แต่เรามีอะไรเป็นวิถีให้เห็นชัด แล้วอีกอย่างอยาก
จะฝากไว้ก็คือ ระยะเวลาที่ผมมีโครงการที่มันเข้าถึงจิต เราควรจะเอา
เหตุมาหาผล หรือเอาผลมาหาเหตุ ในที่สุดผมก็รู้ว่าการที่เราจะดึงคน
ต้องเอาผลมาหาเหตุ และมันถึงจุดจริงก็คือจุดแท้ เอาเหตุไปหาผล เหตุ

จริง ๆ มันไม่มี มันไม่มีในจิตตัวเอง แล้วยังมันได้ผลที่ใกล้ตัวเท่าไร
ที่คนเห็นกายเท่าไรมันทำให้เขาเจ็บเท่าไร ทำให้เขาหวาดกลัวเท่า
ไร ยังมีผลมาก”

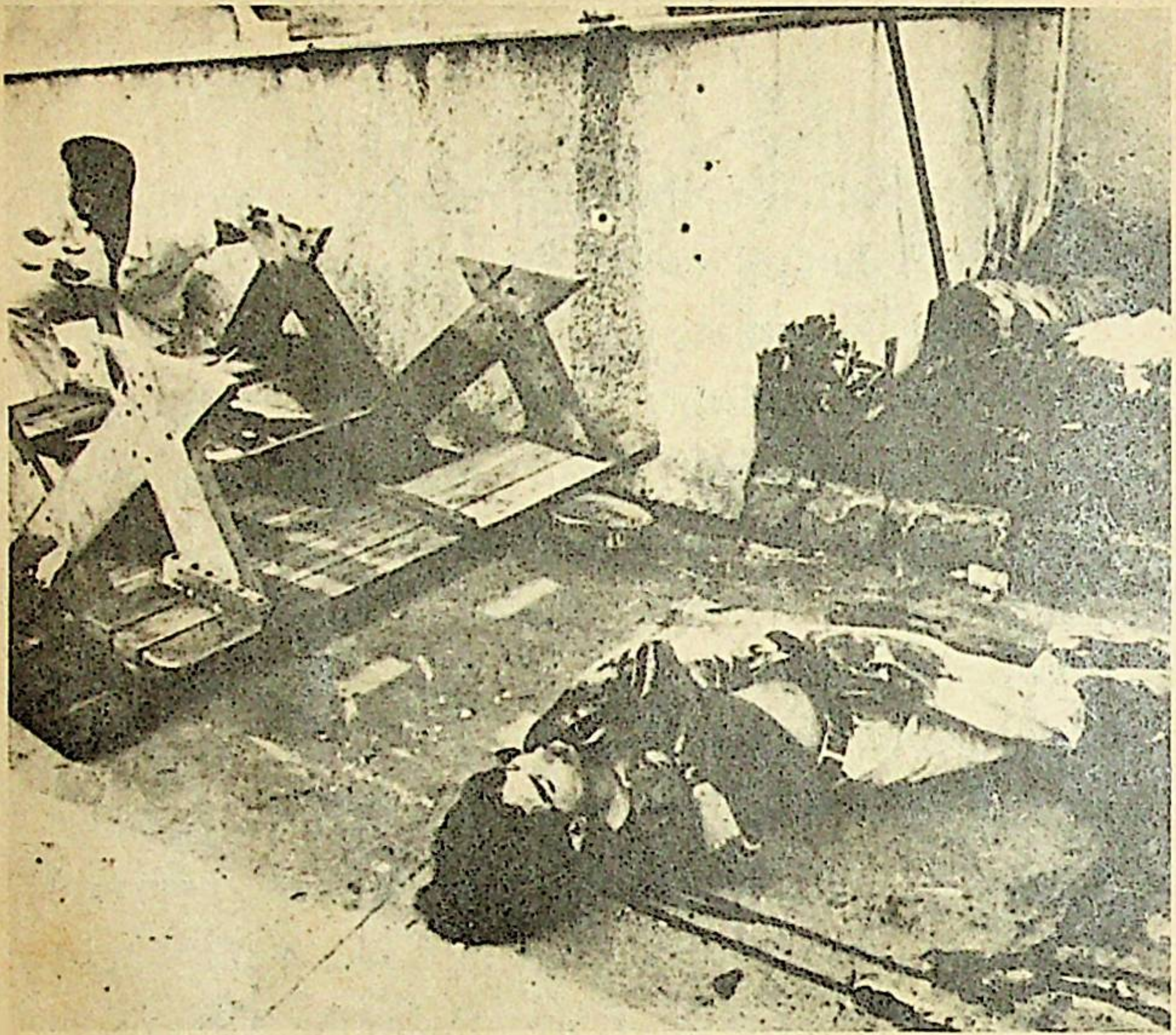
ถาม : อ. คิดว่า จะฝากอะไรบ้างไหมครับ ให้กับ นศ.

bb.

อ.รพี : “ผมว่า โดยหลักความจริงของชีวิต ทุกอย่างมันอยู่ที่ตัวเอง ส่วนอื่นนั้นมันเป็นส่วนเสริม ส่วนประกอบ ดังนั้นคุณอย่าคิดว่า การพัฒนามันจะหันไปหาของดีเสมอไป การพัฒนามันมี 2 อย่างมันแข่งกันอยู่ ใครจะไปก่อนใคร ใครไปก่อนมันก็จะมีผลไปทางนั้นมันอยู่ที่เราในขณะนี้จะต้องศึกษา จะต้องรู้ จะต้องช่วยกัน จะกระโดดลงไปช่วยเหลือโดยไม่รู้ก็ไม่ได้ รู้ก่อนค่อยไปช่วยก็ไม่ได้ แต่จะต้องทำเพื่อรู้ รู้เพื่อทำควบกันไป ทำจริงแล้วเกิดรู้เอง การศึกษาเราระดับอุดมศึกษานั้น เราน่าจะลดการเรียนในห้องให้น้อยเป็นลำดับ เพราะการเรียนในห้องมันฝึความคิดทางเดียว แล้วมันฝึกคนให้มีนิสัยจากตัวเองออกไปข้างนอก ความคิดที่เราพูดกันว่าคิดให้มีธรรม คือคิดด้วยเหตุและผลนั่นเอง การคิดที่มีธรรม มองอะไรบ้างก็คิดได้ 2 ด้านทันทีเลย อย่างกับที่เราได้ยินคนตะโกนบอกว่า คนว่างงาน ๆ เอ๊ะ งานว่างคนมีมัย การที่จะสร้างคนให้คิดได้ 2 ด้าน มันต้องเป็นการศึกษาในเชิง 2 ทาง ไม่ใช่ศึกษาทางเดียว แต่การศึกษาทางเดียวนั้น อ่านหนังสือ ฟังจากครูมันก็ได้หมดแต่สิ่งที่ได้มาเป็นข้อมูล มันไม่ได้พัฒนาความคิด เพราะฉะนั้นเมื่อเราจะขึ้นมาเป็นคนที่มีสมบูรณ์ด้วยความคิดโดย

1. เขาจะมีคุณสมบัติในการเป็นนักสังเกต
2. เขาจะมีคุณสมบัติในการเป็นนักวิจารณ์
3. เขาจะมีคุณสมบัติในการเป็นนักวิเคราะห์
4. เขาจะเป็นผู้ที่สรุปอะไรเป็นภาพที่ค่อนข้างจะแน่นอน
5. สำคัญที่สุด เขาจะเป็นคนมีใจกว้าง”

พีชัย ราชวัตร

ถาม : ต่อกรณีที่เกิดเหตุ ๘ ตุลาคมมา พี่มองภาพมันเป็นอย่างไรบ้าง เหตุการณ์ครั้งนี้ของ นศ. มันมีข้อดีข้อเสียอย่างไรบ้าง

พีชัย : “จะพูดถึงผลดีผลเสียในกรณี ๘ ตุลาคม พูดลำบากนะเพราะเรื่องนี้มันต้องวิเคราะห์ศึกษาข้อมูลอีกเยอะเลย โดยความรู้สึกจริงๆ ของผม ในขณะนั้นแม้กระทั่งจนบัดนี้ ผมรู้สึกคือ “เป็นความมืดบอดที่สุดในเมืองไทย วันที่ผมไม่เคยคิดมาในชีวิตว่าจะเจอ

เหตุการณ์ที่ทารุณและป่าเถื่อนถึงขนาดนี้ ถ้าผมอ่อนไหวกว่า
นี้ ก็เรียกว่าแทบช็อคไปเลย” เพราะว่าวันที่เกิด 6 ตุลา ผมเข้า
โรงพิมพ์แต่เช้า “ไม่รู้ว่าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นแล้วนะฮะ ผมแค่ฟังข่าววิทยุ
แค่ว่าข่าวถึงตำรวจ อธิบดีกรมตำรวจเขาสั่งการว่าให้ยิงได้ถ้าจำเป็น
ในความรู้สึกรู้สึกของผมแก่นี้ก็รู้แล้วว่าถ้ามีคำสั่งเช่นนี้ออกมาเท่ากับยิงกัน
แล้ว เพราะว่าความจำเป็นไม่มีขอบเขตอะไรมาบังคับมัน ตำรวจที่
คะนองมือก็พร้อมที่จะยิง ผมเช้าก็เข้าไปที่เฉลิมวิทย์ ช่วงนั้นก็ทำอยู่ที่
เฉลิมวิทย์ พอสาย ๆ ภาพทยอยเข้ามา คือห้องมืดก็ล้างออกมา กองกัน
เต็มโต๊ะเลย เป็นภาพร่อยกว่าสองร้อยภาพ เป็นภาพที่โหดร้ายป่าเถื่อน
มากเลย และมีหลายภาพที่ตีพิมพ์ไม่ได้เลย ต้องไปตีพิมพ์ในหนังสือ
ที่เมืองนอก”

ถาม : แล้วพื้มองว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์อย่างนี้
ขึ้น

พีชัย : “ไอ้สาเหตุเบื้องหลัง ที่จริงมันก็เป็นทีไร ๆ กันอยู่ การเติบโตของขบวนการ นศ. มันเติบโต จนกระทั่งเป็นที่น่าหวาดกลัว สำหรับชนชั้นปกครอง ซึ่งจะเริ่มบังคับไม่ได้แล้ว แม้กระทั่งการที่จะสร้างขบวนการต่าง ๆ ออกมาเพื่อที่จะมาต่อต้านขบวนการ นศ. ก็ประสบความสำเร็จไม่ผล เช่น ขบวนการต่าง ๆ พวกนวพล พวกกระทิงแดง พวกอะไรแบบนี้ ซึ่งเป็นองค์กรจัดตั้งของฝ่ายปกครอง กอมนิน ภาพพจน์มัน

ไม่ดี เป็นลักษณะเป็นนักเลงอันธพาล ก็ล้มเหลวก็มีทางเดียวที่จะกำจัด นศ. ได้ก็คือใช้วิธีรุนแรง คือฝ่ายปกครองบางครั้งในบางกรณี บางกลุ่มถึงตอนนี้บอกว่าเนี่ยจะต้องมีการเสียสละ คนเป็นหมื่นอะไรอย่างนั้นนะ จำนวนสองหมื่น สามหมื่นอะไรอย่างนี้เพื่อให้บ้านเมืองมันสงบขึ้น ที่นี้ส่วนหนึ่งมันเกิดจากว่าเดิม นศ. ขบวนการ นศ. ในช่วงนั้นมีบทบาทมากจนกระทั่งประชาชนส่วนหนึ่งตามไม่ทัน จนมีความรู้สึกว่ายขบวนการ นศ. มันวุ่นวาย คือไปยุ่งจนเกินขอบเขตหน้าที่ของ นศ. บทบาทของ นศ. ขณะนั้นออกจะล้ำหน้าไปไกลกว่าที่ประชาชนจะรับรู้ มีหลาย ๆ เรื่อง เช่นว่าประชาชนรับไม่ได้เช่นเรื่องเกี่ยวกับด้านทหารอะไรอย่างนี้ ซึ่งเกิดการขัดแย้งกับทางทหารโดยตรงไปต่อต้านทหาร ประชาชนเลยรู้สึกว่าย นศ. ไกลเกินไป”

ถาม : แล้วที่พีบอกว่าขบวนการ นศ. เติบโตเร็วเกินไป ตรงนี้พีมีความเห็นว่ายังไงครับ

พีชัย : “บทบาทของ นศ. ไปไกลมาก ไกลจนกระทั่งกลายเป็นบทบาทของนักการเมืองไปแล้ว ผมยอมรับว่า นศ. ควรจะสัมผัสกับ

ประชาชน ควรจะมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคม แต่ว่าสิ่งที่ นศ.
ทำ หมายความว่าสิ่งที่ประชาชนต้อง สิ่งที่ประชาชนเขาเรียกร้องอยู่
เช่นว่าปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งอันนี้น่าจะเป็นปัญหาหลักที่ นศ. ออกมา
ช่วย เช่นว่าต่อต้านสินค้าต่างประเทศอะไรอย่างนี้ ส่งเสริมสินค้าไทย
บทบาทของ นศ. คือเพียงให้ชาวบ้านเขาได้รับข้อมูลแค่นั้นบ้างก็พอ
ว่าอะไรมันเป็นอะไร อะไรถูกต้อง อะไรไม่ถูกต้อง แต่ไม่ใช่เป็นตัว
เคลื่อนไหว เป็นตัวเคลื่อนไหวแบบที่ว่าถึงขั้นเดินขบวนหรือว่าถึงขั้น
ออกมาประท้วงอะไรกันเนี่ย บางทีมันก็เป็นสิ่งที่ว่าถ้าเรามองอย่างเป็น
ธรรม มันก็เป็นสิ่งที่รับไม่ไหวเหมือนกัน หรือว่ายื่นคำขาดให้รัฐบาล
ทำโน่นทำนี่อะไรนี้ บางทีมันเกินเลยไปกว่าหาทางที่ นศ. ควรจะเป็น”

ถาม : พี่มองว่าภาพพจน์ของขบวนการ นศ. ที่มีอยู่ในสังคมใน
ปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้างครับ

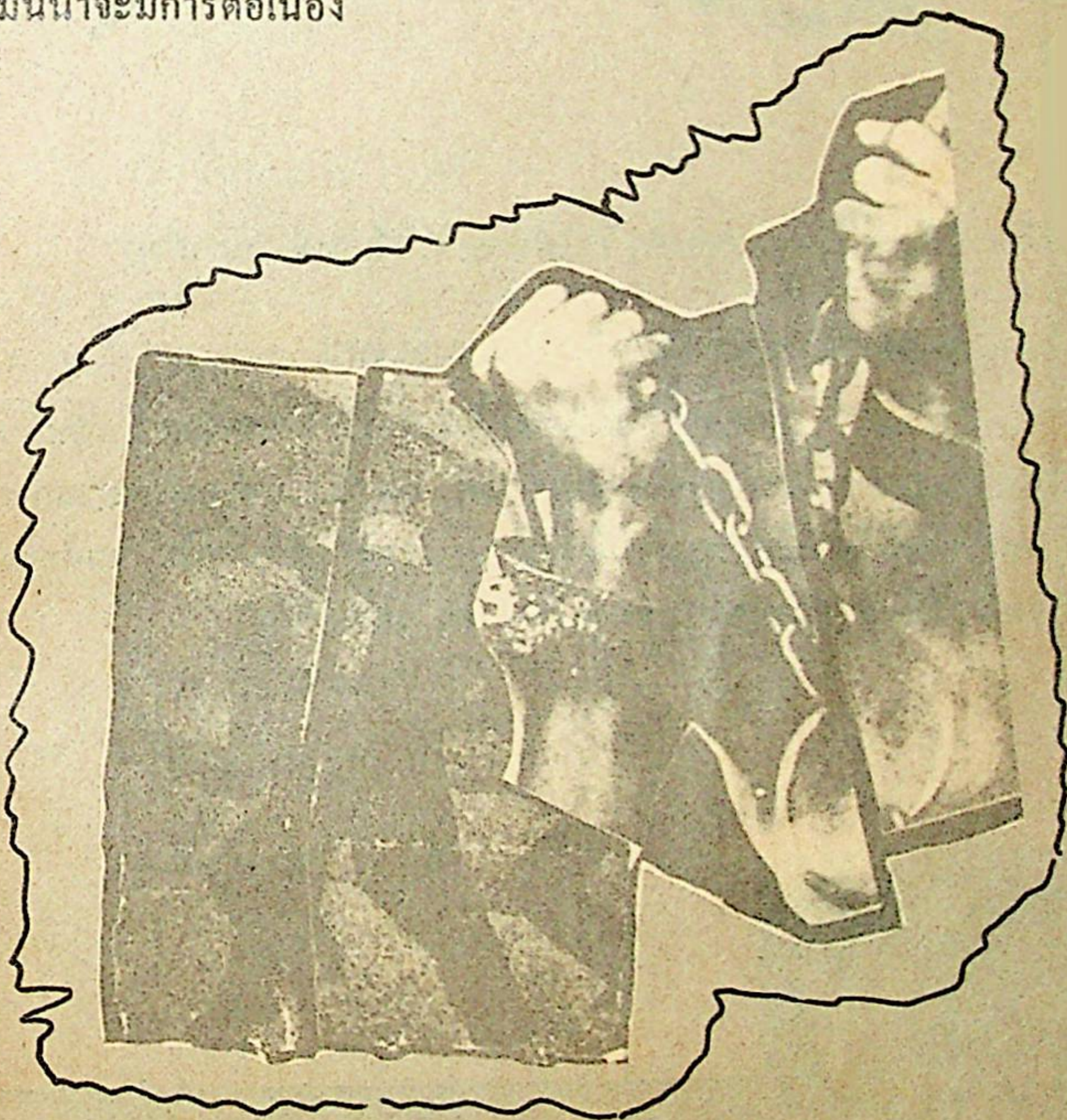
พี่ชัย : “ถ้าเทียบกับสมัย 6 ตุลาคม ก็ภาพพจน์มันก็ดีขึ้นนะ
หมายความว่าต่อคนทั่วไปไม่ใช่ต่อ
ตัวผมนะ ต่อประชาชนทั่วไป
ภาพพจน์ของ นศ. ดีขึ้น แต่ว่าบาง
กรณีบทบาทก็ชักน้อยลง น้อยลงจน
กระทั่งคงจะลืมไปแล้วว่าองค์การ นศ.
ยังมีอยู่หรือเปล่า มันน้อยลงไป ซึ่ง
ในความรู้สึกผมเอง บทบาทน่าจะทำ
ต่อเนื่อง มีขั้นตอนในแผนงานว่าขั้นแรก
จะทำอะไร ขั้นสองจะทำอะไรเป็น
ระยะต่อเนื่อง เป็นระยะยาว คือ

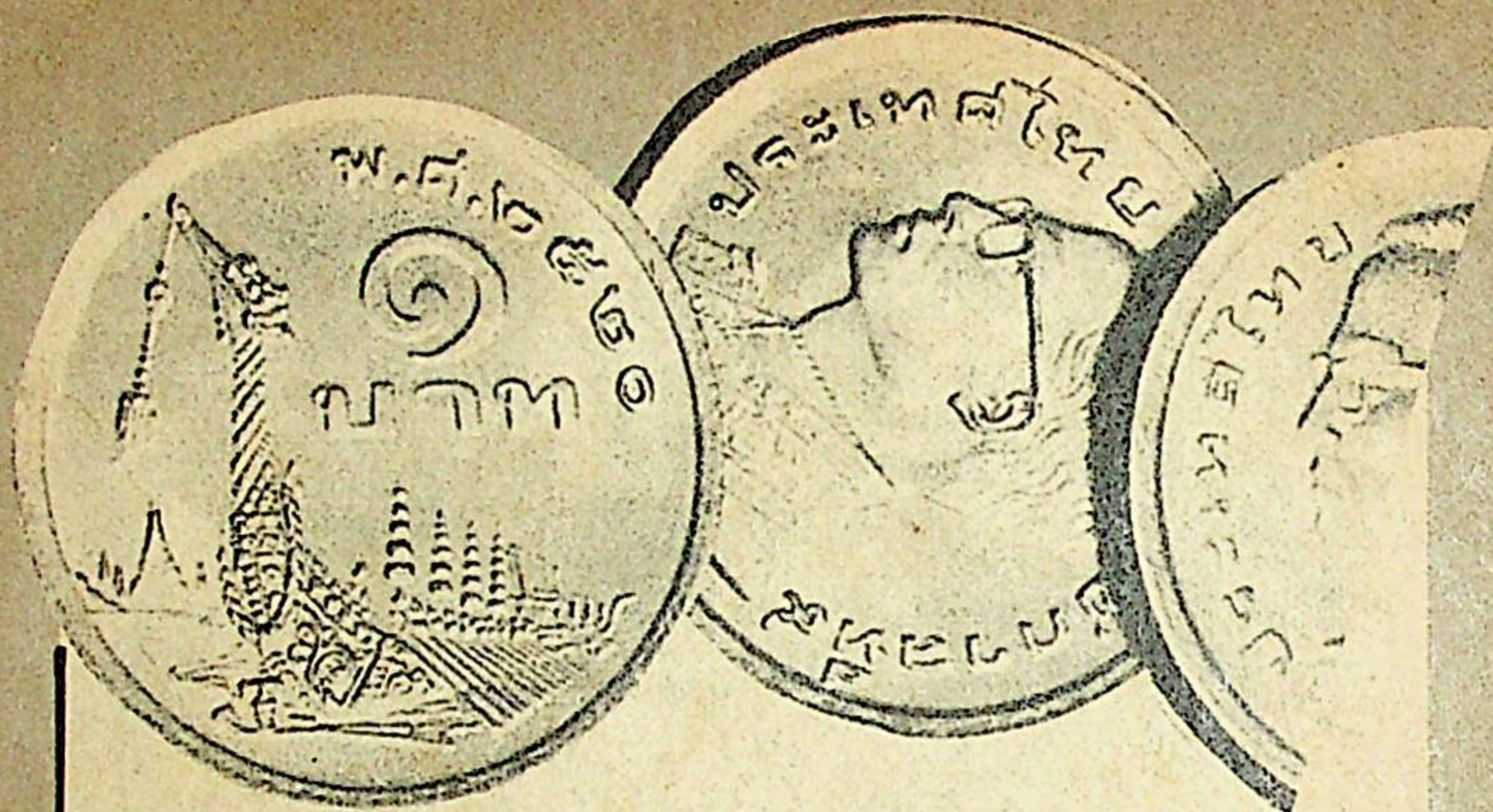

bd.

ไม่ใช่วัน ๆ ออกมาอภิปรายแล้วก็จบกันไป คือน่า
จะเป็นโปรแกรมเป็นปีกันไปเลย เช่น ปีนี้ นศ. จะต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น
นะ ช่วงเดือนนั้นถึงเดือนนี้จะทำอะไรกันบ้าง จัดนิทรรศการบ้าง อะไร
อย่างนี้เป็นระยะไป คือในแง่ของการให้ข่าวสารประชาชน ประชาชน
จะได้มีเสรีภาพคือลักษณะการประชาสัมพันธ
มันน่าจะมีการต่อเนื่อง

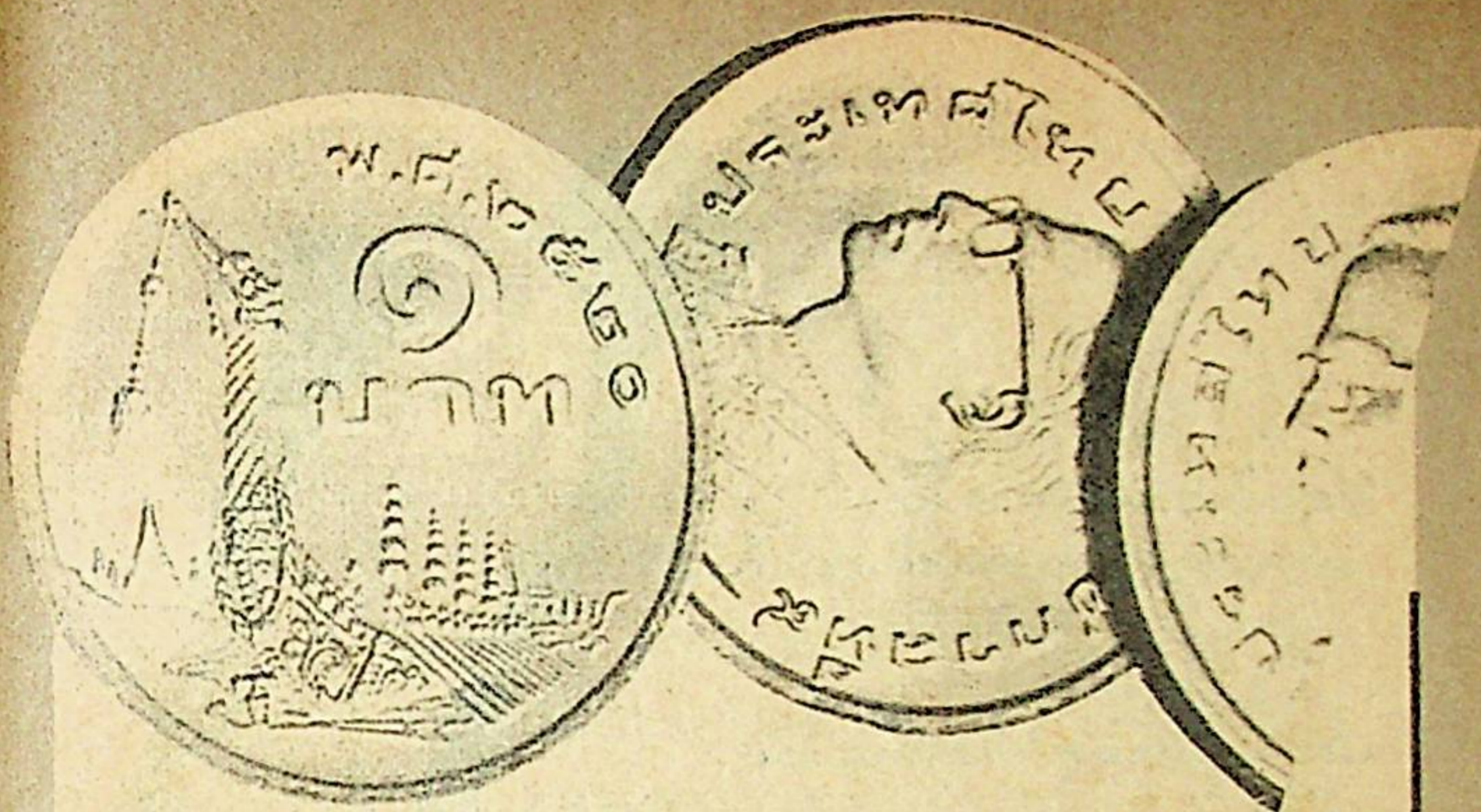

ที่จะเข้าไปอยู่ในความทรงจำ ไม่ใช่ทำอะไรให้เป็นข่าวแล้วก็จบ”

ถาม : อยากให้พี่ฝากอะไรให้กับคนรุ่นใหม่

พี่ชัย : “คือ นศ. ยังไง ๆ ก็น่าที่จะมีบทบาทออกมาร่วมกับประชาชนนะฮะ เพราะว่าขบวนการ นศ. เท่าที่ผ่านมามีขบวนการ นศ. บางทีก็มากไป บางทีก็น้อยไป แต่ช่วงนี้ก็รู้สึกน้อยไป จนคิดถึง จึงควรมีข้อสรุปว่าบทบาทขนาดไหน นศ. มีข้อดีก็คือ

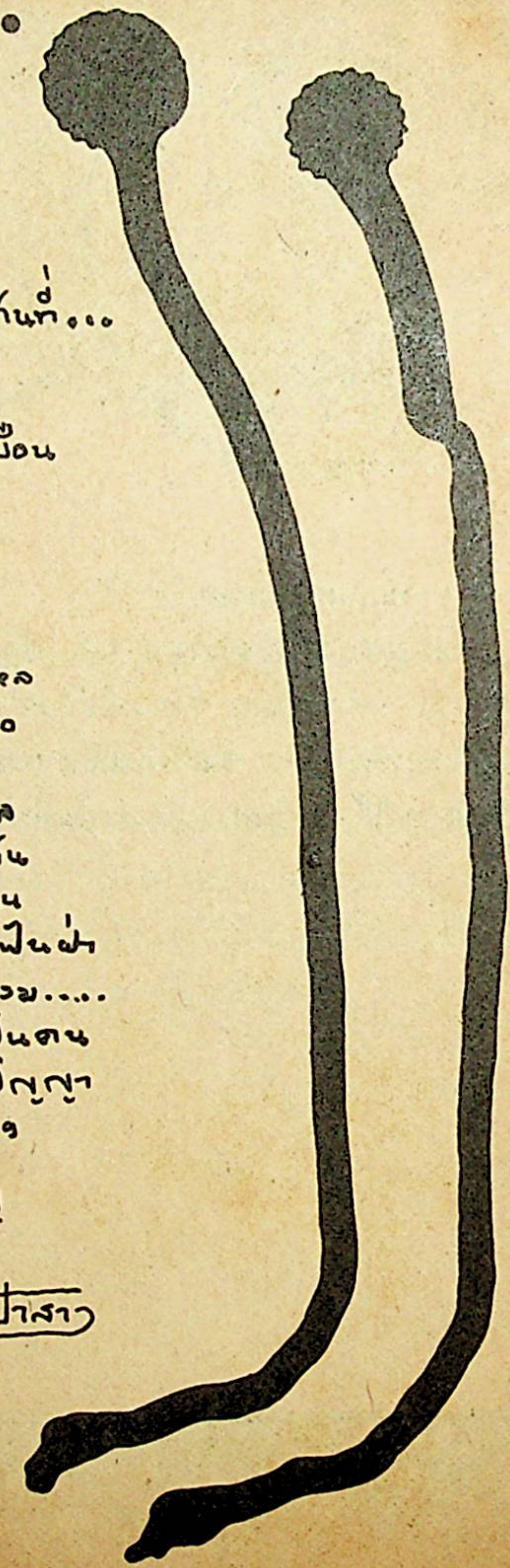
1. ทุกคนมองภาพบริสุทธิ์

2. นศ. เป็นปัญญาชน นศ. เป็นคนที่มีโอกาสดีกว่าคนอื่น คน
ด้อยกว่า นศ. มีมาก จึงควรใช้จินตนาการมาช่วยสังคม นศ. ควร
เคลื่อนทางเศรษฐกิจ ซึ่งต้องเคลื่อนทางนี้ให้ได้ สามารถทำนิติกรรม
เป็นข้อ ๆ ได้ ถ้าเป็นการเมืองก็เป็นพื้นฐานที่ประชาชนรับได้”

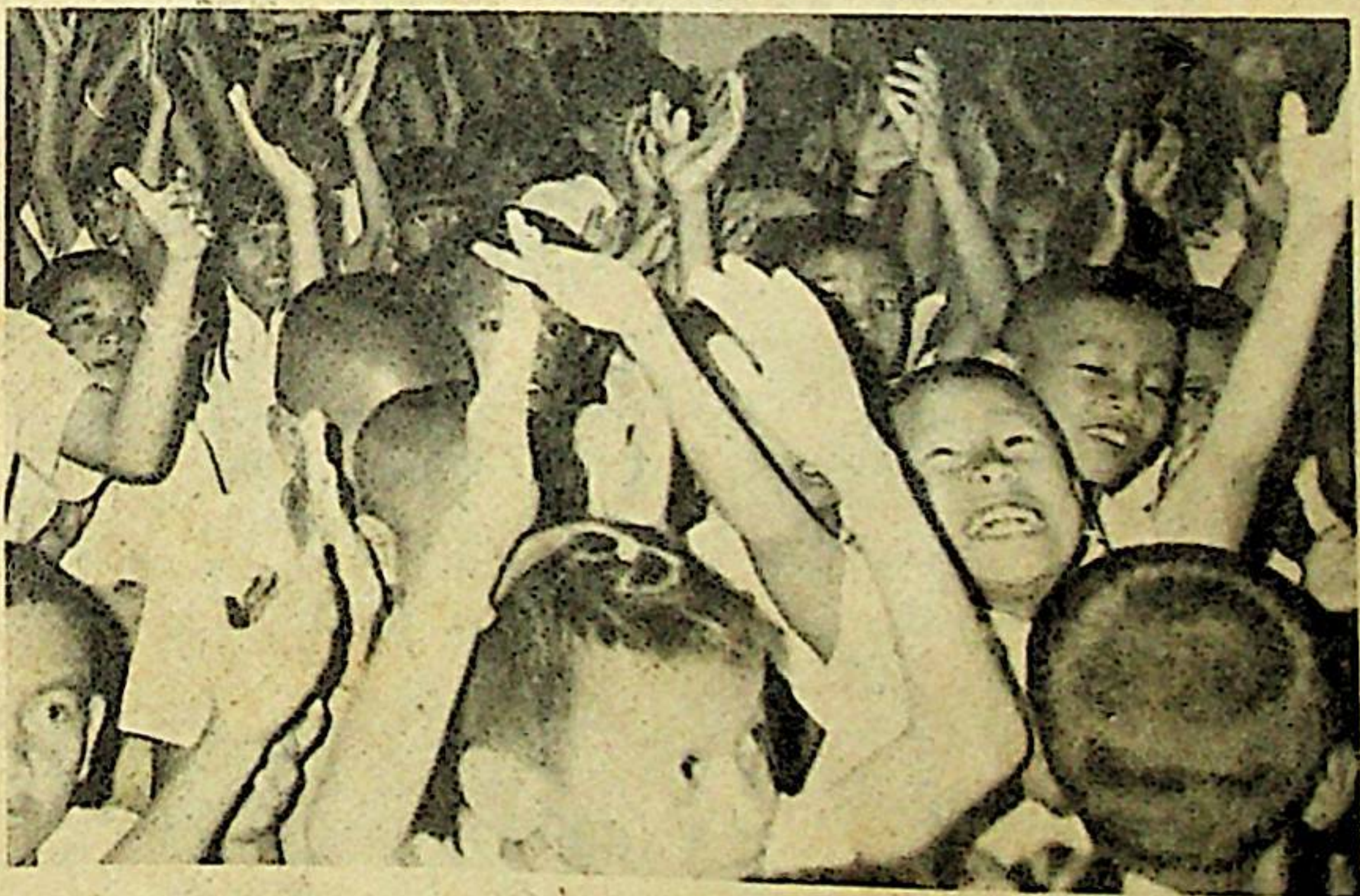
ทก^๑ศ^๑ร^๑ที่^๑เก^๑ต^๑ง^๑
 ๕๐๗^๑ที่^๑มา^๑แ^๑ล^๑ร^๑ที่^๑ไป
 หาก^๑เ^๑ว^๑เ^๑เต^๑แ^๑ล^๑ค^๑า^๑ร^๑ก^๑ัน^๑ที่^๑...
 ... คุณ^๑ด^๑่า ...
 ๖ ส^๑ล^๑า !
 ป^๑ระ^๑ว^๑สิ^๑ส^๑า^๑ง^๑ต^๑ร^๑ที่^๑ก^๑ุ^๑ก^๑บ^๑ด^๑เ^๑น^๑
 เ^๑ื่อ^๑ต !
 ล^๑: แ^๑ล^๑ว^๑ล^๑า^๑น ...
 ร^๑: าว !
 ก^๑: บ^๑ก^๑ม^๑ล^๑ร ... ส^๑: ส^๑ู^๑ต^๑ิ^๑น
 ใ^๑: ษ^๑ ... น^๑: ำ^๑ต^๑า^๑ร^๑เ^๑น^๑อ^๑า^๑เ^๑ล
 ใ^๑: ษ^๑ ... ใ^๑: อก^๑า^๑ส^๑จ^๑: ร^๑อ^๑ว^๑ง^๑อ
 เ^๑: ๕๐๗ ... น^๑: ร^๑: าว^๑ว^๑า
 ใ^๑: ษ^๑: ส^๑ิ^๑น^๑จ^๑า^๑ก^๑น^๑ล^๑บ^๑ไ^๑น^๑ล
 ใ^๑: ษ^๑: ส^๑ิ^๑น^๑เ^๑ว^๑ร^๑า^๑: เ^๑ต^๑ร^๑๕๐๗^๑แ^๑ด^๑เ^๑น^๑
 ใ^๑: ษ^๑: ส^๑ิ^๑น^๑เ^๑ว^๑ร^๑า^๑: ๕๐๗^๑จ^๑ำ^๑น^๑
 หาก^๑ส^๑ิ^๑น^๑เ^๑ื่อ ... ร^๑: วม^๑ก^๑ัน^๑เ^๑็น^๑เ^๑า
 ... ต^๑: ว^๑า^๑พ^๑อ^๑ย^๑ค^๑ิ^๑อ^๑ร^๑ว^๑ม ...
 ต^๑: ว^๑๕^๑ ส^๑: ำ^๑น^๑ี^๑ก^๑แ^๑น^๑่^๑ว^๑า^๑ม^๑เ^๑็น^๑ต^๑น^๑
 ต^๑: ว^๑๕^๑ วิ^๑: ส^๑า^๑ร^๑น^๑ก^๑ุ^๑า^๑น^๑แ^๑น^๑ำ^๑ว^๑ุ^๑ก^๑ุ^๑า
 บ^๑: น^๑เ^๑็น^๑จ^๑า^๑น^๑ว^๑า^๑ม^๑เ^๑็น^๑จ^๑: ร^๑ี^๑ง
 ใ^๑: ษ^๑: ส^๑: ำ^๑น^๑ี^๑ก^๑ ...
 คุณ^๑ด^๑่า ... ต^๑: ว^๑า^๑ต^๑ม !

ฟ้าสา

ในโลกแห่งความโหดร้ายของเรานี้ สิ่งที่เราเล่าขานสู่อุณชน
อาจช่วยให้เขาเหล่านั้น รู้ว่าควรทำอะไร หรือไม่ควรทำอะไร
ควรทำอย่างไร และไม่ควรทำอย่างไร ในการต่อสู้ของอุณชนเหล่านั้น
ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ผู้ร่วมงานรุ่นเยาว์ของเราจะต้องพบกัน
ความผิดหวังอย่างที่เราได้พบมาก่อนหน้าพวกเขาแล้ว ในความต่ำ
สุดขีดเพราะเหตุความล้มเหลว หนุ่มสาวเหล่านั้นอาจเรียนรู้ว่าจะรักษา
อุดมการณ์ไว้ได้อย่างไร ดังที่คุณและผมรวมทั้งเพื่อน ๆ ได้ทำมาแล้วในอดีต
คุณคงหวังอย่างแน่วแน่ ว่า อุณชนของเราจะรักษาความซื่อสัตย์
ความร่วมมือร่วมใจและกำลังใจในการรับใช้ส่วนรวมอย่างแน่วแน่ตลอดไป...

ป๊าย อิงภากรณ์

ทางเดิน
ไม้ไม้อ่าง
ไม้

ขลุ่ยกลอง

วงฆ้องวง

วงปี่พาทย์

วงมโหรี

มีพิกิต ---

ทากเพ็ชร์ --- ใฝ่ฝัน

อัญมณี --- คงดูแสงสีไกล

พลัสมะ --- ยิ่งใหญ่

ขงนิมไฟ ---

สังกร --- พารศษ

เสีรกภาพ --- คงดูทุกทท

เพ็ชร์ --- คงดูทุกทท

